

Srebro iz modre špilje

Pridobljeno iz Wikivira, dne 04. november 2020

Srebro iz modre špilje

Slavko Pregl

Spisano:	Ana Kalan
Izdano:	2003
Viri:	Mladinska knjiga, Ljubljana
Dovoljenje: 	To delo je objavljeno s pisnim dovoljenjem avtorja, pod pogoji licence Creative Commons Priznanje avtorstva-Deljenje pod enakimi pogoji 3.0 .
Članek v Wikipediji: 	Srebro iz modre špilje
Izvozi v formatu:	 epub mobi pdf rtf txt

I.

Zgodba se zastavi sredi morja. Kako je, če dobiš čevelj. Padejo težke obljuje. Kaj pomeni »eee«. Ali morski pes gre v čoln, v katerem sta že Andrej in Šime. Kaj v tem primeru počnejo živčki. Kako je, če kopenski pes želi oblizniti fantovski nos. Nenadoma se pojavita coprničina bajta in ključ zanjo.

Otok je bil videti kot nepočesana in neurejena kamnita potica, ki jo je nek nespreten otrok pomotoma položil na sredo luže. Potem se je nekaj okroglin porušilo in nekaj strmin ublažilo. Začudeno valovje je udarjalo ob novo oviro. Nekaj časa je po svoje glodalo vogale in na zahodni strani oblikovalo nekaj majhnih prijetnih peščenih zalivčkov. Na severni strani sta dve visoki in strmi pečini dajali zavetje kričavim skalnim galebom.

»Noro,« je zamrmral Andrej in škrtnil z zobmi, »noro.«

Sedel je na kljunu razmajanega čolna in z nogami bingljaj proti vodi. Zadaj na krmi je stari Šime žgečkal obtolčen in komaj še živ motor. S poslednjimi močmi je barkača rinila proti mrežam, ki sta jih jutranja ribiča nameravala dvigniti.

»To ni res !« je premišljeval Andrej. »Ves svet divja po raznih zanimivih počitnicah, jaz pa tule brezupno gnijem.«

Tik pred koncem šolskega leta ga je punca dala na čevelj. Okrasno čebljanje je sicer govorilo nekaj drugega: pojdemo taborit, Jaka, pa Špela, pa ti in jaz, pa Peter. Imeli se bomo skrajno. Ne vemo kje, ne vemo kako, ampak bo že. Andrej ni bil ljubitelj skupinskih stvari. Saj greš s punco kam, kjer naj bi se odvijale kakšne tesnejše zgodbe. Tudi ni bilo posebne potrebe, da bi poleg visel še Peter. Zato je zavijal z očmi in blago izražal dvom. Nemudoma in osupel je iz ljubih ust slišal stvari, ki jih prej ni vedel. Pota so se predvidoma začasno razšla. V tistem je mimo prineslo Andrejevega očeta. Ta je zlahka opazil, da se v sinovi glavi razcvetajo ošpice. Zaslutil je čast, da bi ljubi edinec morda še kdaj prebil nekaj poletja s starši. Še posebej, če bi šlo za samotni otok, s katerega se ne bi dalo zlepa uiti. Padle so težke obljube: nobenih predavanj, nobenih lekcij o življenju, nobenih obveznih programov.

Če si v kaj prisiljen, so odločitve zelo lahke. Andrej je tako sprejel lahko odločitev.

»Eee, še malo,« se je oglasil Šime v hladno jutro.

Ko bodo jezikoslovci morda nekoč prenehali analizirati, kako obupno mlada generacija svinja z jezikom, se bodo lahko na široko lotili analize glasu »e«. Drobna peščica, ki že striže z ušesi na to temo, je zabeležila kakšnih dvesto triindvajset pomenov kratkih, odsekanih, zavitih, zategnjenih, čvrstih, blagih, bahatih, skrivnostnih »e-jev«, o dvestoštiriindvajsetem pomenu pa stališča še niso povsem usklajena in se fantje še malo prepirajo.

Šimetov »eee« je pomenil, da je vse v redu, da so stvari pod nadzorom, da se ima dobro, da je morje mirno, da so galebi na svojih mestih in da bo tudi jutri še en dan.

»E,« je odvrnil Andrej.

Sklepam, da ga je Šime razumel, ker ni rekel nič.

Dnevi na otoku niso skoparili z dolgočasjem. Otok je v srednje starih časih privabil nase nekaj samotarskih ljudi in ti so si sklesali samotne kamnite bajte. Postavili so jih tako, da si niso mogli vsak dan gledati v lonce. Če so si kaj takega zaželeli, so morali vzeti pot pod noge.

Čez leto se jim je nabralo dovolj molka. Zato so poletne dni sklenili polniti svoja ušesa z žebranjem naključnih počitnikarjev. Teh ni mrgolelo. Po otoku se je dalo le pešaćiti. Sam, ob oslu ali na njem. Hotela ni bilo nobenega. Na otok si prispel, če si se kakšni dve uri gugal v majhnem čolnu čez preliv, ki v življenju še ni videl mirnega morja. Prenosni telefoni pri najboljši volji niso lovili signala. Zato od tam tudi nihče ni mogel klicati.

V majhni hiši na enem od polotokov so sedaj preživljali vesplošno strpnost. Andrejev oče se je šel svoje pisateljske zvijače in s starim pisalnim strojem kalil slani mir. Mama se je šla študij ob delu. Andrej je plaval, lenaril in na pohodih po otoku srečeval samega sebe. Občasno se je prislinil Šimetu na čolnu.

Njemu je sin že davno ušel v Kalifornijo. Zato je včasih potreboval ob sebi kaj toplega in zelenega, da je prenesel kakšno svojo izkušnjo na mladi rod.

Ribič je počasi ustavljal čoln. Popravil si je baretko, pljunil v dlani in pogladil mesto, kjer so morda kdaj bili lasje.

»A bo ven potegnil kakšno kraljično?« si je tiho rekel Andrej in glasno vprašal:

»Po nevihtah so ribe, ne?«

Šime ni rekel nič. Sklonil se je do plovca in pričela sta vleči mrežo na krov kljuna. Že takoj na začetku je bilo v njej nekaj manjših rib. Zatem se jegloboko v vodi belo zabliskalo.

»Nemogoče!« je vzkliknil Andrej. »Zobatec! In to kar dva!«

Res sta bila. Eden je bil že načet. Manjkalo mu je pol glave in del hrbta. Drugi je bil cel.

»Kilo in pol,« so se Šimetu zasmejale oči.

Vlekla sta naprej in potegnili še tri škarpene, precej velike, in še nekaj drobiža.

»Sedem, osem kil!« je vzkliknil Andrej. »In to že v prvi mreži. Le kaj še bo?!«

»Nič ni, dokler nimaš,« je rekel Šime.

Voda je curljala iz mreže in zapeljala sta do naslednjih. Bili sta prazni. No, bilo je nekaj alg, ki jih je prejšnje viharne dni med vrvice zgnetlo morje. Šime je mreže brez besed pokrtil s plahto in čoln usmeril v največji zaliv. Košaro z ulovom je bilo kljub temu veselje pogledati.

Na rtu sta pred dnevi, še pred neurjem, na skalo privezala daljši laks in nanj pričvrstila sardelo. Andrej ga je prvi zagledal, se sklonil do vode in ga pričel vleči. Šlo je gladko.

»Tudi tu ni nič,« je ravno še lahko rekel. Potem mu je sunek laksa, ovitega okrog zapestja, vzel ravnotežje in ploskoma se je zvrnil čez klop. Šime je potegnil laks in

videti je bilo, da ne gre z lahkoto. Nekaj metrov za čolnom se je voda močno zapenila. Na trnku je bila velika riba.

»Kaj je to?« je dahnil Andrej.

Šime ni bil razpoložen za pravljice.

»E,« je rezko stisnil med ostanki zob, »najbrž bo pes.«

Andrej bi prebledel in morda pomislil tudi na potrebe zdrave prebave, če bi bilo več časa. A ga ni bilo. Planil je po ost. Šime je vlekel in vlekel. Preden je Andrej izračunal najlepši možni kot tangente na bežečo hiperbolo, se pravi, kam naj zabode, je Šime z roko švistnil v vodo. Zgrabil je dolgo sivo stvar in jo brez posebnih izračunov vrgel v čoln. Deske z dna so zaplesale po zraku, skupaj z morskim psom. Andreja je neka nejasna potreba z obleko vred pognala v vodo.

Čofotaje in loveč zrak se je dvignil na gladino.

»Pridi nazaj!« je klical Šime in vihtel krepelce, »saj je dovolj prostora za vse tri!«

Ribi je Šime izbil življenje iz glave. Le dober meter dolgi rep je včasih zatrzal.

»Živčki,« je pojasnil Šime in se režal.

Andrej je občasno zašklepetal z zobmi. Voda mu je odtekala po hlačnicah.

»A te zebe?« je vprašal Šime. Začel je brskati po bisagi. Na dnu je imel shranjeno tekoče gretje.

»Živčki,« je odkimal Andrej in se režal.

Pogled na ulov je bil vsega zavidanja vreden. Andrej se je vnaprej veselil pogledov drugih ribičev v zalivu.

»Lahko bi mi prej rekel, da se želiš kopati,« je rekel Šime in sončil ruševine v ustih.

»Ko me zgrabi, me zgrabi,« je vzdihnil Andrej.

Priplula sta do pomola pod hišami v največjem zalivu na otoku. Takoj je priteknel Fortuna in glasno razparal jutranjo tišino:

»A je kaj ribe?«

Fortuna je pred svojo hišo na ražnju pekel ribe za morebitne turiste. Pekel jih je, če jih je kaj imel. Imel jih je, če jih je kdo naložil. Sicer pa je bil to možak z neukrotljivim trebuhom. Nekaj časa ga je skušal ujeti v zapackane majice. Potem ga je prevezoval z usnjenimi in plastičnimi pasovi in ribiškimi vrvmi. Nato ga je tlačil v vsakršne hlače. Ampak ta trebuh je imel najraje sonce. Kakorkoli ga je Fortuna krotil, vedno mu je ušel iz majic, hlač, pasov in splošnega nadzora. Pa ga je nehal loviti. Zdaj je njegov trebuh lovil poglede vseh, ki so ga opazili, od blizu in daleč.

»A je kaj ribe? Eee, je riba, je!« je spet zakričal Fortuna. Zagledal je košaro z ribami in morskega psa ob njej.

Iz drugih čolnov so se dvignile glave drugih ribičev.

»Ti si Srečko, ne pa Šime!« je vpil Fortuna. »Ti imaš ribe, drugi pa luknje v mrežah!«

Šime je obdržal nekaj manjših rib in obžrtega zobatca, drugo je prodal Fortunu. Prišla je Fortunova žena Ana, nekaj zelo okroglega in zelo razlezenega. Ko je prišla, ni rekla nič, ko je odšla, tudi nič, samo ribe je vzela in odkorakala.

Andrej je pobral mokro obleko in hotel po poti domov. Po nekaj korakih se mu je pod noge zapletel ogromen pes, ki mu je pridirjal nasproti po skalnatem bregu. Za njim je sapo lovil njegov lastnik Gal. Svetlolascu je poletno sonce krtačkoskoraj pobelilo.

Pes je plezal po Andreju in ga skušal oblizniti po nosu.

»A si bil s Šimetom?« je zasopel Gal.

»Ja,« je rekel Andrej, se otepal psa in lovil obleko, da mu ne bi padla iz rok. »Ja.«

»Zakaj me nisi poklical?« je zacepetal Gal.

»Ker otroci ponoči spijo.«

Gal se je ukvarjal z mislijo, da bi mu šlo na jok. Ampak če bi mu šlo na jok, bi bil res še otrok. Zato je debelo pogoltnil. Ni mu šlo na jok. Samo rekel je:

»Škoda. Če bi šel z vama, bi ti lahko povedal, kje je ključ od coprničine bajte.«

II.

Še dva mulca sta pri stvari: eden je specialist za jezikanje in eden za praznjenje hladilnikov. Kako dobiš oči na pečlje. Ali je v skrinjah res zlato. Svetli sklepi o negi

mišic. Grde besede na posvečenem mestu. Kaj počnejo mladi raziskovalci, kadar starčki bentijo.

Gal je bil mlajši od dveh mulcev, ki sta s starši počitnice preživljala v sosednjem zalivu. Vedno je bil povsod, razen tam, kjer ga je iskala mama. Njegov starejši brat Klemen bi bil lahko povsod, a ga je mama vedno našla, kako brska po hladilniku ali pa leži v mreži pred hišo in milijontič preklada svoje karte. To so bile karte s pravljicnimi in domišljajskimi bitji in igralo se jih je po nenavadnih pravilih. Sestavni del te zgodbe je bil, da so se v kioskih ves čas pojavljale nove podobice in Klemen je ves čas žical denar, da bi jih kupoval. V zvezi s hladilnikom je bilo značilno to, da je bil vedno prazen, kadar se je od njega oddaljil Klemen.

Gal in Klemen sta si bila ves čas v laseh. Gal je bil velemojster jezikanja. To je pomagalo Klemenu, da je postajal velemojster hitrih udarcev, pretanjenega spotikanja med hojo in prvak v grobem tunkanju mlajših bratov. Ker je bilo teh bolj malo, je bilo tunkanja na enoto bratov ustrezno več.

Njun oče se je delal, kot da ni nič. Živčki njune matere pa so na trenutke imeli vtis, da bo s poletnim gledanjem v zrak šlo precej na tesno.

Končno je Klemenu potegnilo, da bi zanimiva beseda lahko našla zanimivo mesto. Ko so se nekoč sprehajali po otoku, so sredi grebena naleteli na malo jato hiš, ki se je stiskala ob cerkvici. Ob njej se je počasi podirala bajta. Vrata vanjo so bila velika in zaklenjena.

Naslednjega jutra pred zajtrkom je Klemen šepetal Galu:

»Stari Aleksije mi je povedal, da je v bajti včasih živela čarovnica. Iz dimnika se je kadil rdeč dim. Nekoč je nekam šla in nazaj je ni bilo več. V kleti so ostale velike skrinje. Lahko so prazne, lahko pa je v njih tudi zlato.«

Gal je dobil oči na peclje. Oči na peclje dobiš, če niti za hip ne podvomiš v to, kar ti tvezi starejši brat. Tako tudi ne opaziš, da ti želi vrniti za zbadanje od prazgodovine do danes.

»A res?« je vprašal Gal in glas se mu je tresel.

»Res,« je pomenljivo odgovoril Klemen. Gal je najbrž mislil na skrinje, polnezlata, Klemen pa na prazne skrinje.

Ko se je čez nekaj dni na otoku pojavil Andrej, mu je Gal od jutra do večera polnil ušesa s čarovnico in dimom in zakladi in skrivnostni okrog stare cerkvice.

»Najdi ključ,« je rekel Andrej, »pa bova šla pogledat. Če te ni strah, se razume.«

Tega jutra se je Gal sprehajal s psom. Naletel je na Aleksija, ki se je z oslom napotil na vrh otoka do svojega vinograda. Pridružil se mu je. Pri cerkvi je Aleksije razjahal osla, zlezal na leseno sedlo, segel pod opeko v nadstrešku nad vhodom in izvlekel star zarjavel ključ. Stopil je do podirajoče se bajte in odklenil vrata.

»Ups!« je šepnil Gal in se popraskal za ušesom. »A gre po zaklad?«

Aleksije je izza vrat privlekel vrečo umetnega gnojila in jo zadegal na osla. Osel je bil navajen vsega hudega. Nositi vrečo mu je bilo najbrž zagotovo bolj všeč kot nositi molčečega možakarja. Je pa seveda res, da oslov nihče nič ne vpraša.

Potem je zaklenil bajto in ključ odložil tja, kjer ga je dobil. Z oslom sta odkrevsala naprej proti vinogradu. Gal in Karo sta odhitela nazaj.

»Zdaj vem, zdaj vem,« je Galu švignilo skozi možgane. »Samo da dobim Andreja. Gremo v klet!«

Ko sta s psom pritekla do obale, je Gal lahko ugotovil, da ga je Andrej pustil na cedilu. Natančneje, na obali. Medtem je plul s Šimetom in plenil med ribjim življenjem.

Biti posebej užaljen ni imelo posebnega smisla. Je pa imelo smisel za kazen malo zavlačevati. Andrej se je delal, kot da mu je coprničina bajta zadnja stvar na svetu, ki ga zanima. V resnici ga je vseeno malo glodalo. Za mnoge stvari v življenju se da hitro zamahniti z roko in reči:

»Ah, saj ni nič!«

Če pa si na samotnem otoku, polnem bajk, in na najlepši točkistoji zaklenjena podrtija z neraziskano kletjo, ti pa imaš časa na pretek in še malo, a možgane na paši, je zelo hitro zamahniti z roko precej težko. Tudi »Ah, saj ni nič!« ti ne gre z jezika.

»Ključ od coprničine bajte?« je ponovil Andrej. »Ti veš, kje je?«

Andrej je nemarno zlagal mokre hlače. Karo je skakal po njem. Gal je milo stal poleg in kimal.

»Kje, praviš, da je?« je spet vprašal Andrej.

»Torej ...«, je rekel Gal, »hotel sem reči ...«

Ta strasten pogovor je prekinila postava v trenirki, ki se je pojavila med borovci nad luko.

»Andrej!« je kriknila. »Pojdi na zajtrk!«

Bil je Andrejev oče. Vsako jutro si je krepil organizem z zdravim tekom po neokrnjeni kamniti naravi. Taki očetje, kadar so v službi, hitijo od ene neodložljive dolžnosti do druge. Nekoč opazijo, da jim srce hitreje in neenakomerno bije. Za hip jih popade panika in srce jim pri tem dodatno razgraja. Sprejmejo svetle sklepe o negi mišic. Na sklepe nato čez čas pozabijo in se nanje spet spomnijo na dopustu. Tam bi radi v treh dneh nadomestili to, kar so zamudili v štiridesetih letih. Tekajo, skačejo, telovadijo, plavajo in plezajo toliko časa, dokler jih nekaj ne vseka čez hrbet. Potem se po polžje priplazijo do konca dopusta.

Andrejev oče je bil tik pred to zanimivo fazo.

»Že grem!« je zaklical Andrej in pomenljivo vprašal Gala: »A greš tudi ti?«

»Kaj pa imate za zajtrk?« je vprašal Gal. Toliko pa spet ni bil neumen, da ne bi vedel, koliko stane en takle kos kruha z medom.

»Bo že kaj,« je mrmral Andrej. Potem je odigral, kot da se je pravkar spomnil, in vprašal:

»Kaj si že rekel, da je rekel Aleksije v zvezi s ključem?«

»Nič ni rekel. Jaz sem rekel. Rekel sem, da vem, kje je ključ.«

Gal je božal psa in dražil Andreja.

Andrej je vedel, da mora božati Gala in dražiti sebe.

»Jutri gre Šime spet metat mreže. Greš zraven?«

»Če bom imel čas.«

»Precej v redu je.«

»A res?«

»Ja,« je pokimal Andrej in podrsal zgornjih šestnajst plomb ob spodnjih šestnajst .
»Danes sva ujela morskega psa.«

Zdaj se Gal ni mogel več delati starejšega, kot je v resnici bil. Kar planilo je iz njega:

»A res? Povej!«

Opisi vseh pomorskih bitk v zgodovini človeštva so pravzaprav le bežna skica za pravo zgodbo. Prava zgodba govori o tem, kako Andrej ob majhni Šimetovi pomoči opazi, ujame, ukroti in ubije morsko pasjo zverino. Pošast se potem na koncu strašnih bojev skrči na dober meter velikosti.

»A res?« je vmes sedeminosemdesetkrat vprašal Gal.

»Če ti rečem,« je vmes sedeminosemdesetkrat odgovoril Andrej.

Tako sta prišla do zaselka treh hiš na enem koncu slemena otoka. Če vzamemo, da ima sleme še drugi konec, da so tam štiri hiše in pomol, ki smo ga že omenili, ostaneta še dva zaliva s po nekaj hišami. V enem je stanoval Gal s Klemenom in pripadajočima staršema v hiši pri ribiču Iliji. Ta je imel edini na otoku angleško stranišče. Delovalo je pod pogojem, da je spomladi padlo dovolj sredozemskega dežja.

Andrejeva mama se je šla z Galom običajne psihološke vaje in kot običajno propadla. Ponujala mu je sardine s kruhom. Mleto meso s kruhom. Jajce na oko. Stepena jajca. Jajca s paradižnikom. In še kaj. Gal je skromno odgovarjal:

»Ne.«

Končno je prišel na vrsto kruh z medom. Takrat je rekel:

»Ja.«

Če bi bil na Galovem mestu Klemen, bi na koncu spraševanja odgovoril:

»In.«

Andrejeva mama bi – prvič, se razume – začudeno vprašala:

»Kako, in?«

»Vstavite ga povsod tam, kjer ste rekli ali,« bi pojasnil Klemen. Skratka, ne, ali boš to ali ono, pač pa, bom to IN ono.

Gal se je lotil medu in kruha. Andrejeva mama je šla pred kopanjem še malo v svojo sobo. Tam je od časa do časa zakričala od groze, če je opazila kakšnega pajka. Vmes je malo študirala, kje, kdaj in zakaj so kakšnemu kipu izkopali eno, ter kje, kdaj in zakaj še drugo nogo. Ob tem je ugotavljala, zakaj to obdelano kamenje leži v zgodovini, tisoči nedolžnih ljudi pa morajo o njem drdrati na kupe podatkov.

»A bi zdaj šla do ključa?« je vprašal Andrej.

»Še en kos!« je zahteval Gal.

Andrej mu ga je vdano namazal. Potem sta šla in Karo je tekkel pred njima.

Sonce se je medtem spodobno dvignilo in spodobno grelo. Pot se je sprva vzpela precej hitro, nato je zavila skozi borov gozd, v katerem so žagali črički, nato zavila med mršave njive in vinograde. Zamejevale so jih ograje iz kamnov, ki so jih ljudje od pamtiveka do danes polagoma bezali iz obdelovalne zemlje. Na vrhu otoka so na ravnem delu čepela tri skrivenčena, a ves čas precej polna figova drevesa. V njihovo senco so domačini privezovali osle. Tam so si po mili volji lahko stregli z ubornim osatom, ki se je gnetel med kamenjem.

Fantoma je pot curljal po licih. Po hrbtih se jima je nabiral v malo višji prestavi. Pri cerkvici sta se zadihano in poduhovljeno ozrla na vse strani neba. Vmes sta praktično poškilila, ali se jima kdo bliža po zemlji. Nikjer ni bilo žive duše.

»Dajva!« je rekel Gal in se čvrsto ustopil ob cerkvena vrata. »Daj mi ravbarske!«

Andrej ga je brez besed ubogal. Gal je splezal nanj in se stegoval proti napušču. Zatipal je ključ.

»Spusti!« je siknil.

Andrej je spustil. Malo prehitro. Gal je trdo priletel na kamnita tla.

»Osel!« je besno vzkliknil.

»Ne govori grdih besed na posvečenem mestu,« se je zarežal Andrej.

Stopila sta okrog vogala cerkvice proti coprničini bajti.

»Ups!« je med zobmi ušlo Galu.

Na kamniti hišni polici je v ozkem senčnem pasu sedel Aleksije. Kadil je cigareto in se nekaj pogovarjal s svojim oslom, ki je bil otovorjen z raznimi posodami in košarami. S

sprednjima nogama je brskal po tleh med redko posušeno travo in iskal bolj zelene bilke.

»O, kaj pa vidva, mojstra?« se je začudil Aleksije.

Mojstra sta se vrgla v razpoloženje slučajnega mimohoda, ki je prehajalo v razpoloženje hitrega odhajanja. Le Karo se je postavil v položaj »Mirno!« in srepro zrl v osla.

»Gledava za robidami,« je odvrnil Andrej.

»Ja,« ga je modro podprl Gal.

»Eee, tam za ogrado na južni poti, tam jih je,« je rekel Aleksije.

»Aha,« sta pokimala fanta in se jadrno obrnila.

Ko ju možakar ni mogel več videti, sta planila k cerkvici in jadrno vrnila ključ na njegovo mesto. Nato sta jadrno krenila tja, od koder sta prišla.

»A misliš, da stari kaj sumi?« je prvi spregovoril Gal.

»Daj no, prav čas ima, da bi sumil,« je revsknil Andrej. »Pojdi brž k mami, da ne bo solza poln domek tvoj. Jaz grem plavat!«

Kadar starčki bentijo, jo mladi pustolovci uberejo po svoje. Tako sta se v tem primeru odločila tudi Karo in Gal.

III.

Ali pogled na punco fanta res pretrese. Slavčki ne prepevajo milih pesmi. »Kaj, mulc, kaj?!« kriči Andrej. Namig na čebelice, cvetice in metuljčke. Oče sedemkrat globoko pogoltne. Ali pes joče za Galom. Če pride do invazije žensk. Kakšne potrebe imajo legionarji.

Andrej se je spustil po prašni poti, ki je pod hišami v širokem loku zavijala proti jugu. Vodila je mimo najbolj rodovitnega dela otoka. Hrib se je usločil v malce pretegnjeno vrtačo z njivico, ki je vedno dajala vtis, da je malo bolj vlažna od vseh ostalih. Ob robu je stala široka kamnita hiša. Teraso pred vhodom je bogato preraščala trta, pod teraso pa je bilo slutiti obsežen vodnjak s kapnico.

Andrej pri hiši ni še nikoli srečal nikogar. Prebivalcev otoka čez dan zlepa ni bilo videti. Ves čas so se od nekod slišali kakšni udarci motike. Tudi osel je kje sem ter tja zarigal. Včasih je nekje rohnel traktor. Ampak ljudi si videl le zgodaj zjutraj na morju ali pa zvečer ob ognjih pred hišami. Na zavetrnih mestih so ali kaj pekli na kamnitih ognjiščih ali kuhali v kotličih nad njimi.

Zdaj se je od poti strmo navzdol odcepila steza, ki jo je bilo bolj slutiti kot videti. Čeznjo je objestno posegalo bodeče grmičevje. V kratkih hlačah se je z malo neprevidnosti hitro dalo nabrati tudi krvave risbice pod kolena in po bedrih.

Bližnjica je vodila v majhen zaliv. Globoko se je zajedal pod nekoliko previsne skale. Drobnege belega peska je bilo dovolj, da se je po njem lahko zleknila manjša družba. Samo kadar je pihal jugo, je v zalivu morje vzvalovilo. Sicer pa so se lahko vrstili vsi vetrovi po spisku, a vode na tem mestu niso vznemirjali.

Kadar je bil razpoložen za samoto, je Andrej prihajal sem. Predaleč je bilo, da bi kdorkoli hodil ponj. Bilo je jasno, da se bo vrnil, kadar se pač bo.

Slekel je majico in hlače ter si oboje podložil pod glavo. Ampak pod visokim soncem in v popolnem zavetrju se mu je zazdelo, da bi lahko morje izkoristil, ne le ležal ob njem.

Vstal je, si otresel pesek, zabrodil do kolen in se ustavil. Nato se je z uživaškim krikom scela vrgel v vodo. Plaval je z dolgimi zamahi. Z vsakim vlaknom posebej je užival mokri hlad. Spomnil se je, da si je kot mulček želel, da morje ne bi bilo slano. Moralo bi biti osvežilna pijača. Med plavanjem bi le odprl usta, in že ...

Tudi njegovi možgani so se odločili, da bi plavali. Odplavali so leto nazaj, ko sta s sošolcem uprizorila doslej najveličastnejše hlajenje od znotraj. Bila sta v večji družbi. V zidanici so opravili zadnja dela pred trgatvijo. Bil je topel večer. Vse skrbi so bile daleč stran. Zavladata je žeja. V zidanicah se ne pije voda. S sošolcem sta nekaj začetnih požirkov pospravila s precejšnjim odporom. Ampak treba je bilo obeležiti končana opravila. Nazdraviti prijateljem. Nazdraviti dobrim ljudem, ki so tu. Nazdraviti vsem dobrim ljudem, ki jih ni več. Za dekleta, ki so tu. Za ljubezni, ki so daleč. In tako dalje. In tako precej dalje. Pojavilo se je neko nejasno otožno hrepenenje. Nato se je pojavilo prešerno veselje, ki se je kruto končalo: fanta nista mogla vstati. Z milostjo naravnih in nadnaravnih sil sta nekako zlezla spat v dvojni kozolec. Vaščani so v naslednjih dneh vedeli povedati, da je bila živina v hlevih tisto noč zelo nemirna. Motili so jo nejasni kriki iz teme. Kmet s hišo ob kozolcu se je spominjal, da je bila noč jasna in polna zvezd, a po njegovih oknih je nekajkrat škrebil dež.

»Ha, ha,« se je glasno zakrohotal Andrej.

Ampak odprta usta v tem trenutku niso bila najbolj primerna. Vodila so v peklenski kašelj. Slana voda je zalila usta in grlo. Tja seveda ni sodila. Treba jo je bilo spraviti ven.

Andrej je krilil z rokama, pljuval in gohtal, kašljal in se dušil. Z nogama je začutil dno in se pognal na breg.

»Saj ni treba, da ti je tako nerodno,« je nekdo rekel.

Andrej se je še kar davil. Trl si je oči in si želel iz glave spraviti odvečno vodo.

»Ali naj potem raje grem?« je spet vprašal glas.

Andrej se je umiril ravno ob pravem času, da je pred seboj lahko zagledal neznano dekle. Njena usta niso vedela, ali naj se še naprej nasmihajo ali pa počasi že nastopa čas za ukrivljeno užaljenost.

»Kaj pa ti tukaj?« je bil vrhunec Andrejeve možne vljudnosti. Takoj zatem je znova začel kašljati, kriliti in se daviti.

»Nisem vedela, da fanta tvojih let pogled na punco lahko tako zelo pretrese,« je rekla in stresla z glavo. Njeni kratki svetli lasje niso pretirano plapolali v vetru.

»Voda mi je prišla v nos in grlo in zdaj se ne morem odkašljati,« je odvrnil Andrej.

»Na vsak način pa fanta mojih let pogled na punco v načelu navduši,« je dodal.

Andrej se je zleknil na pesek in se strokovnjaško zazrl navzgor. Dekle je sedla poleg in ni rekla nič. Andrej si je ogledal stopala, meča, kolena, stegna in vse ostalo, kar je potrebno na ženskem telesu. Ustavil se je pri očeh.

Punca mu postopka ni vrnila. Vzdihnila je in rekla:

»Jaz sem Zarja. Jaz nisem tista, ki jo čakaš. Jaz sem iz drugega filma. Ampak zdaj sem tu. Upam, da bo otok dovolj velik za oba.«

»O, hudiča!« je vzkliknil Andrej in poskočil, »tako lepega govora pa že od kongresa besnih šolnikov nisem slišal.«

»Saj sem vedela, da bo lepa beseda lepo mesto našla. A si ti Andrej?«

»A delaš tudi za obveščevalno?« je zazijal. »A morda tudi veš, da imam številko čevljev 43?«

»Pomiri se. Malo prej smo z barko pristali na otoku. Pričakal nas je neki pes, gotovo tvoja predstraža. Podobno kot ti je renčal in kašljal vame. Rešil me je neki mulček Gal. Moj oče je privezoval ladjo, jaz pa sem vprašala, kje je kakšna dobra plaža. Gal me je poslal sem. A mu veliko plačaš, da te takole oskrbuje s puncami?«

Zajel je sapo. Včasih se nabere le malo preveč stvari v kratkem času. Najprej slana voda v grlu. Potem tale punca. Nato vsa ta njena težka duhovitost.

»Torej,« je rekel in dodal še en »torej ...« in negotovo umolknil. Potem se je le spomnil že znanih načinov uporabe morja in vprašal:

»A greš plavat?«

»Preveč si prijazen,« je rekla Zarja, »nikar se ne trudi. To človeka lahko hudo zdela.«

Odložila je majico. Prikazala se je v bikiniju, ki bi nepoučenim utegnil pomeniti revščino. Potem se je odzibala v vodo. Udarila je tak kravl, da se je morje na obeh straneh zaliva vznemirilo. Andrej se je spustil za njo. Dobro je moral pljuniti v roke, da jo je ujel.

Plavala sta molče. Ko sta se vrnila, je Andrej uporabil vse zvijače, da ne bi pokazal, kako mu piska v pljučih. Zelo so hlepela po kar najbogatejših vdihljajih.

»A si že dolgo tu?« je vprašala Zarja.

»Od zjutraj,« je rekel Andrej.

»Mislim tukaj, na otoku?«

»Od nekdanj,« je rekel Andrej in gledal v modro nebo.

»In do kdaj boš?«

»Za zmeraj,« je rekel Andrej in škilil v sonce.

Ležala sta v pesku. Sonce je pripekalo. Morje je šumelo. Slavčkov ni bilo, da bi prepevali mile pesmi.

»Takole najbrž izgleda večnost,« je pomislil Andrej.

Modro je bilo nebo. Modro je bilo morje. Nikjer nobenih vprašanj. Nikjer nobene naglice. Vse je bilo nekako samo po sebi razumljivo. Pogledal je Zarjo.

»Takole najbrž izgleda večnost,« je rekla Zarja.

Andreja je kar vrglo.

»O, hudiča!« je spet rekel.

»Pri kletvicah pa res nimaš nobene domišljije,« je izjavila. »Ko smo že ravno pri tem – kaj je narobe, če sem omenila večnost? Je to kaj čez tvoj kongres šolnikov?«

Andrej se je molče popraskal za ušesom. Ni vedel, kaj naj odgovori.

»Tvoja večnost ima napako,« se je zdramil čez čas. »Nikjer nobene pijače. Zdi se mi, da hrane tudi ne.«

»Preveč romantičen si,« je rekla Zarja. »A greva?«

Andrej je pokimal. Šele potem, ko je to storil, se je zavedel: dekle govori v dvojini. Sijajno! A greva?

Na poti nazaj sta pri hiši najprej zagledala osla. Bil je privezan na dolgo vrv in se je pasel. Dvignil je glavo in ju opazoval.

»Prav gotovo si je rekel – aha!« je pomislil Andrej. Vsi borovci v gozdu so zavzeli neko posebno držo. Šumeli so »Aha, aha!« Ko sta prišla do prve skupinice hiš, so v temeljih zaškripale »Aha!«. Ob poti po slemenu otoka so se drli črički.

»Aha, aha, aha, aha ...!« so drdrali.

Po uri hoje sta prišla do hiše, kjer je domovala Andrejeva družina. Pred hišo je v senci sedel Gal z breskvijo v roki. Ko ju je zagledal, je skočil pokonci in vzkliknil:

»Aha! Vidva sta!«

Potem se je obrnil k Zarji:

»A si ga srečala?«

Preden mu je kdorkoli lahko karkoli odgovoril, je pomežiknil Andreju in šepnil:

»A si jo?«

Kljub izdatni vročini so Andreja oblike še dodatne potne srage.

»Kaj, mulc, kaj?« je zakričal.

»A si jo srečal?« je milo vprašal Gal.

Andrej ni imel preveč časa za odgovor. Na vratih se je namreč pokazala njegova mama. Sprva je nedolžno gledala v svet. Potem je zagledala punco v bikiniju in pol koraka proč še Andreja. Izbuljila je oči in rekla:

»Aha ...«

»Nikar se ne moti, mama,« je s tresočim glasom rekel Andrej. »Saj veš, da jaz nisem aha, ampak Andrej. Tejle tukaj je ime Zarja. No, spoznajta se.«

Prišlo je do na vso moč zanimivega stiskanja rok. Obsijal ga je tudi Andrejev oče. Hrup pred hišo ga je zbudil iz dremavice ob pisalnem stroju.

»Aha,« je rekel in opazoval razmere. Razmere so terjale, da prižge nekaj isker v očeh. Pomislil je, da je mladost danes nekaj drugega, kot je bila včasih. Spoznal se je z Zarjo in nadvse duhovito vprašal:

»A ste novi?«

»Saj me ni treba vikati, čeprav bom drugo leto maturirala,« je rekla Zarja. »Ja, danes smo pristali na otoku. Če bo vse v redu, bomo nekaj časa tudi ostali.«

»Andrej, boš Zarjo povabil na kosilo? Gala sem že jaz,« se je zdramila mama.

»Hvala, zelo ste prijazni, a danes ne morem,« je rekla Zarja. »Grem pogledat, kako poteka izkrcavanje. Saj se še vidimo. Na svidenje. Zdravo, Andrej, sijajen si bil.«

Andrej se je zelo hitro zazrl v modro nebo. Srečanja z očmi svoje mame ne bi preživel. Zazrt v daljavo je vseeno slišal njen glas. Najbrž je bil namenjen očetu:

»Si videl? Mislim, da boš moral s svojim sinom ...«

Andrej se je obrnil k očetu. Ujel ga je sredi živahnega prikimavanja.

»A bi zdaj lahko bilo kosilo?« je vprašal.

Jedli so nekakšno večkonzervno enolončnico. Ob koncu so jo popestrili z zelenjavo in sadjem. Žvenket pribora je spremljal posvečen molk.

»A je še kaj novih na otoku?« je oče vprašal Gala. Ta je packal po krožniku. Trudil se je, da bi pojedel kar najmanj in dajal videz, da je pojedel veliko.

»Ja,« je rekel. »Z Zarjino barko je poleg njenih ta starih ...«

Za hip je presenečen nad samim seboj umolknil. Nato je pohitel naprej:

»... se pravi, poleg staršev je tu še mala Taja. Se mi zdi, da hodi v vrtec. Z gliserjem se je pripeljal še oficir z dvema dojenčkoma.«

»A je imel uniformo?« je vprašal Andrej.

»Ne,« je odkimal Gal. »Kopalke.«

»Kako pa potem veš?«

»Videl je Kara in rekel, da imajo enega takega pri njih v kasarni.«

»A je dresiran?«

»Ne,« je odkimal Gal. »V kuhinji dela.«

»Kdo zdaj? A pes ali oficir?« se je razhudila mama. Ves čas je čakala primerno priložnost in zdaj je bila tu.

Istočasno so se oglasili vsi trije moški.

Oče je rekel: »Oficir.«

Andrej je rekel: »Karo.«

Gal je rekel: »Pes.«

To je bilo za enega od njih pri mizi malo preveč. Mama je vstala in jezno odšla v sobo. Andrej in Gal sta se namenila ven, a se je oglasil oče:

»Gal, počakaj Andreja pred hišo. Nekaj se morava pomeniti.«

Gal je pomenljivo vstal in šel. Andrej je utrujeno in mučeniško uprl oči v strop.

»Torej,« je rekel oče, »prejle zunaj ...«

Andrej ga je jezno prekinil:

»Če si mislil zdaj govoriti o čebelicah, cveticah in metuljčkih, lahko kar nehaš. Saj smo to že vzeli.«

»Nisem tega mislil, saj veš,« je nadaljeval oče. »Saj vem, da si razumen in pameten fant.«

Če bi sklepali kakršnekoli stave, nikoli ne bi ugotovili, kdo manj verjame vnavedene laži: oče ali Andrej.

»Hotel sem reči,« je povzel oče, »da ti zaupam. Veš, kako je s tem. Morje, jod, vroče sonce, priložnosti in te stvari.«

»Ja,« je rekel Andrej, »ja.«

»Oprosti, kakšno stvar ti pa človek menda lahko tudi reče, ne?«

»Ja,« je rekel Andrej, »ja.«

»Pa brez zamere, stari,« je rekel oče. Pred tem je sedemkrat globoko pogoltnil.

Andrej je stopil ven. Gal je takoj nesramnost spustil s povodcev. Prijazno je pobaral:

»A imaš suhe lase? Glej, glej, včasih se je za take stvari uporabljal šampon. Danes pa delajo kar na suho. Saj pravim.«

Andreju je zakuhalo pod lasiščem. Samodejno se je vključilo tudi penjenje. Stresel je z jezika:

»Pa kaj ves čas rineš za mano? Saj si prej rekel, da so na otok prišli novi dojenčki? Pojdi jih pogledat! Pa tvoj pes! Kaj ne joče za teboj?«

Gal je užaljeno razprl oči in začivkal:

»V redu, Gal, v redu, pomiri se. Je že tako, da si bil doslej dober. Ampak razumi, da imajo legionarji svoje potrebe. Če se zgodi invazija žensk, je treba ukrepati. Adios, Andreas, adios, good bye!«

Gal je filmsko nežno pomahal v slovo. Z obema rokama je pošiljal strastne poljube v zrak proti Andreju.

»Legija, v napad!« je še kriknil in se zaprašil proti domu.

Sredi teka se je nenadoma ustavil, zažugal nazaj s pestjo in siknil med zobmi:

»No, boš že videl, koliko me je v hlačah, butec zaljubljeni!«

IV.

Kako so razpoloženi angeli varuhi. Kdaj zviije Aleksija. Andrej kot obliž na skeleče rane. Duše se na molitve požvižgajo. Vprašanje: »Ti, a bi midva hodila?« potisne Klemenove roke v žep. Gal v grozi zakriči. Zakaj se malce praši iz precej velike luknje.

Otok je začel toniti v pozno popoldne. To je bil čas, ko so otočani spet pomolili nosove iz svojih hiš. V glavah so jim tiktakale posebne ure, počasi, preišljeno in previdno. Kakšnih posebnih igrice ure niso dopuščale. Če je bilo vroče, so velevale, da se skriješ v senco. Če si bil sam v čolnu, so velevale plovbo blizu obale. Radovednim je ura velela stopiti korak nazaj in previdnost.

Turisti, ki so poleti začasno polnili kamnite hiše, so bili iz drugih zgodb. Če je bilo vroče, so rinili na sonce. Če so sedli v čoln, so bili mahoma osvajalci morij. Če so kaj raziskovali, niso preverjali, kakšna so tla pod nogami.

Angeli varuhi enih in drugih so bili različno razpoloženi. Včasih je imel kakšen tudi slab dan.

Nenadoma je potegnil piš vetra. Z morja so proti otoku spet začeli groziti oblaki.

To je bil trenutek, ko je po pravilu zvil Aleksija. Od podplatov navzgor ga je napadla vročica. Brez odvečnega oklevanja se je zložil na slamnjačo pod oknom. Tik pred tem je segel do police ob vratih in si po grlu zlil nekaj žganja. Pripravil si je razpadajoč koc h glavi in že po malem dremal.

Na otoku je Aleksije obdeloval največ zemlje. Zjutraj je bil prvi, ki je skoraj še v temi zajezdil osla in se odzibal po bregu navzgor. Svoj koščeni hrbet je po vinogradih nastavljal soncu in obadom dlje kot drugi. Četudi je imel na voljo ves čas tega sveta, bi mu ga sicer zmanjkalo za vse trse. Včasih je kapitanil na velikih ladjah in plul po visokih morjih. Obredel je vse luke in vse mornarske pustolovščine. Nekoč je pod ekvatorjem raztovarjal traktorje. Jeklena vrv, ki se je strgala, mu je presekala meča. Vlažna vročina je pomagala, da se rana zlepa ni zacelila. Ob spremembah vremena je potem modra brazgotina začela prepevati svoje vročične pesmi po celem Aleksiju. Čez čas je zato pustil vse skupaj in morje še posebej. Vrnil se je na otok in skrtačil kamnito hišo, ki jo je postavil že njegov ded. Živel je sam z oslom. Kdo od njiju je starejši, na pogled ni bilo mogoče odkriti. Ob menjavah vetrov ali oblakov bi Aleksije zdaj zlahka

učil diplomirane vremenoslovce in tudi doktorje hidrometeoroloških znanosti, kaj bo jutri in kaj pojutrišnjem.

Njegov najbližji sosed je bil Ilija. Ob slabem vremenu mu je včasih razmetalo podstrešje. Takrat je s čudnim pogledom odšel do svojega čolna in odveslal do visoke stene na otoku. Opazoval je globino in čakal, da se iz nje dvigne barka z njegovim očetom. Ko se je mali Ilija še učil pljuvati med mlečnimi zobmi, se je z očetom in nekaj vaščani peljal na otok. Nenadni vihar je ribiško barkačo treščil ob skale. Samo majhnega mulca in nekaj desk je morje vrglo na obalo. Zdaj Ilija, odkarve zase, ob vsakem viharju blodi po otoku ali po vodi. Drobna sivolasa žena Marija je zaman prosila in preklinjala duše nad oblaki, naj Iliji vrnejo mir. Duše so se na molitve požvižgale.

Marija je vsako leto rada ponudila streho Galu in njegovim. Upala je, da bodo živahni prišleki Ilijo povlekli iz njegovih misli. Kadar je že kazalo, da se bo to zgodilo, je privihralo kakšno neurje in pometlo z njenimi željami. Ilija je odhajal in Marija je vsakič trepetala, ali se bo vrnil. Ampak Marija je že dolgo poznala ta svet. Vedela je, da enkrat vsak gre in se ne vrne. Kljub temu je vedno upala, da se pri Iliji to ne bo zgodilo tokrat.

Fortuna v zalivu se je ukvarjal z drugačnimi zvijačami. Pekel je ribe pred hišo in skrbel, da so ustrezno zadnjič zaplavale. Zato je bil popoldne utrujen od ognja, sonca, rib in pijače. Včasih je tja prineslo sanitarnega inšpektorja. V normalnih razmerah bi moral imeti na Fortunovo gostilnjenje milijon pripomb. Vse je bilo narobe. V resnici ni to nikogar motilo. Fortuna drugače ni znal. Davkariji pa je bilo bolj všeč malo davka v primerjavi z nič davka, ki bi ga dobili, če bi Fortunu zaprli ribjo pekarijo. Zato je inšpektor vedno dostojanstveno spil kozarec ali dva in pohvalil pijačo, ter pojedel ribo ali dve in pohvalil prehrano. Potem je šel. Fortunova Ana je zavzdihnila in pospravila za inšpektorjem. Zadeve naj bi tako tekle še naslednjih milijon let. Vse bi bilo enako, le vino bi znalo biti kdaj malo boljše.

Šime je na otok prihajal za nekaj dni na teden. Pogledal je, ali je s hišo in turisti vse v redu. Nakrmil je osla in delal v vinogradu. Metal je mreže in obiral fige, ki so dozorele čez teden. Družino je imel na celini.

Aleksije, Ilija, Fortuna in Šime so bili možje, s katerimi si imel opraviti, če si prišel na otok. Kdo bo prišel na otok in s kom bodo imeli opravka, kajpak niso vedno natančno vedeli.

Ampak, kdorkoli je že prišel, praviloma ni mogel prehudo štrleti iz reda, ki se je na otoku vzpostavil kar nekako sam. No, vsaj videti je bilotako.

Vsem tem možem se je kot po spisku v kakem delu obraza vedno prebudil manjši nasmeh, kadar se je v bližini pojavil Gal. In pojavljal se je precej. Z njim je ves čas plulo sedeminosemdeset ozvezdij zgoščenega čvekanja. S Šimetom se je pogovarjal o ribolovu in bil poln nasvetov, kako se lovi ribe. Šime ga je moral ves čas opazovati in Gal je ves čas nastopal. V zraku je vihtel nevidno palico in iz vode dramatično vlekli ogromne nevidne ribe. Če je Šime slučajno pogledal stran, je moral spet pogledati nazaj in Gal mu je odigral prizor, ki ga je zamudil. Potem stanaprej vezala zgodbo.

Fortuna je bil najbolj primeren za košarko. Se pravi, za pripovedi o košarki. Sedel je na klopci ob ognju, nalagal korenine trte in drezal v žerjavico. Gal je pred njim po kamnih tapkal z nevidno žogo in mu kazal, kako se preigra vsakršne branilce in kako najvišji centri padajo na vrhunske zvižaje. Tudi Fortuna je moral, če si je slučajno odganjal dim z oči, še enkrat gledati, kar je medtem zamudil.

Ilija je bil za Gala najboljši sogovornik. Včasih ko je z zamaknjenim pogledom taval po otoku, je Gal skakljal ob njem, za njim in pred njim. Razlagal mu je o napetih dogodivščinah iz tretjega razreda. Ilijo naj bi to strahovito zanimalo. Gal si je dajal duška in samemu sebi skakal v besedo, Ilija pa je taval za svojimi mislimi. V ušesih se mu je namesto boleče otoške tišine nalagal živahni čvek. Samo Iliji ni bilo treba gledati nobenih prizorov. Skupaj s fantom sta hodila po otoku tja nekam in ves čas lepo složno živela mimo.

Ko se je na otoku pojavil Andrej, se je za Gala začelo živahnejše življenje. S Klemenom si ni mogel dosti pomagati. Starejši brat je imel polna ušesa njegovihvsakršnih zgodb že od doma. Zdelo se mu je pošteno, da si na počitnicah oddahne od Gala in se v miru posveti hladilniku.

V zrak je neposredno iz Aleksijeve pripovedi nato treščila coprničina bajta. Skrivnost se niti še ni dobro začela zapletati, kaj šele odpletati. Gal je bil poln sumov, kaj vse se bo pojavilo. Iz oči mu je pljuskala zmes velikih količin pričakovanja z rahlimi dodatki strahu. Bil je prepričan, da je Andrej pravi obliž za vse skeleče rane, ki jih je v razmere zasekala negotovost vsega mogočega. Ampak prav v trenutku, ko naj bi izbruhnile pustolovske poteze, se je pojavila Zarja.

Andrej je očitno postal rahlo živčen. Nekaj je bilo Galu jasno: če se bo kje pojavila kakšna punca, bo misel na stare coprnice najbrž za nekaj časa odložena. S svojim dolgim nesramnim jezikom mu je dal Andrej to jasno na znanje.

Klemena v tej fazi punce tudi še niso preveč zanimale. Proti koncu šole je šlo, ko se mu je približala Eva in rekla:

»Ti, a bi midva hodila?«

Eva je bila punca, ki je fantje v šoli zlepa niso spregledali.

Klemen je nekam odsotno potisnil roke v žep in odgovoril:

»Bom premislil.«

Čez nekaj dni se je Eva spet pojavila.

»A si že premislil?« jo je zanimalo.

Klemen je spet potisnil roke v žep in odgovoril:

»Ne še.«

Potem je izbruhnil konec šole. Zadeva je bila odložena do nadaljnjega. Na počitnicah se je Klemen kdaj pa kdaj spomnil te ponudbe. V hipu, ko je že kazalo, da se bo misli malo bolj posvetil, jo je hitro odložil in šel počet kaj drugega.

Gal nenadoma ni imel s kom govoriti o skrivnosti coprničine bajte. Jeza se je sprva počasi in nato vse hitreje nabirala v njem.

»Če je tako, gospodje, bom pa sam odkril zaklad. Še žal vam bo!«

Zvesti prijatelj Karo je zaman mahljal z repom. Zaman je vdano gledal in se mu motal pod nogami. Gal ga je odločno zgrabil in ga zvelkel v hišo.

»Kar počakaj! Brez tebe moram na pot!«

Zaprl je vrata tik pred pasjim smrčkom. Na Karovo cviljenje in bevskanje se je jezno požvižgal.

Oblaki, ki so se zlovešče zgrinjali nad otok, so bili zdaj precej bleda podoba Galovega razpoloženja. Užaljeno je dirjal proti cerkvi in si v spodbudo med zobmi mrmral jezne besede. Namenjene so bile Andreju. Namenjene so bile Zarji. Namenjene so bile vsem zaribancem tega sveta. Spisek tistih, ki so jim bile še namenjene, bo ostal nepopoln. Ihtavo hitenje je zasoplega Gala še prehitro prineslo naravnost pred vrata coprničine bajte.

Res, da je v daljavi že po malem grmelo. Res, da je bilo v daljavi že videti ozke zlate črte, ki so iz oblakov švigale v morje. Je pa tudi res, da nikomur s količkaj treznim delom telesa na vratu ni padlo na pamet hoditi okrog po otoku.

»Zdaj je čas!« je vzkliknil Gal. »Nikjer nikogar!«

Stekel je do cerkve. Ob kamniti ograji lepo zanemarjenega vrta je že lep čas trohnela nekakšna lestev. Pod normalno težo bi se že davno polomila. Zato so jo normalne teže očitno puščale pri miru. Gal jo je zgrabil, jo prislonil k vratom in zlezal po njej. Malo je škripala. Preden je lahko storila še kaj drugega, je Gal izpod opeke že potegnil ključ od vrat coprničine bajte. Z nogo je odrinil lestev, da je tlesnila po tleh, in že dirjal okrog vogala.

Pred bajto se je ustavil in še enkrat pogledal naokrog. Bil je že mrak, zato ni bilo povsem jasno razbrati, kaj si želi: da ja ne bi kdo prišel ali da bi ja kdo prišel.

Ob tla so udarile prve debele kaplje in med borovci je završalo. Debla so zastokala in se obračala, kot je pihalo.

Gal je potisnil ključ v ključavnico. Precej se je moral potruditi, da ga je obrnil. Zdaj je škrtnilo. Pa še enkrat. Udaril je po kljuki. Vrata so se odprla v hišni mrak, skoraj v temo. Malo je okleval, potem pa planil noter. V tistem se je vlilo, kot bi se utrgal oblak. Skozi reže malo razmaknjenih strešnikov je v hišo začelo curljati nekaj potočkov. Gal se v prostoru sprva ni mogel kaj dosti razgledati.

Najprej je strahovito zagrmelo zunaj. Blisk, za katerega je bilo videti, kot da domuje v bajti, je v prostor razlil dovolj luči za občutek belega dne. Zatem je počilo pod Galovimi nogami.

V grozi je zakričal. Ampak ker je zunaj grmelo, ni bilo mogoče razumeti, kaj je rekel. Je pa res, da je deska pod njim popustila. Tam, kjer je še malo prej stal, se je zdaj malce prašilo iz precej velike luknje.

V.

Ko vražički v Zarjinih očeh zaigrajo biljard. Zapuščene sirote blodijo po svetu. Kako deluje modra dvorana, osvetljena od spodaj. Zakaj ima punca očima. Če kdo popoka kufre in gre. Kako se je iz roke vsakemu frajerju. Zakaj želodec ni zaman začel boleti že vnaprej.

Dež je proti jutru ponehal. Veter se je obrnil in dajal vtis, da se vrača na odprto morje, od koder je prišel. Sonce je opazovalo ohlajeno ozračje. Rastlinje po otoku se je pretegovalo in pokalo od odžejanega zelenega zdravja.

Andrej se je že navsezgodaj kot čisto slučajno šel malo motat v luko.

Srednje natančen pogled v fantovo srce bi kar hitro odkril srednje solidno zmedo. V tej zmedi bi se gnetli spomini na zadnje dni šole, užaljenost in, hm, malce hrepenenja. Ampak v zvezi s tem hrepenenjem se je ... hja, se je nenadoma v načeloma tesne prostore naslikala Zarja. Andrej jo je z negotovo močjo mislil vreči ven. Ko se mu je že zazdelo, da mu je uspelo, je vsakič od nekod prišla nazaj. Navzven se je to kazalo v hitrih menjavah fantove dobre volje in jeze na ves svet.

Andrej se je zleknil v mivko ob vodi. Opazoval je, kdaj se bo na barki, ki je priplula včeraj in se imela v zavetrju nadvse dobro, pojavilo kakšno življenje. Takrat je od Fortunove hiše dol k obali prišla Ana s polnim predpasnikom umazanih krožnikov. Pričela jih je molče drgniti s peskom. Ko je končala, si jih je hotela zložiti nazaj v naročje.

»Bom jaz,« je zaklical Andrej in se spustil k vodi.

»O,« se je z brezizraznim obrazom razveselila Ana, »a boš res?«

»Ja,« je mrmral Andrej.

Pri hiši sta posodo razpostavila po mizi. Namesto brisanja s krpo se je opravka lotil sončni sušilni stroj z neba. V posebno košaro sta naložila novo porcijo in se vrnila k vodi. V tistem se je na krovu opazovane barke pojavila Zarja. Glodala je velik kos lubenice in peške pljuvala v vodo. Okrog njih se je takoj razvil spodoben ribji direndaj.

»Oho,« je rekla s polnimi usti, »oho.«

»Kaj pa je že spet?« je vprašal Andrej. Od nekod se je kar takoj in odločno začela plaziti vanj nekakšna jeza.

»Nič,« se je hahljala Zarja, »zdaj vidim, zakaj nimaš časa zame. Tebi so bolj všeč starejše. Pa malo več je mora biti skupaj.«

Andrej je molče pomagal Ani odnesti košaro pomitega nazaj in se vrnil. Zarja je medtem skočila na kopno. Sedla je na razžrt železni stebriček. Kdovekdaj so nanj prvič privezali kdovekakšen čoln. Zdaj je bila nanj privezana jadrnica.

»Radostna vest,« je rekla, »tu ostanemo kakšnih deset dni.«

»Kakšna čast,« je odgovoril Andrej. »Ali naj zdaj zberem v pozdrav kakšnogodbo na pihala in sedem postavnih mladcev?«

»Bi šlo,« je rekla Zarja. »Samo, nikar se ne trudi preveč z godbo. Lahko bi ti zmanjkalo moči za ostalo.«

Če kdaj v očeh kakšnih punc vražički igrajo badminton, potem so v Zarjinih igrali biljard. Tako so imeli možnost igrati z več žogicami hkrati.

Andrej je začutil, da bodo pogovori s tem ženskim bitjem naporni. Gledal jo je malo v oči in malo v noge. Včasih tudi vmes. Od nekod se mu je prikradel stavek:

»A greva plavat?«

Zarja je tlesnila v smeh.

»Kaj pa rečeš punc, kadar si v mestu? Meni si v dveh dneh dvakrat predlagal, da bi šla plavat. A imaš domišljijo v zmrzovalniku?«

»Jasno,« je rekel Andrej. »Ves sem v zmrzovalniku. Bojim se, da bi ob tebi zagorel. Saj razumeš, ne?«

»No,« se je zasmejala Zarja, »to je že bolje, se že razvijaš.«

Potem je mimogrede lahkotno vprašala:

»Pa se kaj bojiš, da bi zagorel?«

Andrej jo je pogledal v oči. Vražički so nenadoma odložili svoje biljardne palice. Zastrigli so z ušesi in se postavili v pozor. Pravzaprav so se kradoma porazgubili.

»Torej,« je rekel Andrej, »torej jaz ...«

V tistem je iz notranjosti jadrnice priletel gromek moški glas:

»Priznam, da tako romantičnih stavkov že sto let nisem slišal. Res pa je, da jih še pol ure ne bi poslušal. Jaz spim, slišita?!«

Andrej se je stresel. Zarja je prešerno zaklicala:

»V redu, Brane, v redu. Je že konec.«

Vrgla je obglodano lubenico v vodo. Napotila se je proti koncu pomola in pomahala Andreju, naj ji sledi.

»Kdo pa je ta Brane?« je malo pretresen vprašal.

»To je,« je hitro odgovorila Zarja, »to je moj ...«

Zatem jo je popadel smeh. Vražički v njenih očeh so se spet pojavili. Mirno so pobrali svoje palice in udarili biljard za naprej in za nazaj. Nakar je rekla:

»Brane je moj oče, se pravi ... očim. A je to v redu ali je slabo?«

Andrej se je zalotil, da ga je zaneslo. Hladno je rekel:

»Krasno je, da imaš starše. Veš, koliko zapuščenih otožnih sirot obupano blodi po svetu?«

Sedla sta na pomol. Sonce je skrbelo za res toplo vzdušje. O hladnih sapicah od včeraj znotraj zaliva ni bilo preveč sledi. Samo včasih je kakšen pihljaj zaneslo in na vodi proti odprtemu morju so se kot kurja polt nabrali kratki ostrí valčki.

Zarja je bila prej visoke kot nizke postave. Tudi sicer bi gradbena inšpekcija težka odkrila na njej kakšne bistvene arhitekturne spodrsaljaje. Andrej si je bil že izračunal, da je leto starejša od njega. To ji po njegovem mnenju ni dajalo vnaprejšnje pravice, da bi imela ves čas glavno besedo.

V zalivu se je oglasil motor. Šime je pravkar izplul.

»Šime!« je kriknil Andrej. »A je kaj prostora?«

Prostor je bil. Vprašanje je bilo, kam plove.

»E,« je odvrnil Šime, se režal in pristajal, »a ribe kaj prijemajo?«

»Nič se ne ve, dokler niso na krovu, saj veste,« se je hahljal Andrej. »Tole je Zarja. Greva lahko z vami?«

Preden je Šime odgovoril, je Andrej pomolil roko Zarji, jo prijel in vprašal:

»Greš?«

»Grem,« je rekla. Dala mu je roko in skupaj sta skočila v čoln. Šime je komaj lovil ravnotežje.

»Dober dan,« je rekla Zarja, »jaz sem Zarja.«

»E,« je rekel Šime, »sem slišal. Jaz sem Šime.«

»Ja,« je rekla Zarja, »sem slišala.«

Šime je moral na drugo stran otoka. Naložil naj bi nekaj vreč cementa, ki mu jih je zadružna ladžica pripeljala iz kopnine. Odločil se je izpopolniti ponudbo. Ob hiši je čaral prizidek za kopalnico.

Odropotali so okrog rta. Nad čoln so takoj planili malo večji valovi. Na svojih zgornjih konicah so nosili bele kodre. Andrej in Zarja sta tesneje sedla skupaj. Šime si je čvrsteje potegnil baretko do ušes.

»Vidva sta oba prvič na otoku, ne?« je vprašal in si odgovoril hkrati. »A sta že bila v špilji?«

»V kakšni špilji?« je vprašala Zarja.

»E,« se je skrivnostno namuznil Šime, »boš videla.«

Otok je bil kamnit tudi, če si ga gledal z morja. Mestoma se je med skale vrinil kakšen majhen zaliv z belim peskom.

»Glej!« je vzkliknila Zarja, »tvoja plaža.«

»Mhm,« je pokimal Andrej.

»E,« je rekel Šime, »če hodiš sem, ne hodi mimo steze. Na tem delu otoka so jame, brezna in prepadi. Če padeš noter, te še mravlje ne najdejo.«

»Ja?« je nejeverno vprašal Andrej.

»Ja!« je pribil Šime.

Čoln je dosegel južni rob otoka. Zapluli so okrog. Ta del je bil podkvast. Ena stran je bila nizka in položna, druga je kipela v zrak. Malo naprej je iz morja štrlel največji od majhnih otočkov, skoraj škrbin. Dajali so vtis, da so pravkar pritekli in bodo skočili v naročje kamniti mami, ki jim je ušla za nekaj korakov.

Prav tja je zavil Šime.

»Oho,« je rekla Zarja, »oho.«

Šime je zmanjšal hitrost. S čolnom se je skoraj plazil po gladki površini v zavetrju. Ko je obrnil, je pred njimi iz stene zazijala luknja. Segala je za človeško postavo iznad gladine.

»Pazi na glavo!« je rekel Šime.

Vsi trije so se sklonili. Čoln je lezel v odprtino. Skale nad glavami so bile nizke in mokre, kot da so se pravkar dvignile iz vode. Rov je zavijal rahlo v desno in se ožil. Šime je z rokama drsal po skalah in vodil čoln.

Potem se je strop nenadoma dvignil in prostor se je odprl. Čoln je zaplaval v modri dvorani, ki je bila osvetljena od spodaj.

Šime ni rekel nič, saj je jama govorila namesto njega. Zarja je poiskala Andrejevo roko in jo krčevito stisnila. Andrej jo je molče, a z odprtimi usti začudeno pogledal.

»Oprosti,« je šepnila, »tako lepo je.«

Morje je bilo povsem mirno. Še drobni vodni vzdihljaji okrog čolna so izginili. Nekje v svetli globini so plavale srebrne ribe.

»E,« je skoraj slovesno rekel Šime in se trudil, da ne bi bil preglasen, »to je naša špilja.«

Prostor je bil videti kot skrivnostna koncertna dvorana.

»Skočita noter,« je predlagal Šime.

»Ne vem,« je rekla Zarja, »jaz ne morem.«

Andrej je brez besed vstal. Povzpел se je na klop. Odrinil se je, skočil v zrak, se nato obrnil in z glavo švistnil v modrino. Srebrn vodeni pesek je šinil navzgor, ob telesu je čutil, da ga obdajajo srebrne drobne kroglice. Čutil je, kako tone in z rokami si je pomagal še globlje. Potem je odprl oči. Med prsti so mu drseli zadnji mehurčki. Vse naokrog je lebdela modra svetloba. Dna ni bilo videti. Dvignil se je na površino in zajel sapo.

»Pridi še ti!« je zaklical Zarji.

Odkimala je.

»Ves si bil srebrn v vodi,« je rekla.

»Prav imaš,« se je zasmel in prhnil vodo iz nosu, »res sem dragocen.«

»Jaz bi zdaj moral iti,« se je oglasil Šime, »vidva pa kakor hočeta.«

Kot so počasi pripluli v špiljo, tako so počasi izpluli.

»Še kakšno uro,« je rekel Šime, »se bo dalo noter. Potem bo plima in do jutra ne bo nič.«

»A ste vi že plavali v špilji?« je vprašala Zarja.

»E,« je odkimal Šime, »to pa ne. Jaz ne znam plavati. Tudi kadar plovem, sem blizu kopnega. Poznam morje, zato se ga bojim.«

Kazalo je, da bo Šime porabil vse besede, ki se jih je sicer namenil potrošiti polagoma skozi teden.

»Jaz imam špiljo rad. Vanjo grem, kadar moram kaj premisliti. Največkrat sem šel tja, ko mi je sin odšel v Ameriko.«

Zarja je hotela nekaj reči. Andrej jo je sunil v piščal in položil prst čez usta.

Motor je ropotal svojo pesem. Čoln se je rahlo zibal preko valov. Šime si je dal opravka z nekakšnimi zagostami ob krmilu. Malo je prikimal in malo odkimal. Vmes si je mrmral neke samo njemu razumljive momljave.

Andrej se je sklonil k Zarji.

»Ko smo ravno pri tem, zakaj pa imaš očima?« je vprašal.

Zarja se je vzravnala in se zazrla nekam na drugi konec planeta.

»Hja,« je rekla. »Oče je nekega dne popokal svoje kufre in šel. Odrasli imajo pravico živeti po svoje. Mama mu je dajala vtis, kako ves svet počne, kar hoče, samo njej se vedno vse podre. Gladil je, kar se je dalo, a mu je zmanjkalo energije. Potem se je pojavil Brane, ki lepo polaga obliže. Rada imam mamo, saj je moja mama. Očeta imam seveda tudi rada. Brane, kar se mene tiče, je v redu. To bi bilo vse v zvezi s tem.«

Našel bi se kdo, ki ne bi bil prepričan, da je to vse v zvezi s tem. Kakšne nesramne frklje iz Zarjine šole bi trdile, da punca povsod hoče ugajati. Ne v šminkerskem smislu. Zdelo se je, da nikakor noče sama sedeti v kakšnem kotu. Zdelo se je, da zato malo prehitro je iz roke vsakemu frajerju.

Brane je bil malce obložen s salom. Tako ga vsaka bodica ni mogla predreti. Trudil se je, da je bil dovolj mehak do Zarje, ki jo je ob ženi dobil za dodatek. Zato je bil včasih

malo pretrd do Taje, ki jo je pridelal na novo.

Zarja je umolknila. Pri zretju v zelo daljne daljave se ji je molče pridružil tudi Andrej.

Pripluli so do druge luke. V zadružni bajti so dobili cement. Šime in Andrej sta ga solidno sopihajoč preložila v čoln. Podložila sta ga in prekrila s polivinilom. Tudi zablodele morske kaplje mu ne bi mogle do živega.

Potem so odpluli nazaj. Krepko jih je premetavalo. Potem se je pokazal rt, ki so ga morali obpluti in nato zaviti v domačo luko. Videti je bilo, da je na pomolu zbrana gruča ljudi.

»Ali je to tista godba na pihala meni na čast, ki si jo obljubljal?« je vprašala Zarja.

»Upam,« je rekel Andrej in mahoma dobil zelo čuden občutek v želodcu, »čeprav je videti, da so pozabili instrumente doma. Pa tudi nekaj žensk je vmes.«

Ko so se približali privezu, se je iz skupine pojavila Andrejeva mama in zaklicala:

»Andrej, a je šel Gal s tabo?«

Andreju je bilo v hipu jasno, da ga želodec ni zaman začel boleti že vnaprej.

VI.

Pubertetnica z rdeče obrobljenimi očmi. Robec bo treba ožemati. Zakaj so mulci na svetu. Smrkavec, butec, tepec ... Od kod prileti glasen krik. Kje se trgovci z vrvmi ne gnetejo. Zakaj naj bo mulc vesel, da Andreja boli roka. Kako gleda sto najmilejših deklic in kako se nese obtolčen zadek v morje.

Galovo mamó bi človek zlahka imel za pubertetnico, če je ne bi krasila dva sinova. Dolgi rjavi lasje so ji padali čez oči. Tako se ves čas ni videlo, da so rdeče obrobljene. Tako se ves čas ni videlo, da prihaja deževje. Ob njej je stal Klemen. Bil je videti zelo hud. Če bi se zdajle Gal od kod pojavil, bi ga z veseljem ustrezno obdelal. To bi pomenilo, da mu srce igra, ker se je mulc končno pojavil, in da mu mišice plešejo po Galovih rebrih. Prav tako od veselja, ker se je mulc končno pojavil.

»Torej, Gala iščete? A ga ni?« je tehtno vprašal Andrej.

Skočil je iz čolna in si dajal opravka z vrvmi.

Iz množice je izstopil Galov oče, kodrolas dolgin z očali in reklama za jogurt. Povedal je, da Gala že od včeraj ni. Ker je šel popoldne k Andreju, potem pa je zdvijala nevihta, so mislili, da mu je zadek v grozi ob grmenju in strelah malce zmrznil. Nadalje so mislili, da je zato prespal v kakšnem kotu pri Andreju. Zjutraj se ni pojavil s kakšnimi junaškimi zgodbami in praznim želodcem. Zato so mislili, da bi jih počasi moralo začeti skrbeti. Pohod do Andrejevih staršev je pokazal, da je bila skrb utemeljena. Še več, skrbeti jih je začelo zelo hitro in precej močno.

Galova mama je spet smrknila. Kazalo je, da bo njen robec treba začeti ožemati.

Zarjina starša, Brane in Slavica, sta bila za to, da bi hitro kaj ukrenili. Ribič Ilija je prikimal. Fortunova Ana je molčala. Oglasil se je Šime:

»Gal je pameten fant, dajte no. Šel se je kopat ali pa kje pobira slive ali smokve. Saj bosta s Karom zdaj zdaj ...«

Karo je prav v tem trenutku pritekkel po stezi od hiše. Tam je močil svoj najljubši vogal. Ko je zagledal Andreja, se je prijateljsko zakadil vanj.

Zdaj se je oglasil Zarjin oči. Bil je srednje visok in srednje močan. Videti mu je bilo, da okrog njega lahko pokajo petarde, pa se ne bo kaj hitro premaknil.

»Mulci so na svetu zato, da nam lasje lahko sivijo v pospešenem tempu. Morajo kaj ušpičiti, se nekajkrat izgubiti in nekajkrat razbiti kolena in komolce. To je njihova zlata doba. Ko nehajo s tem, napočijo težje stvari. Denimo, puberteta. Kajne, Andrej ?«

Andreju je bilo jasno, da bo v teoretskih debatah izvisel. Zato je vdano rekel:

»Seveda, seveda. Očetje vse vedo. Saj so vse to že izvedli v lastni koži.«

»Torej,« je nadaljeval Brane, »razkropimo se po otoku. Sprehajajmo se in iščimo. Mulček je itak uporabil zvijačo. Spravil nas bo od doma. Potem bo po vseh shrambah praznil lončke z marmelado.«

»Z medom,« je rekla Galova mama in se zasmejala, »z medom.«

»No,« je pohitel Brane, »no, vidite. Med krepi možgane. Saj sem rekel.«

O medu in možganih ni imel nihče nobenih pripomb. Morda jih je kdo tudi kaj imel, a Andrej in Zarja ga nista več slišala. Preden je Brane premišljeno razdelil poti po otoku, sta onadva že grizla kolena po stezi proti vrhu otoka.

»Smrkavec, butec, tepec ...« je Andrej sikal med zobmi in dirjal navkreber.

Ko sta prihropla v borov gozd blizu vrha, je Zarja dihala že skoraj s škrgami. Klecnila je na skalo pod skrivenčenim drevesom in izdabila:

»Kaj pa ti je? A raznašaš telegrame?«

Tudi Andrej je moral obnoviti zaloge kisika. Globoko je dihal in molčal. Z dlanjo je odpljusnil potočke znoja s čela in sunil z glavo, da je počitka konec. V tistem je z glasnim laježem po poti do njiju pridirjal tudi Karo. Na pasji način je pokazal veselje, da ju je dohitel. Malo je bevskal, malo vohljal, malo kazal jezik in malo skakal kar tako. Potem jo je užgal naprej in navzgor proti cerkvi.

Steza je proti vrhu začela postajati položnejša. Vila se je med kamnitimi ogradami med vinogradi in ob tem naletela na prvo podrtijo na vrhu otoka. Tam je praviloma v senci košatega figovega drevesa čez dan stoje dremal Aleksijev osel. Prizadevno je to počel tudi danes.

»No, a vidiš?!« je kriknil Andrej in s prstom pokazal proti cerkvici in coprničini bajti.
»Saj sem vedel!«

Ko je Zarja pritekla za njim do vogala, ni vedela, kaj naj vidi, niti, kaj je Andrej vedel. Vprašati ga ni mogla, ker je že drvel naprej. Oho, in tam spredaj je bilo zelo lepo videti, da so vrata v coprničino bajto na stežaj odprta. Skozi vrata je pravkar izginjal Andrej.

Preden jih je dosegla še Zarja, je iz bajte priletel glasen krik. Sledilo mu je neko splošno sesuvanje, pomešano s truščem in prahom. Ko je punca pritekla do tja, jo je sprejel oblak gostega prahu. Vmes so frčale trske in mešanica dvoglasnih krikov.

»Andrej!« je v vse to zakričala Zarja, »Andrej! Kje si?«

Prah se je polagoma razkadil. V podu coprničine bajte je zijala ogromna luknja. Natančneje, nekaj malega desk je še prekrivalo ogromno jamo, ki je morala biti včasih nič hudega sluteča klet. Na robu ene od desk, ki je rahlo škripala, se je ustavila Zarja.

»Ne rini naprej!« je iz globin priletel Andrejev glas, »tukaj nas je že dosti!«

Preden je Zarja lahko vprašala, kaj je imel s tem v mislih, je iz globin tenko čivknilo:

»Pomagaj, Zarja, jaz hočem ven. Veeeen!«

Bil je Gal. Zelo zmeden Gal. Potolčen, prestrašen, obupan in vesel hkrati. V njem se je vse to dodobra premešalo. Kar nekaj časa je bilo treba, da je vse to začel razvrščati v približen red.

Karovo prestrašeno lajanje se je spremenilo v navdušeno. Zvenelo je precej enako, ampak psi vedo, kaj je kaj.

Andrej se je izkopal iz skladovnice desk, ki jo je s seboj vred spravil v klet. Besnenje je odložil na kasneje. Tudi stokanje zaradi krvavih prask je odložil. Pač pa je hitro spet zakričal:

»Zarja, deske so preperеле. Pojdi po kakšno vrv, da naju boš izvlekla ven. Drugače ne bo šlo.«

»Kako?« je milo vprašala Zarja.

»Takoj!« se je zadržal Andrej. Ker se ob tem tuljenju ni podrl noben tram več, je bilo jasno, da se še zlepa ne bo.

Zarja je videla, da so razmere slabe. V kleti Gal cvili in joka. Andrej stiska zobe, ker se je najbrž kaj polomil. Kriči iz vsega srca. Ima tudi vso pravico, da ga je krepko strah. Zato ni zatrmoglavila, čeprav jo je sicer zelo mikalo. Stopila je ven. Karo ji ni sledil. Še kar bevskal je in gledal dol v klet.

»Vrv?« se je spraševala na glas, »vrv?«

Na vrhu otočka sredi morja običajno primanjkuje trgovcev z vrvmi. Tudi izposojevalnic vrvni ni na pretek. In vrvni se kajpak ne valjajo ob samotni poti. Kaj sedaj? Kjer odpovedo ljudje, je kdaj koristen kakšen osel.

Zarja se je spomnila na Aleksijevo žival. Na sedlu sredi hrbta je imel sivček v osmico spleteno lepo, dolgo in na pogled močno vrv. Zarja je stekla nazaj. Osel je rahlo dremal. Mogoče se mu tudi ni dalo preveč razpravljati. Ko se mu je Zarja plašno približala, je miroval. Ko mu je iz največje še možne razdalje odvezovala vrv s hrbta, je tudi miroval. In ko si je Zarja vrgla vrv čez ramo in mu rekla »Hvala, no!«, je samo rahlo pokimal in pogledal proč.

Pri coprničini bajti je Zarja konec vrvni privezala ob podboj. Drugi konec je vrgla v mračno globino.

»No, pazi!« je zakričal Andrej.

Vrv se je napela. Čez čas se je od spodaj zaslišalo sopenje in stokanje. Nato je po vrvi pridrsela majhna, zelo zamazana dlan. Za njo se je prikazalo pajčevinasto lasišče in pod njim popackan zasmrkan nos.

»Pomagaj!« je spet čivknil Gal.

Ko ga je Karo zagledal, se je veselo zakadil vanj. Skoraj bi ga sunil nazaj v jamo.

Zarja se je oprijela vrat, se nagnila naprej in pomolila roko. Gal jo je hlastno zgrabil in se potegnil ven. Priletel je v Zarjo in jo objel. Mednju se je rinil Karo z vdanim lajanjem.

»O, maaaamiii!«

Samo to je zmogel. Sesedel se je na kamnito klop. Pogledal je v sonce. Zdelo se mu je, da ga ni videl leta in leta. Rdeča žoga se je nenadoma orosila. Gal je sklonil glavo. Posamične solze so mu kapljale na potolčena kolena in risale grozljive ornamente iz prahu in krvi. Nato je planil v odrešujoč žalostnosrečni jok. Karo ga je lizal, kjer se je le dalo. Navdušeno in zvesto ga je gledal.

Zarja je mežikala in ni vedela, kaj bi. Imela je samo sestrico. Ni vedela, kako in kaj bi, ko je jokal majhen fant.

»No, no,« je rekla in dodala, »no, no.«

Pokuštrala ga je po laseh. Potem ji je roka zašla od las čez uho na lice in ga pobožala. Nato je premaknila še drugo roko. Z njo je božala Galovo drugo lice, brišoč obenem umazane solze.

Gal je bil nekaj časa lepa podoba zamazanega, objokanega in potolčenega smrkavca, ki je nekoč mislil, da je zelo pameten. Pa mu je življenje povedalo, da s to pametjo še ni prišel preveč daleč. Ampak vse hudo je bilo zdaj za njim. Polagomaje vanj spet lezla samozavest.

Kletna pustolovščina je že drsela v pozabo.

»Hej!« je zdaj zakričal Andrej. »Kje sta?«

Gal se je stresel.

»A potegnem ven še Andreja?« je odrezavo vprašal.

»Pa daj, no,« je rekla Zarja.

Lastnim očem ni mogla verjeti, ko je v živo prejemala eno od lekcij o fantovskem obnašanju.

Gal je stopil do roba odprtine.

»Pridi gor!« je zakričal v temo. »Zrak je čist. Tu imaš vrv!«

Andrej je stisnil ustnice in ni rekel nič. Zgrabil je za vrv in začel plezati po njej. Z nogama se je opiral ob steno in se z rokama vlekel gor. Nikogar ni bilo, da bi ga od spodaj potiskal proti svetlobi. Roke so ga zelo bolele, vrv se mu je zajedala v dlani. Ko je prilezel do roba in se skušal z desnico oprijeti deske v tleh in se zavihetati čez, je izgubil ravnotežje. Deska se je odkrhnila in zdrsnil je nazaj. Vrv mu je grdo požgala levico.

Lesene stopnice, ki so ob steni sicer vodile v klet, so se sesule že prejšnjo noč. Lahko, da od starosti. Lahko pa tudi, da je bil že Gal pretežek zanje.

»Potegnita me no ven, sakra!« je divje zakričal Andrej.

Ni šlo. Takile srednješolci so včasih težji, kot so v resnici. Še posebej, če jih mora človek dvigati v celoti.

V tako napetem vzdušju so Zarjini možgani delali, kot da bi se ona vsak dan basala z medom, in ne Gal. Kamor je šla vrv, se je odločila, naj gre še osel. Pri tem ji je Gal prišel zelo prav. Smrkavec se je prijateljsko približal vsakemu mačku, psu ali kaki drugi živali, ki jo je srečal. Na zadovoljstvo njegovih staršev so levi v živalskem vrtu živeli v dobro ograjenih kletkah. Zdaj je Gal lepo stopil k Aleksijevemu oslu. Potrepljal ga je po gobcu in ga pripeljal do hiše. Privezal je vrv za sedlo. Na drugi konec se je pričvrstil Andrej. Osel je potem sledil Galovi roki, v kateri je tičal velik šop zelene trave. Karo je vse skupaj opazoval iz varne razdalje in precej zadržano. Andrej se je počasi odzibal proti vrhu in nato priplezal skozi vrata.

On ni zajokal in ni klical mame.

»No, tako,« je siknil skozi zobe.

Sedel je poleg Zarje na polico pred hišo. Gal je odvedel osla nazaj. Potem so zasopli nekaj časa molčali. Potem je Andrej ocenil, da mora malo kričati. Gal je postajal manjši od makovega zrna. Potem je spet napočil molk.

»No, prav,« je rekla Zarja. Molče je ugotavljala, kateri od mulcev je bolj zamazan, bolj potolčen in živčno bolj razrvan.

»Kaj si pa rinil v tisto luknjo?« je vprašala Gala.

Gal je bil vedno mojster pripovedi. Resnica si je morala občasno zatiskati ušesa.

Povedal je, da ga je Andrej včeraj pač nagnal. Ob pogledu na svežo blondinko je pozabil na prijatelje.

»Bodi vesel, mulc, da me boli roka,« je brundnil Andrej. Iz rane si je vlekel drobne trske. Obenem je škilil, kakšen obraz bo na dečev pričaral Galov jezik.

No, in tako, je tekla Galova zgodba, se je odločil, da bo sam raziskal coprničino bajto. Šel je pač tja, vzel ključ, si odklenil in šel noter. Vmes je zdivjala nevihta. Zato ni dobro videl. Stopnice so se sesule in je padel v klet. Malo je tipal po njej in nato zaspal. Ko je najlepše sanjal, je z neba priletel Andrej in ga skoraj ubil z vsemi tistimi deskami.

»Še malo bolj vesel bodi, mulc, da me boli roka,« je ponovil Andrej. Iz rane si je še vedno vlekel drobne trske.

Gal je zgodbo kajpak malo poenostavil. Ko je vstopil v bajto in se mu je vdrlo pod nogami, je mislil, da je konec sveta. Iz gostega mraka v pritličju je priletel v gosto temo v kleti. Imel je največjo možno srečo, ker je ostal cel. Pajčevine so ga nežno ovile. Skalnata tla so ga trdo pobožala v konec hrbta. Kričal je in se drl, jokal in stokal. Ponoči med nevihto se po svetu in po samotnih otokih drenja malo manj sprehajalcev kot ob sončnih dnevih. Obnemogel in trd od groze je utonil v nekakšno omedlevico. Zložil se je na kup preperelih jader. Zjutraj se je otrpel prebudil. Spet se je malo drl. Razen čričkov ni bilo slišati prav nič. Ko je tako sedel in tuhtal, kaj še bi, je od zgoraj treščilo. Andrej je sesul nekaj tramovja in po zračni poti tlesknil v Galovo bližino. V grozi je sicer malo zakričal. Malo tudi od bolečine, ker so ga deske potrepljale po rami. Potem sta se fanta spogledala in si skoraj padla v objem.

Zarja je nekaj časa gledala enega in nato drugega.

»In, ko smo že ravno pri tem,« se je spomnila, »kaj pa je z zakladom?«

»Jaz sem ga pravkar zapravil,« je revsknil Andrej. »Če bi smrkavec izginil in ga jaz ne bi našel, bi me ves svet zanesljivo bogato nagradil. Saj bi končno imeli mir pred njim!«

Gal je tehtal, ali bi vseeno spet malo bruhnil v jok. Premagal se je. Debelo je pogoltnil in začel govoriti, kot da ne bi bilo nič.

»Spodaj so omare in skrinje. Iz ene omare prihajajo skrivnostni glasovi. Skrinje so zaklenjene.«

Andrej je sunkovito dvignil glavo. Spomnil se je, da sta ga v kleti zelo zaposlila padec in strah. Zato ni imel kaj dosti časa brskati pod deskami in v prahu za skrinjami in omarami. Znova ga je popadel bes.

»Kaj?!« je vprašal, »kaj?!«

Karo je otrpnil in zastrigel z ušesi.

»Skrinje in omare,« je ponovil Gal. Gledal je kot sto najmilejših deklic. »A jih nisi videl?«

»Kako naj bi jih videl, če si mi planil okrog vratu in me skoraj zadušil,« je siknil Andrej.

»Moment,« se je vmešala Zarja, »moment. Žal mi je, da se vmešavam v te strastne izjave. A ne bi bilo dobro, če bi šel Gal dol k obali objemat svoje razrvane starše?«

Gal se je ob spominu na mamino spomnil tudi vsega hudega v prestani noči. Solze so se mu začele drenjati v očeh. Na najmanjši možen znakčič bi se vsule po licih tja do že rahlo drgetajočih koticov ust.

»Ja, seveda,« je pohitel Andrej. »Odnesi že svoj obtolčeni zadek v morje. Tudi gofljo si izperi. Pa mamico pozdravi.«

Gal je vstal. Z obema dlanema je izvedel suho pranje las, drsenje prek obraza in nato čez telo do kolen. Tako je prah in pajčevine lepo razmazal po največji možni površini.

Polagoma se je napotil po stezi. Po nekaj korakih je obstal in se obrnil nazaj.

»Kaj pa zaklad? Kaj bomo s tem?«

Andrej si je še vedno vlekel trske iz razpraskane dlani.

»Največji zaklad je življenje, mladi mož. Pravkar si ga spet dobil v dar. Če ne veš, kaj bi z njim, pridi nazaj. Ravno prav sem razpoložen.«

»Aja,« je rekel Gal. Šel je. Sprva je še malo šepal. Potem je počasi začel teči in stvar mu je šla vse bolje od nog. Karo ga je spremljal v visokih skokih.

VII.

Kaj se je mislilo zrušiti v tem prehodnem obdobju. Dostojna vloga pri širjenju panike. Kaj človeku storijo napete zgodbe. Katerih iskrenih vabil se ne zavrača. Kdo bo v miru požrl ves med. »Pomagajte, utonil bom!« Kdaj bi jokala severna triglavska stena. Dvesto udarcev po zadnjici za prvo pomoč.

Vročina je dajala vse od sebe. Nočno deževje je bilo pozabljeno.

»Kaj pa zdaj?« je vprašala Zarja.

Andrej se je po svoje imel dobro. Konec koncev je le našel in rešil Gala, in to vpričo dehteče lepote. Ob tem se je kar lepo potolkel, zamazal in celo spodobno ranil. V zvezi s tem se ni imel dobro. Polovica tal v coprničini bajti se je preselila v klet. Ob steni so k sreči še lepo ležale vreče umetnega gnojila, ki jih je tja spravil Aleksije. Če bi vse to dobila na glavo Gal in Andrej, bi bila verjetno precej bela. Lahko, da bi se jima v hlačah pojavil še kakšen dodaten gnoj.

»Hja,« je rekel Andrej, »grem pogledat, če je treba kaj pospraviti.«

Stopil je do vrat. Bilo je zelo veliko za pospraviti. Ampak en sam Andrej bi to zelo težko naredil. Zato je z nogo malo preskusil preostanek desk. Res je bilo videti, da se je zrušilo vse, kar se je mislilo zrušiti v tem prehodnem obdobju. Zaprl je vrata in jih zaklenil. Odkreval je do cerkve, pristavil lestev in vrnil ključ na njegovo mesto. Lestev je zatem vrgel nazaj ob skale.

»Najbrž boš pogrešala svežih idej, ampak jaz bi šel plavat,« je rekel nekam utrujeno in pogledal Zarjo.

»Če nimaš nič proti, bi šla jaz tudi,« je rekla. »Imam sicer veliko svežih idej, ampak v tem hipu mi prijajo tudi stare.«

Sprva sta šla molče. Pri oslu je Andrej namesto dol po svoji stezi proti morju zavil vstran.

»Kaj pa zdaj?« je vprašala Zarja.

»Nič posebnega,« je odvrnil Andrej. »Še do Aleksija stopiva. Ne bi rad, da bi ga kap, ko bo vstopil v coprničino bajto. Vrata lepo zaklenjena, notri pa vse sesuto. Bolje, da mu povem, kako in kaj.«

Aleksije je med drugim na otoku slovel kot zasilni zdravilec. Še z ladje si je prinesel omarico prve pomoči. Na njenih policah se je prašila najrazličnejša krama. Imel je nujna zdravila, da jih je delil, kadar je bilo treba. Ob spremembah vremena jih je delil sebi. Znal je tudi zapičiti iglo, če je kakšna od otoških zadnjic to nujno potrebovala. V ločeni pregradi nekje v globini svoje bajte je imel prenosno radijsko postajo. Kadar je tako nanoslo, je bil zasilna zveza s kopnim.

Našla sta ga v postelji. Še vedno si ni povsem opomogel po vročini, ki jo je v njegovem telesu povzročilo divje kratko poletno neurje. Bil je pa na dobri poti, da se izvleče. K izboljšanju naj bi prispevala cigareta, ki jo je lenobno zleknjen vlekel. Vmes je srebal težko otoško črnino.

»E, eee,« je rekel in se čehljal po ostanku sivine na glavi. Bister pogled, ki ga je namenil orisu Zarjine postave, je kazal, da bo vsak čas nared, da zajaše svojega osla.

»Obisk imamo, obisk!«

Sedel je na posteljo in se režal.

Andrej je povedal, da je po otoku včeraj zvečer hrumela nevihta. Aleksije je dodal, da on to zelo dobro ve. Andrej je pisano pogledal in nadaljeval, da je to že mogoče, da pa verjetno ne ve, da je izginil Gal.

»Gal?« je zazijal Aleksije, »mali mulček, ki drži mojega osla in ni povsem jasno, koga je bolj strah?«

Andrej je prikimal in razložil vse od začetka. Končal je s tem, da je Gal bežal pred dežjem, se zatekel v coprnico bajto, tla so se vdrla, ven kajpak ni mogel. Noč je zato prebil na suhem, a precej samotno. Malo prej ga je Andrej potegnil na sonce. Pred tem se je po otoku seveda razvijal splošen preplah. Pri širjenju panike je dostojno vlogo zelo srčno odigrala Galova mama.

Aleksije ga je poslušal odprtih ust. Ni uspel vprašati, kako je Gal lahko šel vedrit v zaklenjeno bajto.

Andrej je dodal, da so se tla res dobro zrušila v klet. Jo je pa mulc dobro odnesel, ker mu ni nič. Samo malo je čivkal čez noč, saj ga je bilo strah, kot se smrkavemu smrkavcu spodobi. Zdaj se bo mogoče naslednjih pet sekund spodobneje obnašal in ne bo rinil nosu v stvari, ki se ga ne tičejo.

»Eee, Gal,« je rekel Aleksije in kimal z glavo. Vmes je nekajkrat srknil iz kozarca. Napete zgodbe človeka užejajo.

»Zakaj pa tisti hiši pravite coprničina bajta?« je zdaj vprašala Zarja. Zdelo se ji je, da je treba dati človeku priložnost, da reče še kaj drugega, ne le svoj večni »eee«.

»Zakaj, zakaj?« je ponovil Aleksije. Z rokama je udaril po koščeni kolenih in se zamislil. »Zakaj?«

Začel je iskati cigarete in jih ni našel.

»Tam je živel stara Mara. Po otoku je nabirala razno šavje, ga mešala in delala čaje in nekakšne maže. Bila je čudna in je malo govorila. Iz njenega dimnika se je včasih sukljal rdeč dim. Takrat je več dni ni bilo iz hiše. Nekoč se je kadilo še posebej močno. Od takrat je nismo več videli.«

»Ja, ja,« je pomislil Andrej. »Saj to mi je pravil že Gal.«

Vseeno sta bila zdaj Zarja in Andrej na vrsti, da poslušata z odprtimi usti.

»In?« je končno vprašala Zarja.

»Nič in,« je rekel Aleksije, »je kar konec.«

Ko Mare le precej časa ni bilo, so sosedje vstopili v hišo. Ženske niso našli. Skomignili so in si rekli, če je ni, je ni, morda se vrne, morda tudi ne. Vrata so zaklenili. Občasno kaj tja odloži Aleksije. Ljudje se po tistem sicer hiše izogibajo, saj iz nje včasih prihajajo čudni glasovi. Najbrž duh stare Mare poje v kleti. Njega, Aleksija, ki je na morju videl že hudiča in pol, ni strah. V hiši ima spravljene svoje vreče.

»Kaj pa v kleti?« je vprašal Andrej.

Aleksije je končno našel cigarete. Prižgal si je eno in počasi z užitkom potegnil. Pogledal je, če dobro tli, in še enkrat potegnil.

»V kleti ? Ma, kaj pa vem. Neka krama je tam. Enkrat jo bom šel prebrskat. Enkrat bom že šel. Se ne mudi. Vsi drugi hodijo hitro mimo,« je rekel in segel po kozarcu.

»No,« je rekel Andrej, »toliko, da veste. Gal se je izgubil, našli smo ga in klet v bajti je sesuta. Midva zdaj greva.«

»He, he, kam pa?« je vprašal Aleksije in videti je bilo, da so se mu oči v mraku zasvetile. Potem je samega sebe ustavil.

»Kaj sprašuješ, tepec?! Vidva lahko izbirata, vse poti imata pred sabo. Jaz imam samo tole stezo do vinograda in cerkve. Eee ...«

Zarja in Andrej sta stopila spet ven na sonce. Močna svetloba ju je za hip oslepila. Vročina ni še nič popustila.

Andrej je stopil naprej. Praske so ga skelele. Vedel je, da mu jih bo morje dobro izpralo. Tudi precej umazanije bo odplaknilo.

»Poslušaj,« se je od zadaj oglasila Zarja. »Potlej pa res zna biti kaj zanimivega v kleti. Če takle mulc, kot je Gal, premaga strah in se kar sam samcat sredi noči odpravi tja ...«

»Ja,« je odgovoril Andrej in hitel naprej. Tudi njega ni in ni hotela spustiti misel na skrinje in omare v kleti. Pridružila se ji je še ena, v tem primeru zelo jezna misel. Zakaj, sakra, se ni malo bolj razgledal, ko je že bil tam? Sakra, si je odgovarjal, sakra, kako naj bi se malo bolj razgledal, če se je vse rušilo in Gal se mu je drl na ušesa.

»Enkrat je treba tja in si v miru ogledati vse skupaj,« je rekel malo sebi in malo Zarji. Potem je, predvsem samemu sebi, odločno dodal: »Čim prej, se razume!«

Ko sta prispela v zaliv, si je Andrej zvlekel rahlo natrgano majico čez glavo. Vrgel jo je na pesek. Nato je odložil hlače. S podobnim smislom za red jih je vrgel čez majico. Odšel je k vodi in zlagoma brodil proti globini. Z vso kožo je užival. Postopno je tonil in obenem beležil, kje vse ga je zaskalelo. Jod in sol sta izvajala blagi čistilni ples po temnordečih praskah. Ko mu je voda segla do brade, je zajel sapo in stopil nekaj korakov naprej. Na gladini so brbljali mehurčki iz njegovih las. Ko mu je zmanjkalo zraka, je zaplaval. Globoko je vdihnil in pogledal nazaj.

Zarja je stala na robu vode.

»Hej!« je zavpila, »ne vem, če si opazil, ampak, v zalivu nisi sam. Nisem dobro slišala, ali si me prijazno povabil v vodo ali ne. Štela bom do sedem.«

Andreja je voda spravila v red. Samotni otok. Čista voda. Vroče sonce. Peščeni zaliv. Punca na obali. Jaz v vodi. Za sanje je malo premokro.

»A boš štela z arabskimi ali rimskimi številkami?« je zakričal nazaj. »No, v vsakem primeru te rotim: Ne zapusti me! Vabim te v vodo. Pripravil sem jo posebej zate.«

»Tako iskrenih vabil ne zavračam!« je zaklicala nazaj in se zakadila v vodo. V hipu ga je ujela.

»Te močno boli?« je vprašala. Ni bilo čisto jasno, kaj natančno počnejo hudički v njenih očeh. Neke ognje, se je zdelo, da sicer res prižigajo. V glavnem pa so še

pohlevno počivali.

»Daj no, daj,« je omalovažujoče odvrnil Andrej. Če bi ga to vprašal Gal, bi bil odgovor po vsej in zelo veliki verjetnosti drugačen.

Gal v tem trenutku ni bilo treba postavljati nobenih vprašanj. Prišel je domov. Mislil je, da ga bo pričakal nadvse navdušen odbor za sprejem izgubljenih sinov. Če že to ne, pa vsaj mama, oče in Klemen. Vsi naj bi kazali znake prisrčnega veselja in radosti. Ampak, nikjer ni bilo nikogar. Gal se ni odpravil za njimi. Z nekaj odločnimi koraki je stopil do kuhinjske omare. Z naglimi kretnjami je izvlekel med. S prav tako naglimi kretnjami si je narezal nekaj kosov kruha. Z nadnaglimi kretnjami je kruh namazal z medom. Nato si je kose s svetlobno hitrostjo basal v usta. Niti s koticom možganov se ni spomnil maminih besed:

»Gal, jej počasi. Nihče ti ne bo nič vzela. Hrano dobro prežveči. Usta imej zaprta. Ne cmokaj!«

Celotne možgane je preplavilo srečno veselje:

»Hrana, ljuba hrana!«

Ker ni bilo v bližini nikogar, ki bi pridigal o lepih rečeh, je v hipu postal pokopališče za kruh. Med spomeniki iz kosov kruha se je cedil med.

Zelo hitro se je bližala možnost, da mu bo trebuh počil, da se mu bo izpahnila čeljust in da bo telo od sladke utrujenosti omahnilo v spanec kar na stole.

Ampak še hitreje se mu je bližal hrup izpred hiše. Nekaj sekund zatem je noter planil Karo. Lajal je, da je bilo veselje. Rep mu je migljajal, kot da se pripravlja na vzlet. Gal je bliskovito potisnil v usta še zadnji kos kruha z medom in objel psa.

Na vratih so se naslikali: mama, oče, Brane in Slavica.

»A sem rekel?« je rekel Brane. »Zvabil nas je od doma, da bi v miru požrl ves med.«

Potem je hitro zgrabil ženin bok in ga s seboj vred odvedel stran. Bogate izkušnje iz življenja z mladostniki so mu govorile, naj le hitro gre. Na vrsti je bilo strastno srečanje prestrašene mame z ljubim sinom, kakor tudi besno srečanje razkačenega očeta z do skrajnosti razvajenim sinom.

Gal je skušal rešiti ušesa in kakšen mehkejši del vrh nog s presenečenjem. Pogledal je okrog in milo vprašal:

»Kje je pa Klemen?«

Mama je umolknila. Vse besede, ki si jih je bila pripravila, so izginile neznano kam. Oče je zakričal. Nobenih besed si ni pripravljaj. Zdajle so privrele iz vseh koncev.

»Kaj te briga, mulc! Kje si bil ti?«

Gal je sedeminosemdesetkrat, morda tudi nekajkrat več, pogoltnil zrak ter se ob tem skoraj zadušil. Povedal je zgodbo, ob kateri bi kamni zajokali. Zajokala bi tudi severna triglavska stena, če bi jo začasno namestili tja. Ker je niso, je namesto nje zajokala mama.

»A zdaj vidiš, mulc!« je rohnal oče.

Gal ni vedel, kaj naj vidi, a je vseeno za vsak slučaj pohlevno smrknil:

»Ja.«

Ker je oče nehal vpiti, mama pa ne ihteti, je hitro dodal:

»Kje je pa Klemen?«

Podoba v tem smislu je bila zelo zanimiva. Kadar je bil Klemen v bližini, se Gal nikoli ni ljubeznivo obrnil k njemu in rekel kaj prijaznega. Kadar je bil Gal v bližini, je Klemen vedno bentil in grozil z mišicami starejšega brata. Resnici na ljubo, pogosto niti ni ostalo samo pri besedah. Prav tako Gal ni niti najmanj varčeval z besedami, ki so bile kot ogenj pod Klemenovo paro. Ampak v prvi milijardinki stotinke sekunde, ko Gala ni bilo, je Klemen vprašal:

»Kje je pa Gal?«

Kadar ni bilo Klemena, je Gal v prvi stotinki milijardinke sekunde vprašal:

»Kje je pa Klemen?«

Temu se reče bratovska ljubezen. Četudi zunanji opazovalci menijo, da gre za vse kaj drugega. Ampak oni nimajo pojma.

»Saj res,« se je zdrznila mama. »Kje je že Klemen?«

Oče je vedel, da mora stvari postaviti na pravo mesto.

»Gala išče,« je rekel.

»Zakaj me pa išče, če sem tukaj?« je vprašal Gal.

»On misli, da si kje drugje,« je odgovoril oče.

»Kje pa?« je vprašal Gal.

»Ne bi vedel,« je moral priznati oče.

To je bilo za očeta zelo dobro. Če bi vedel, kje je Klemen tisti hip, bi se mu že drugič v novejši zgodovini nadvse orosilo čelo.

Klemen je vso minulo noč zelo slabo spal. Kadarkoli je zagrmelo, je odprl oči in prisluškoval proti vratom. Neštetokrat se mu je zdelo, da se odpirajo, in neštetokrat je videl, da se niso odprla. Gala ni bilo odnikoder. Kakorkoli je napenjal možgane, se ni mogel domisliti ničesar pametnega. Mulca pač ni in ni bilo. Tik preden naj bi utonil v spanec, ga je spreletela kakšna nadvse divja misel. Da je mulc utonil. Da je mulc padel v kakšno luknjo. Da je mulca pičila kača. Da je mulca strela pribila ob tla. In tako podobno naprej. Ob takih podobah ga je streslo in popolnoma se je spet prebudil. Slišal je oddaljeno mamino ihtenje ter očetovo pomirjujoče brundanje. Potem se je spet približal snu in spet ob kakšni manjši grozljivki priletel nazaj v budnost. In tako do jutra. Ko je vstal, se mu je zdelo, da ve, kako so se po bitki pred Dunajem počutile turške zastave. S pol ušesa in samo fizično navzoč je sodeloval pri jutranjem razporejanju iskalcev po otoku.

S pol očesa je opazil Šimeta, kako v čolnu iz mreže pobira majhno ribo.

»Hja,« si je rekel, »včeraj morski pes, danes takle drobiž ...«

V tistem ga je spreletelo. Jasno! Ribe, ribolov, ribiči, ... Gal!

Spomnil se je, kako je Gal opisoval Šimetovega morskega psa. Bolj je bilo slišati, da ga je pravzaprav ujel on, Gal. Res, da se je takrat s Karom preganjal daleč proč, a vendar. Morskega psa ujameš, če mu nastaviš trnek na dolgem laksu na rtu. Pri spodobni vabi ti pravzaprav ne more uiti. Če bi denimo on, Gal, nastavil trnek, bi bil njegov morski pes vsaj dvakrat večji od Šimetovega, v kolikor se ne bi ujelo kaj drugega ...

Vsi so ga poslušali, kimali, zrlji v daljavo in molili, da bi že enkrat nehal.

»Jasno!« je pomislil Klemen, »butec je nastavil vabo, tam bingljaj dolgo v noč in zdaj si ne upa domov. Čaka, da bi se kakšna riba odločila za samomor. Potem bo zmagoslavno prisijal nazaj.«

Ampak vseeno, mulc je le malo premajhen, da bi čez noč ostal zunaj. Hm. Klemen se je kljub vsemu odločil, da bo stvar preveril.

No, če že kam mora, si je rekel, lahko tudi plava. Napihnil je veliko plastično žogo za odbojko. Zlezal je v vodo v in počasi odplaval proti rtu. Malo je plaval in se malo obešal na žogo. Vmes se je občasno spustil v hihot. Kako bo smrkavec izbuljil oči, ko ga bo zagledal. Lepo bo priplul okrog ovinka, malček bo na stežaj odprl čvekalo, Klemen pa mu bo hladnokrvno preštel rebra. Gal se bo drl, kričal na pomoč, a nikjer nikogar, ki bi ga rešil pred zasluženo kaznijo ... he,he ... foccka tukaj, foccka tam ... Klemen je zamahnil, izgubil ravnotežje in zdrsnil z žoge. V tistem je dosegel rob zaliva in presekal črto zavetrja. Zalil ga je velik val. Znašel se je na eni strani in žoga na drugi strani vodne gmote. Veter jo je igrivo zgrabil in odbil nekaj metrov na odprto morje.

Klemen si je otrl vodo z oči in zaplaval za žogo. Ko je bil že skoraj pri njej, je odskočila in mu spet ušla za nekaj metrov. Iz aviona bi se vsemu skupaj reklo neskončno ponavljanje prizora o nagajivi žogi in vse bolj utrujenem plavalcu. Klemen je nekajkrat zaplaval na vso moč.

»Ujel jo bom in se spočil,« si je rekel.

Ampak vsakič mu je spet ušla. Ko se je divje zakadil za njo, je dvakrat globoko pogoltnil nekaj krepkih zalogajev načeloma zdravilne vode. Ampak, še tako zdravilna voda v dihalih ni preveč koristna. Kašljal je in spet izgubil nekaj metrov do žoge. Vendar ko je pogledal nazaj, je bila žoga vseeno bliže kot obala. Z vsemi močmi je plaval za njo.

Zgodba se je hitela ponavljat. Vsakič ko je žoga dosegla vrh vala, jo je veter krepko odnesel naprej.

»Ne bom je ujel!« je Klemnu nenadoma šinilo skozi možgane. In takoj zatem še:

»Ne morem več!«

Zelo poštena misel. Žal tudi zelo pozna misel.

Klemen je dihal kot preluknjan parni kotel. Nos, oči in usta je imel polne vode. Silila mu je v sapnik in pljuča. Kašljal je. Obenem se mu je zdelo, da ne v rokah ne v nogah nima nobene moči več.

»Brez panike!« si je rekel, »samo brez panike. Hladno moram počasi vse skupaj premisliti!«

Bolje pozno, kot nikoli, bi lahko rekli. Tudi hladno se je dalo razmišljati. Voda je bila hladna. Veter in pene prav tako.

Legel je na hrbet in se raztegnil po vodi. Ko je dvignil glavo, obale ni videl nikjer več. Kajpak tudi žoge ne. Zaznal je, da ga valovi z vetrom nosijo ven, na odprto morje. Voda mu je znova in znova zalivala obraz.

Čutil je, da se ga loteva lahna omotica. Kot da se mu od daleč približuje neka tema, prijetna tema. Spomnil se je, da se mu dogaja podobno, tik preden ga premaga spanec.

»Kaj pa, če sanjam?« se je zdrznil.

Naslednji val, ki mu je planil čez oči in nos, ga je spomnil, da je postelja drugačna. Pa če bi vseeno zaspal? Samo malo bi utonil v temo, ki ga vabi. Potem bi se prebudil. Ali pa tudi ne, saj je vseeno. Je res tako lahko zaspati?

»Ne smem!« ga je streslo. »Saj me vendar čakajo. Saj hočem nazaj!«

Sunkovito se je obrnil na prsi in zaplaval na vso moč nazaj. Ampak tudi če se trudi z zadnjimi ostanki moči, je videl, ga veter samo malo počasneje nosi ven.

Obrnil se je spet na hrbet in iz najglobljih globin so mu v čudnih krčih pridrlle solze.

»O, mama,« je zajokal, »o, mama.«

Lepa reč. Kdaj se takle fant, ki skuša vzbujati vtis, da je mož, spomni na mamo!

Mama je med tem že lepo znova panično skakljala sem in tja. Nobene mame, in kajpak tudi ona ne, niso vajene, da bi jim na počitnicah lepo po spisku izginjalisinovi. Začutila je potrebo, da malce brezglavo dirja naokrog. In je pritekla tudi v pristanišče do Šimeta. Ta je na zelo prizadeto vprašanje precej neprizadeto odvrnil, da se mu zdi, da je Klemen odplaval ven na morje.

»Saj zna plavati, ne?« je še dodal in praskal po čolnu veselo naprej.

V mirnejših razmerah bi lahko bil to trenutek za omedlevanje. Mama ga je raje uporabila za nadvse hitro priganjanje ljubega ji Klemenovega očeta z vprašanji, ali je slišal, kaj bo pa zdaj, ali je kje kakšen čoln, pohiti no, vendar, in tako naprej.

Nekaj korakov stran, na Fortunovi terasi, je oficir Bepo na vse načine zaman skušal zbasati nekakšen zdrob v enega od dveh dojenčkov. Po količini nemočnega obupa se je

lahko primerjal s Klemenovo mamo. Drugi dojenček je medtem lazil po tleh in jedel mivko. Še bolj vesel je bil cigaretnih ogorkov.

Iz svoje zasidrane barke je v zmedeni hrup spet prilezel Brane. Z nekaj kratkimi povelji je na kopnem vzpostavil red. Mama se je lotila dojenčkov, hvaležni Bepo pa svojega gliserja. Vanj sta skočila še Klemenov oče in Brane. Z divjim zavojem so jo užgali proti odprtemu morju.

Ko so pljusnili v valove pred zalivom, je Bepo zmanjšal hitrost. Spretno je krmaril in plul vzporedno z valovi ter jih obenem zanesljivo rezal.

»Hm,« je stisnilo Klemnovega očeta, »resni valovi.«

»Če bi vsak mulc vsako težjo oslarijo plačal z glavo, bi bilo na svetu zelo malo ljudi,« ga je hrabil Brane.

Ozirali so se na vse strani, pa niso videli ničesar. Veter je z grebenov nosil pene. Bepo je iz posebne luknje izvlekel posebna očala. Klemenov oče je svoja snel, saj je bilo precej možnosti, da bi mu jih kakšen sunek odpihnil z nosu. K sreči je bil tako suh, da bi njegov želodec moral iz njega ven, če bi se hotel obračati. Zato se ni, ampak njegovemu lastniku je bilo vseeno v hipu slabo.

»Dajmo,« je rekel, »poglejmo, kako piha veter, in premislimo, kam bi fanta lahko odneslo.«

Bepo je ves čas delal prav to. Obenem je vedel, da v takih valovih lahko gledaš še tako ostro, a boš bolj malo videl. Še posebej kakšno fantovsko glavo. Bilo mu je jasno, da je morebitnega plavalca odneslo že zelo daleč.

»Kaj pa,« se je zdaj oglasil Brane, »kaj pa, če se je fant že zdavnaj obrnil, splaval do rta, zlezel ven in zdaj lepo žvižga proti domu?«

»To bi bilo sijajno,« je rekel Bepo in čvrsto držal krmilo, »ampak bencina vseeno ni tako škoda, da ne bi pogledali še malo.«

Potem je z akrobatsko spretnostjo stopil na klop. Z eno nogo je držal smer, z drugo pa sebe. Z daljnogledom je preplezal obzorje. Povsod samo bele pene in mokri hribi in doline.

Klemen je medtem dobro miljo stran na odprtem morju povsem izmučen ležal na valovih. Solze so ga malo olajšale, četudi je čutil, da je v vse bolj resnih težavah.

»Pogrešili me bodo,« si je rekel. »Prišli me bodo iskat.«

Odganjal je misel, da ga pričinja zebsti.

Nenadoma je z glavo udaril ob nekaj mehkega. V grozi je zakričal in spet pogoltnil galono vode. Pred očmi so se mu hitro in neizprosno zvrstili vsi prizori iz vseh filmov o najbolj strašnih morskih psih. Bliskovito se je obrnil, ravno prav, da je z nosom treščil v kljun čolna. Vsa ozvezdja, ki so se mu zableščala pred očmi, niso mogla presvetliti njegove sreče. Mehka stvar, ki je obdrgnila njegova ušesa, so bile vrvi, ki so visele iz čolna.

»Na pomoč!« je kriknil, »na pomoč!«

Ampak, v čolnu se ni nič zgodilo. Premetavalo ga je po valovih naprej in nazaj, tako kot prej.

»Pomagajte!« je z močmi, ki so pridrle iz neznanih zalog, znova kriknil Klemen, »utopil bom!«

Čoln je malo odneslo. Komaj se je uspel ujeti za vrv, ki je visela dol in še kar napeta vodila nekam v globino.

»Bedak!« je pomislil Klemen, »v takem vremenu se potaplja!«

Po vrvi se je privlekel do čolna. Ko ga je val nagnil, se je prijel za rob. Tako se je nekaj časa držal in plul z njim. Nato je zbral zadnje ostanke moči in se dvignil. Sunek vetra mu je pomagal, da je padel noter.

Dolgo je tako ležal in se oklepал lat na dnu čolna. Sploh ni čutil, da ga divje premetava po valovih. Dihal je in dihal. Joj, kako lepo je bilo, ko so ga deske žulile po rebrih.

»Rešen!« si je mislil in kričal obenem, »rešen!«

Potem se je počasi pobral in se pričel razgledovati po čolnu. Za hip se mu je zazdel znan. Ampak vsi ribiški čolni so enaki. Zdrznil se je, ko je opazil, da v njem ni vesel. Tudi nobenega drugega pribora ni bilo. Zlezal je do kljuna in pocukal za vrv, ki je vodila v globino.

»Pridi gor!« je zamomljal. V tistem je opazil, da ob vrvi ne vodi nobena dodatna žica ali cev. Poleg tega se je spomnil, da se praviloma nihče ne potaplja sam.

Z grozo je pograbil vrv in jo pričel vleči v čoln. Šlo je težko in počasi. Komaj je lovil ravnotežje, da ga ni vrglo po čolnu. Vlekel je in vlekel. V rob čolna je nekaj udarilo. Pogledal je in videl, da je privlekel na plano sidro, zataknjeno ob mrežo.

»Ah,« je rekel in vrgel vse skupaj nazaj, »čoln se je strgal z obale in se na mojo srečo zapletel v mrežo. Zato ga ni odneslo. Kaj pa zdaj?«

Kaj pa zdaj, brez vesel in brez motorja, sredi vseh teh valov?

Bepo je ravno hotel odložiti daljnogled.

»Kaj ni tamle nekaj...?«

Tisto tamle nekaj daleč spredaj na levi je imelo natanko nasproten ritem od Bepovega gliserja. Ko se je Bepov gliser na valu dvignil, je tisto potonilo, in obratno.

»Presneto,« je mahoma kriknil Bepo. »Saj tisto je čoln! Gremo tja!«

Motor je grgal in ropotal, a se ni dal. Gnal je gliser, kot da bi mu bili všeč v morju izgubljeni mulci. Zdaj so bili že toliko blizu, da so videli, da gre za majhen ribiški čoln, ki ga je metalo po vodi.

Bepo je vzela megafon.

»Ahoj!« je zaklical. »Ahoj, me slišite, ahoj?!«

Še enkrat je zajel sapo in ponovil svoje dretje.

»Bliže bo treba,« je rekel Klemenov oče. Zobje so se mu rahlo vtiskovali v brke in škripali. Po pravici povedano, ne od mraza.

Približali so se še malo.

»Ahoj!« je zavpil Bepo. Nadaljevati mu ni bilo treba.

Iz čolna je pogledala zmedena glava. Klemenova glava!

»O, mašina!« je vzkliknil fantov oče.

Globoko užaloščene slovničarje na tem mestu znova prosimo za uvidevnost. To je bil eden najsrečnejših vzklikov razrvanega očeta v zadnji polovici zadnjega stoletja v iztekajočem se tisočletju. V takih trenutkih na sicer skrtačen besednjak včasih leže

malo sproščene umazanije. Bepo se je zbal, da bodo vsi kamni, ki so se zvalili z ranjenega očetovskega srca, potopili gliser.

Klemen ni rekel nič. Praviloma ni varčeval z molčečnostjo. V tem trenutku temu pravilu ni želel dodajati izjem.

Brane je pomislil, da bi zdajle prišlo prav kakšnih dvesto udarcev po zadnjici za prvo pomoč. To bi bil prvi obrok, ki bi mu hitro morali dodati vsaj še kakšne tri.

»A je kdo v čolnu?« je zavpil Bepo.

»Jaz!« je užaljeno zakričal Klemen.

»Mislim,« se je popravil Bepo, »še kdo?«

»Ne!« je zakričal Klemen. Ni bil preveč navdušen za pogovore sredi odprtega morja. Čoln mu je divjal pod nogami. Končno so ga našli. Zebe ga. Vse ga boli in čisto iz sebe je. Ti tipi pa ga sprašujejo, ali je kje še kdo. Kaj ga briga! Rešite me, da bom šel domov jest in nato ležat v visečo mrežo!

»Hej!« je spet zavpil Bepo. »Vrgel ti bom vrv. Priveži čoln. Vlekli te bomo v našo luko!«

Bepo je previdno prikrmaril vsega nekaj metrov do čolna in vrgel vrv. Klemen se je privezal. Potem je znova izvlekel vrv s svojim sidrom. Kar nekaj časa se je zafrkaval z mrežo, da ga je izmotal. Prav ljubeče ga je položil na dno čolna.

»Odhod?« je kriknil Bepo.

»Odhod!« je pribil Klemen.

Po dolgi in naporni plovbi so prispeli v zaliv. Že od daleč je priletel do njih Fortunov pozdrav:

»Čoln je tu. Kam pa ste dali kapitana Ilijo?«

VIII.

Zverina nemarno požre celo škatlo. Ali bo pajku na stropu uspelo. Kam bi angelčki lahko hodili v šolo. Strokovnjaki za elektriko in strokovnjaki za bencin. Dolg dan in zatežen želodec. Črički norijo od veselja. Brane izvede čudovito lastovko na prstih ene noge. Kdaj se ne da pohlevno spati.

Ena sama nevihta prihrumi nad majhen otok sredi morja in že je tu cirkus. Kot polna luna, ekvinokcij, visoka vlaga v zraku, nizek pritisk, vse naenkrat. Manjkale so samo še kobilice in kakšna kuga. Izgine Gal, izgine Klemen, izgine Ilija... izginila sta tudi Zarja in Andrej, samo tega k sreči ni nihče opazil. Kdo bi znal tudi iz tega razviti solidno paniko.

Kar se je na otoku imelo zgoditi v tem prehodnem obdobju, se je nagnetlo v dan ali dva. In če je kazalo, da se zapleti z otroki odpletajo, je v zraku vršalo neko čudno nelagodje, strah:

»Kje je Ilija?«

Čoln, v katerega se je Klemen srečno rešil, je bil tisti, s katerim se je občasno prevažal Ilija. Zdajci so se vsi začenjali spominjati, da čudnega moža že kar nekaj časa niso videli. Kaj, če je izplul, kaj, če ga je presenetilo neurje, kaj, če ...

Po stezi navzdol je prihitela Marija. Na zaskrbljenem licu ji je pisalo natanko to, česar so se vsi bali. Vprašala je:

»Je kdo videl Ilijo? Že dva dni ga ni domov.«

Družčina je kot v en glas zavzdihnila. Marija je v luki zagledala prazen čoln in zaihtela.

»Daj no, nikar,« je blago zabentil Fortuna. »Zdaj zdaj bo prišel in povedal, da ni našel potopljene ladje. Tako kot zmeraj.«

Marija se je obrnila in brez besed odšla. Kimala je in nekaj govorila sama sebi. Njene oči so znova barvali mojstri temnejših odtenkov.

»Ma,« se je zdrznil Šime, »kje je Aleksije? Kadar ga rabimo, se kam izgubi.«

»Ja,« je prikimal Fortuna, »Aleksije bo moral javiti. Ni kaj!«

Turisti so gledali malo debelo, ker niso vedeli, o čem teče beseda. Zdaj se je zgodilo utelešenje pregovora »Mi o volku, Aleksije navzdol po hribu.« Na oslu se je po poti prizibal Aleksije. Ko je opazil gručo, je po žepih začel iskati cigarete. Ni in ni jih našel. Ko je skočil iz sedla, so mu padle na tla. Osel jih je jadrno požrl s škatlo vred.

»Zverina nemarna!« se je razhudil Aleksije.

Brane mu je ponudil svoj tobak.

Še Fortuna je segel po cigareti in rekel:

»Poklicati boš moral. Ilijo je odneslo morje.«

»Ljudje,« je rekel Aleksije in puhal dim, »znoreli ste. Zakaj bi ga odneslo morje?«

Bepo je obnovil zgodbo o Klemenu in praznem čolnu.

»Eee,« je zamrmral Aleksije. Premišljeval je, kako, zaboga, ni na tem svetu očetov, ki bi mulce ustrezno zabrisali čez kolena in jih z malo tršo modrostjo spravili v red. Ampak mulci so tukaj, Ilije pa ni.

»Eee,« je zamrmral, »prav. Grem.«

»Pojdi, pojdi!« sta pribila Bepo in Šime.

Aleksije je šel klicat pomoč. Posegel je po mali radijski postaji, ki je sicer nabirala prah v njegovi kamri. Včasih je prišla prav.

Otok je utonil v vročično popoldne. Nič se ni godilo, in vse se je godilo. Videti je bil kot majhna, a na čvrsto vrv privezana boja. Veter in valovi ga kljub hudim naletom niso mogli odtrgati.

Proti svoji hiši so za Marijoodcapljali še mama, oče in Klemen. Slednji obsut z maminimi objemi in še čim hujšim ter z očetovimi jedkimi dodatki. Karo jim je pritekel naproti. Gal se je zibal v mreži.

Klemen ni rekel:

»Hej, stari!«

Tudi ni rekel:

»O, glej ga, izgubljeni brat.«

Pač pa se je divje zakadil naprej, rekši:

»Izgini ven, mreža je moja!«

Gal ni vedel, kaj vse se je bratu godilo na odprtem morju. Takoj je vključil sireno:

»Maaamiii, ubil me bo!«

Očetu so se skodrani lasje vzravnali in postavili pokonci.

»Klemen, Gal!« je odsekano rekel, »pridita noter.«

Klemen je prišel z izrazom najgloblje užaljenosti. Gal je prišel z izrazom skrajnega začudenja. Mama je stala ob strani z izrazom materinske ljubezni in materinskega strahu. Oboje je bilo očarljivo premešano z ostanki splošne ženske rdečice.

Oče je spregovoril z izrazom komaj še obvladane jeze.

»Gospodka,« je začel. Takoj je bilo jasno, da predavanje ne bo obrobjeno z milostjo. »Tukaj smo na dopustu. Z mamó želiva poslati živce malo na sprehod. Želiva se lenobno sončiti. Želiva gledati v zrak.«

Gal je s pogledom zasledoval pajka. Dirkal je po steni. Čimprej se je želel zateči v špranjo ob tramu na stropu.

Oče je s pogledom zasledoval Gala.

»Kaj sem rekel?!« je kriknil.

Gal je pogledal, ali kdo govori njemu. Videl je, da ja. Hitro je malce otrpnil.

»... gledati v zrak,« je zamomljal Klemen.

»Ja,« je prikimal oče in pustil Gala pri miru, »gledati v zrak. Zato vaju lepo prosim: ustavita konje. Ne rinita tja, kjer nimata kaj iskati. Ne skačita v tuje kleti! Ne plavajta čez morje. Prizanesita nama z oslarijami.«

Gal je gledal, ali bo pajek prišel znova ven.

»Kaj sem rekel?!« je spet kriknil oče.

»... z oslarijami,« je rekel Gal.

»Tako je,« je prikimal oče. »Lepo vaju torej prosim.«

Kadar je oče rekel »lepo vaju torej prosim«, je bilo gospodkoma jasno, da smo pet minut, včasih tudi samo pet sekund, pred zasebnim koncertom sveta. Zato sta v hipu izraze nedolžne miline vrgla v najvišjo možno prepričljivost. Michelangelovi angelčki s katerekoli slike bi lahko lep kos svojega rajskega življenja hodili k njima v šolo.

Oče je opazil, da je bila potrebna pozornost dosežena. Hitro je mirneje in prizadeto zaključil:

»Med šalo in katastrofo je včasih obupno malo. Prosim, ne raziskujta tega. Saj vidita, kaj se godi. In kako hitro se kaj zgodi. Jasno?«

Fanta sta vzkliknila »Jasno!« in šibnila ven. Tam sta se takoj stopla za mesto v ležalni mreži. Oče in mama na njuno srečo nista prišla za njima.

»Kje si pa bil ?« je Gal vprašal Klemena.

»Ti sprašuješ mene?« je Klemen vprašal Gala.

Oba sta zlezla v mrežo. Z nogami sta zvonila in se zibala. Vrvi so nekaj časa stokale in se potem umirile. Drug čez drugega sta pripovedovala vsak svojo zgodbo.

Pripovedovati zgodbe je sijajno. Trenutke, v katerih si obupno cvikal, obideš. Trenutke, v katerih ti je mehko srcece jokalo, preskočiš. Trenutke, v katerih se je razraščala panika, obtešes. Ostale trenutke ozaljšaš, potreseš z junaštvi in premešaš z zmagoslavji. Tako se rodijo skromni pustolovski fantovski spomini.

Gre pa še za ene fantovske spomine. Zanje bi človek težka dal roko v ogenj, trdeč, da so skromni. So pa malce pustolovski.

Takega poglavja se je pravkar loteval Andrej. Z Zarjo sta bila na drugem koncu otoka. Daleč od ponorelega sveta. Nista vedela za Klemenovo pustolovščino. Nista vedela, da pogrešajo Ilijo. Kar pa sta vedela, je bilo, da ju nič ne moti, ker tega ne vesta.

Spuščala sta se proti znani plaži.

Hodila sta brez besed. Ni bilo posebne potrebe, da bi pod vročim soncem zidala mostove iz črk. Njune roke so pohlevno bingljale ob zibajočih se telesih. Potem sta dve, ki sta si bili najbliže, rahlo trčili. Strokovnjaki za elektriko bi to znali opisati kot rahlo iskrico. Strokovnjaki za bencin bi znali dodati stavek ali dva o možnih učinkih take rahle iskrice. Kadar gresta po samotni poti pod modrim nebom sredi poletja ena punca in en fant, prihajajo v poštev tako strokovnjaki za elektriko kot strokovnjaki za bencin.

Preskočila je nova iskra. Zarja je poslala svoje oči na popotovanje do Andrejevih oči.

»Hm, kakšna gneča na tej poti,« je rekla.

Andrejeve oči so utripale z oranžno lučjo.

»Ja,« je rekel.

Zarja je zataknila palce za rob svojih kopalk.

Zaliv se je pojavil malce prej, kot je bilo pričakovati. Zarja je odložila majico in se zaprašila v mokro modrino. Andrej je v vodo lezel previdno in negotovo. V mislih si je risal kljukice ob vsaki rahli pekočini, ki so se dvigovale po njem v skladu z rastočo globino. Po stari navadi je zajel sapo in stopal po peščenem dnu, ko mu je voda že segala čez glavo. Ko so se mu sladki mravljinici pognali iz podplatov po kosteh do pljuč in vratu, je izplaval in globoko zajel sapo.

»Si še živ?« ga je vprašala Zarja z rahlim krikom. Plavala je, gledala nazaj in videla, da je izginil.

»O,« je odvrnil, »še kar.«

»Še dobro,« je rekla, »jaz se težko poslavljam.«

Andrej je naredil nekaj prevalov. Potem se je odvalil do obale. Ranice so ga skelele. Modrice so zlagoma razvijale svoje bolečine. Počutil se je kar dobro povoženega. Zložil se je po vročih kamnih. Zdelo se mu je, da ga vročina valja v vse tanjšo plast in ga vtiskuje v obalo. Ko se ga je že začel lotevati dremež, ga je nož hladne vode prerezal od vratu do konca hrbta.

Trznil je in mislil planiti. Pa je le zavzdihnil in obležal. Kurja polt se mu je za hip raztresla po vsej koži.

»Sem mislila, da ti bo všeč,« se je nasmihala Zarja.

»Aja?« je momljal Andrej, »si mislila, da mi bo všeč.«

Zarja je snela zgornji del kopalk in jih razpela po pesku. Barvni odtenki po njenem telesu so kazali, da se pred soncem ne skriva preveč.

»Si mislila, da mi bo všeč?« je zdaj vprašal Andrej. Zapičil je komolce v tla in položil brado v dlani. Pogled je usmeril tja, kamor je gledalo že sonce.

»Hlod,« je mirno rekla Zarja in se prevalila na trebuh.

Andrej je v novih razmerah zlahka obmolknil. Spet se je počil na pesek in vadil ploščenje samega sebe na vročem soncu.

Po nekaj kasnejših dodatnih plavanjih in potapljanjih je izrazito začutil praznino v želodcu.

»A imaš od staršev kakšna povelja? A moraš kaj nazaj na kosilo?« je vprašal Zarjo. Z zaprtimi očmi je nepremično ležala v vročem pesku.

»Pri nas imamo kočerjo,« je odvrnila in pazila, da se ji ne bi mivka vsula med zobe.

»Kuhano ali na žaru?« je vprašal Andrej.

»Ja,« je rekla Zarja.

Andrej je gledal predse in tuhtal, kdo zdaj na kom izvaja kakšne vaje. Zarja je vstala in si iztepla pesek iz las. Potem se je pretegnila in si nataknila kopalke čez gričevje.

»Zelo dobro,« je kimal Andrej in jo občudujoče gledal. »Brez popolne garderobe na sebi skoraj ne bi smela med čričke. Lahko bi se kakšnemu zmešalo. S takimi črički je težko.«

»A veš, da je dobro, ker si specialist za čričke. Prav potrebujem nekoga, da me malo uči o tem,« je rekla Zarja. Razmere so bile nekako petdeset proti petdeset, da se nasmehne ali da znori.

»Kaj si rekla, da kuhate za kosilo?« je zdaj vprašal Andrej, ki je imel raje mir kot vojno.

»Kočerjo,« se je nasmehnila. »To je pozno kosilo oziroma zgodnja večerja. Tako imaš dolg dan in nič zateženega želodca.«

»Zanimivo,« je rekel Andrej. »Jaz imam dolg dan in zelo zatežen želodec.«

Krenila sta po stezi navzgor. Andrej je hodil zadaj. Kadar je dvignil pogled, se mu je zdelo, da se mora v tem primeru prav vsak razumen človek strinjati s črički, ki so noreli, da je bilo veselje.

Sonce se je pripravljalo, da na obzorju z manjšim zadržkom strmoglavi v vodo, ko sta prispela v luko. Pri prvih hišah jima je nad glavo nenadoma zahrumelo. S tal se je dvignil oblak prahu. Nekaj rož in slivovih dreves za ogradami hiš je klecnilo. V nizkem letu ju je preloputal helikopter in odropotal naprej proti morju.

»Kaj pa je to?« se je sredi koraka ustavila Zarja. Z začudenimi očmi se je obrnila k Andreju.

»Oborožene sile so izvedele, da se na otoku sonči lepotica zgoraj brez,« je takoj izstrelil Andrej. »Česa drugega si ne morem misliti.«

Preveč niti ni bilo treba misliti. Izza vogala so se vsuli Klemen, Gal in Karo. Pes je divje lajal.

»Ribiča Ilijo iščejo,« je hitel Gal. Po svojem običajnem gostobesednem postopku je začel odvijati zgodbo. V njej so se prehitevali in gnetli številni dogodki. Gal je igral pretežno glavne vloge, četudi se je izgubil Klemen, četudi je na divjem morju plul čoln ribiča Ilije brez ribiča Ilije in tako zelo napeto naprej, četudi na dokaj ohlapen način. Andrej je vedel, da mora zgodbo vreči pod sedeminosemdeseti koren in deliti z dve. Še vedno je ostalo precej.

Medtem so prispeli do pomola, kjer je bila privezana Zarjina jadrnica. Iz podpalubja je takoj pričel lezti Brane. Na nosu mu je pisalo, da bi rad malo tulil. Lahko, da tudi bi. Ampak zdaj je priropotalo izza rta. V nekaj navtičnih trenutkih je pred pomolom rohnel vojaški patroljni čoln. Dvignil je take valove, da je zasidrane ribiške in turistične čolne skoraj metalo v zrak. Brane je na robu svoje palube izvedel čudovito lastovko na prstih ene noge in se nato z divjim krikom in levjim skokom rešil na kopno.

Bepo in Fortuna sta že v en glas kričala trojici mož v uniformi. Ti so na stranski palubi ob kabini svoje ladje izvajali vtis, kako popolnoma normalno je, da vojaško vplutje v majhno luko uprizori med civilisti ustrezen cirkus.

»Dva dni ga pogrešamo. Njegov čoln se je zataknil v mrežo dve milji pred zalivom ...«

»Počasi, počasi!« je zakričal brkač, ki je imel glavo v številnih zlatih narekovajih na obeh ramah. »Počasi!«

Na obalo so priletele vrvi in čoln se je zsidral. Brkač je skočil na pomol in stresel roki Bepu in Fortunu. Firbcem je samo zamahnil. Za mizo pri Fortunu so potem vsi trije s prsti potovali po pomorski karti in se živahno pogovarjali. Vojak je po hitrem postopku odšel nazaj na čoln. Čoln je po hitrem postopku izplul. Brane je na kopnem po počasnem postopku počakal, da so se valovi umirili.

Družcina je izmenjala kup mnenj in ocen.

»Vojska ima vaje na odprtem morju,« je povedal Bepo. »Policijskemu helikopterju se bo pri iskanju pridružil še ta čoln.«

»He, he,« se je hahljal Fortuna in si mel roke, »našli ga bomo, ko Bog ga bomo našli.«

Iz hiš je prikapljaljo še nekaj ljudi. Zdaj je napočil trenutek, ko je bilo treba sestiti, kakšno reči in utemeljeno seči po kozarcih. Čez vse se je že davno zleknila krepka noč. Roje zvezd je zelo odločno presvetlila mogočna luna. Tematika zlepa ni bila izčrpana.

Ilija gor, Ilija dol, Ilija sem in Ilija tja ...

Sogovorniki za mizami so se nazadnje le začeli počasi razhajati in potem je mrknil še zadnji. Vsi so imeli polna ušesa Fortunovega čvekavega upanja in polne mehurje nekdanje Fortunove črnine.

Bilo je pretemno, da bi natančneje ugotovili, kaj se je tačas podilo po glavah Zarji, Andreju in Klemenu. Seveda pa bi lahko marsikaj sumili.

Kar zadeva Gala, je bilo kljub noči popolnoma jasno. Preveč dogodkov je bilo, da bi mirno zaspal. Preveč dogodkov je bilo, da bi se spominjal, kako je prejšnjo noč trepetal v kleti coprnice bajte. Veliko premalo pa je bilo vsega skupaj, da bi pozabil na skrivnostne omare in skrinje prav tam. In noben mulc nikakor ne more pohlevno zaspati, kadar ima v mislih kaj takega.

IX.

Slavica zlahka prisrčno poslabša že itak slabe razmere. Ali se od dolgega vzdihla da okameneti. Ali bi se v danih razmerah dalo cmeriti. Kam psi ne vtikajo smrčkov. Ali bi človek jokal, se smejal ali malo boksal. Frcniti nekoga stran in se v miru posvečati raznim lepoticam.

Pri Fortunu se je družčina začela zbirati že zelo zgodaj. Čudna tiha svetloba se je zrcalila v že povsem mirnem morju. Za mizo so sedeli vsi starši. Srebali so kavo. Bila je zanič kot le kaj. Ana je nikoli ni kuhala za goste v gostilni. Ampak zdaj so bili vsi nekako domači in zjutraj se pač pije kava. Črna in neokusna brozga je sodila k črnim in negotovim dogodkom.

Vetra ni bilo več. Morje se je umirjalo s tistim počasnim ritmom, ki je še vzbujal spoštovanje, obenem pa je dajal vedeti, da se za zdaj polega. Otočani so se nekam pobito pojavljali na pragovih svojih hiš. Počeli so karkoli ali pa kaj drugega.

Na pesku sredi zaliva pod hišami so Zarja, Taja, Klemen, Gal in Andrej klali veliko lubenico. Sprva je nož mislil vihteti Klemen. Ampak spomnil se je, da bo v tem primeru zadnji začel jesti. Zato ga je ponudil Andreju.

»Ti si največji,« je rekel, »ti znaš to najbolje.«

Prezgodaj je še bilo, da bi kdorkoli opazil, iz kakšne podlage so pognali Klemenovi komplimenti. Ko so opazili, je Klemenu že curljalo po bradi in pol lubenice je manjkalo.

»Požeruh!« je siknil Gal.

»Če sem pa lačen!« je pojasnil Klemen.

Bilo je prezgodaj, da bi se kdo razburjal.

S Fortunove terase se je zaslišal hrup. Pojavil se je Aleksije in zelo pomembno ter hkrati dobre volje hitel razlagat:

»Našli so ga, našli so ga!«

Vsi hkrati so ga obstopili in vabili, naj prisede. Aleksije se je že odvadil biti med veliko ljudmi. Tudi se je že odvadil biti v središču pozornosti. Zato je sedal in vstajal. Segal v en žep in spet v drugega, se popraskal za levim in za desnim ušesom. No, in potem je uspel povedati.

»Ja, naš Ilija,« je rekel za začetek. »Pozno sem šel spat in nikogar nisem mogel priklicati na ta moj stari radio. Zgrbljen od skrbi sem zadremal.«

Svojo napravo je včasih imenoval moj radio, potem drugič spet toki-toki. Aparat se je na vsa ta imena k sreči požvižgal.

Potem je Aleksija sredi noči po radijski zvezi doletelo sporočilo. Kuhar na tovorni ladji, ki je čez palubo praznil vedro, je opazil, da v vodi nekaj plava. Sprožil je alarm. Spustili so čoln. Na veslih je sredi valov visel po obrazu od sonca povsem ožgan, v telo pa podhlajen in komaj še živ človek. V vsakem primeru je imel sakramensko srečo. V gluhi noči najti človeka sredi morja? Ladijski pomožni bolničar ga je za silo spravil k sebi. Poklicali so pomoč. Naložili so ga na policijski helikopter, ki je letel v bližini. Izkazalo se je, da je ponesrečeni možakar ribič Ilija. Odtovorili so ga v bolnico na kopno. Tam bodo zdravniki pokazali, kaj znajo. Ni vrag!

»Če ne bo prepozno ...« je začela Slavica. Imela je nezmotljiv občutek za to, da je povsod, kjer se je dalo razmere kakorkoli poslabšati, to storila takoj in zelo prisrčno.

»Ma kaj prepozno ...« je bental Fortuna. Prepričeval je sebe in druge. Ruknil je še merico krepkega in krenil proti Marijini hiši.

Ko je vzšlo sonce, se je vsem zazdelo, da se mora vse skupaj dobro končati.

»Kaj pa mi?« je vprašal Gal, »a gremo?«

Pri tem je dajal nadvse pomembna znamenja z očmi. Nikomur ni bilo jasno, zakaj to počne.

»Kam?« je vprašal Klemen. »A na obisk v bolnico?«

»Tebi bo mogoče treba v bolnico,« je rekel Gal. »Če boš počil v klet, tako kot sva midva z Andrejem, ti bo težko ostala sploh kakšna kost cela. A ne, Andrej?«

Gal je iskal zaveznika proti Klemenu in zaveznika za raziskovalno odpravo.

»Saj tule res nimamo kaj početi,« se je oglasila Zarja. »Bomo že izvedeli, ko bo kajizvedeti. Taja, pojdi k mamici, naj ti da zajtrk.«

Taja je bila še v obdobju, ko je verjela, da ji vsi ljudje hočejo samo dobro. Zato se je brez upiranja in z negotovimi koraki odpravila.

»Mi se gremo kopat!« je čez zaliv za njo proti staršem kriknil Klemen. Zdelo se mu je zelo normalno, da se pridruži morebitnim odhajajočim raziskovalcem.

»A ga vzamemo?« je Gal pogledal Andreja.

Andrej je bil že vse življenje vsakič znova presenečen nad tem, da se v fantovski družini en brat kar mimogrede poveže s kom drugim, in ne z lastnim bratom. On v živo tega nikoli ni mogel preskusiti. Saj ni imel niti brata niti sestre.

»Se razume,« je pokimal. Klemen je bil videti precej močan. Andrej je vedel, da niračunati na večno pomoč kakšnega štirinožnega osla. Lahko, da bo treba imeti na voljo kakšne dodatne fizične sile. En takle Klemen ne more škoditi. Tudi Galovo čvekanje bi znal hitro ustaviti, če bi bilo treba.

»Se razume!« je ponovil.

Klemen je zasijal in zmagoslavno vrgel uničujoč pogled proti Galu. Gal je pravkar čehljal Kara in mu je bila ta bolečina prihranjena.

Šli so.

Spredaj je hitel Gal. Karo je pobegnil daleč naprej in se potem občasno vračal. Za njim je šla Zarja. Andrej je iz taktičnih razlogov predse spustil Klemena in stopal zadnji.

»A so tam res neke skrinje ?« je vprašal Klemen in se obrnil.

»Ja,« je prikimal Andrej.

To je bilo Klemenu za prve pol ure dovolj govorjenja. Ko naj bi se začela naslednja polovica ure, so k sreči prispeli do cerkvice. Zložili so se na kamnito polico pri vratih. Senca se ji je že začela bližati.

»Kdo gre dol?« je vprašal Andrej.

Vprašanje je bilo nenavadno. Saj so ja vsi prišli gor do cerkvice, da bi šli dol v klet.

»Jaz!« je vzkliknil Gal. Nobenega strahu ni bilo, da bi tudi zdaj ostal sam v kleti. Zato je bil takoj zelo pogumen.

»Še kdo?« je vprašal Andrej.

»Hja,« je začel Klemen, »jaz bi tudi ...«

»Prav,« ga je prekinil Andrej. »Kaj pa ti, Zarja?«

Zarji ni bilo povsem jasno, zakaj zdaj ta predstava.

»Seveda,« je rekla temu primerno.

»In kako boste šli noter in kako boste prišli ven?« je vprašal Andrej.

»Ja, šef,« je pohitela Zarja, »smo mislili, da bi nas ti vodil, šef, nam dal navodila, šef, in poskrbel za vse, šef.«

»Ups,« je čivknil Gal in se hitro začel ukvarjati s Karom.

Klemen je začudeno gledal. Ni mu bilo jasno, kaj je zdaj temu tipu Andreju in kaj se gre tale mačka. Zato je segel v zadnji žep in izvlekel karte. Kazalo je, da se je prav ta hip nečesa spomnil in mora to prav ta hip preveriti.

»Dva sva že udarjala z mehкими deli v trde robove tam doli,« je počasi izkašljaj Andrej. »Ni bilo preveč fino. Na kakšen soliden način bi bilo treba tudi priti ven. To sem imel v mislih. Najbrž ne bo škodilo, če se pomenimo o tem. Stvari so precej sesute. Nima smisla, da bi bile še bolj.«

»Ja,« je rekel Gal, »saj bomo pazili.«

»No, pa dajmo,« je rekla Zarja in vstala. »Kako si si vse to zamislil, Andrej?«

»Če gremo spet dol, moramo iti tako, da bomo še kdaj prišli ven. Med skrinjami moramo brskati tako, da ne bo vsaki muhi že od daleč jasno, da smo brskali med skrinjami. Še posebej bi bilo dobro, da nas ne bi kdo zalotil pri tem,« je rekel Andrej.

Vsem je bilo jasno, da se lahko z vsem le strinjajo.

Pred hišo je ležal kup krame iz sedla Aleksijevega osla. Ročno so si spet sposodili vrv. Andrej jo je čvrsto privezal okrog najdebelejšega trama in se približal luknji v podu.

»Klemen,« je nato rekel. »Spusti se dol. Za tabo bo šla Zarja. Potem pridem jaz.«

Gal je pravkar zajemal sapo, da bi natresel nekaj svojega običajnega jezikanja. Andrej ga je prehitel.

»Ti, Gal,« je rekel, »boš s Karom stražil pred vrati. Če bo kdo prihajal, nas boš opozoril. Ampak tako, da ne bo ves svet priletel k luknji.«

Galu je bilo kar prav. Na klet ni imel najlepših spominov. Dokler ne bi našli kakšnega zlata, mu je bilo ljubše postavati na soncu. Ampak za vsak slučaj je vseeno malo pogodrnjal in povzdihoval.

Klemenu je bilo po svoje všeč, da bo šel prvi dol. Ker so bili še vsi v bližini, je malce požrl negotovost. Prijel je vrv in oprezal, kako bi bilo najbolje priti mimo ostrih nalomljenih robov desk in tramov v podu. Spomnil se je vseh zvijač, ki so jih v šoli uporabljali pri plezanju po vrvi.

»Bravo,« je vzkliknila Zarja, ko se je začel spuščati, »bravo, Klemen! Ne vem, če bo šlo meni tudi tako dobro.«

Andrej je obrnil pogled k nebu. Karo je skakljal po robu desk in skrbel, da se je Klemenu lepo prašilo v oči.

Bil je sicer normalen vroč poletni dan. Ampak splošno vzdušje v bajti je bilo daleč od tega. Iz kleti je vel nedvoumen hlad. V treh deških in eni dekliški glavi so se vrtinčile najrazličnejše misli. O tem, kaj se je godilo v Karovih možganih, znanost v tem trenutku molči. Je pa malo lajal, malo renčal in malo skakal kar tako.

»Ukroti že enkrat to mrcino,« je revsknil Andrej proti Galu.

Gal je molče zgrabil Kara za vrat in gobec in ga odvedel ven.

»Sem že,« se je oglasil Klemen iz globine in napel vrv.

Oči so se mu počasi navajale na temo. Stal je sredi vsakršne ropotije, ki so jo popestrile ruševine. Ob robu ene stene so stale tri velike okovane skrinje, ob drugi sta bili prislonjeni dve omari. Tretja je kazala posledice porušenih stopnic, ki so bile pričvrščene obnjo. Četrta je bila prazna. Sredi prostora je trohnel kup starih jader. Tu je očitno svojo strašno noč prebil Gal. Tla so bila hladna, ilovnata in mestoma kamnita.

»Hja,« je pomislil Klemen, »smo videli že tudi kaj boljšega.«

Ves prostor je bil na gosto prepleten s pajčevinami. Čisto mogoče, da so zadnjih sedemindvajset svetovnih prvenstev in štirinajst olimpijad v tkanju vsi pajki sveta pripravili prav tukaj.

Nenadoma se mu je zazdelo, da je zaslišal dolg, zategel vzdih. Okamenel je in poslušal. Vzdih se je ponovil. Skoraj bi bilo lahko oddaljeno tuljenje. Zvok je prihajal nekje iz globljih globin kleti. Klemen je čvrsto zgrabil vrv. Naenkrat se mu je zazdela dragocena vez z zunanjim svetom.

»A prideta tudi vidva?« je zaklical proti svetlobi. Čas, ki ga je sam prebil v kleti, se mu je začel zdeti zelo dolg in Zarje in Andreja od nikoder in nikoder.

»Prihajam!« se je zaslišalo od zgoraj. Zapršilo se je in zaškripalo in po vsem tem so po zraku priplesale Zarjine noge z njihovo lastnico vred.

Klemen je napel vrv. Zarja je pristala ob njem.

»Brrr,« je rekla in streslo jo je. »Tule imajo snažilke in kurjače na dopustu.«

»Mogoče,« je začel Klemen in umolknil.

Od omar je zopet priplaval skrivnostni vzdih. Zarja je izbuljila oči in zašepetala:

»Kaj je bilo to?«

»Ne vem,« je šepnil Klemen.

»Prihajam!« je zdaj zaklical Andrej, »pripravita se!«

Objestno je pridrsel po vrvi in skočil mednju.

»Kaj pa je? Se me nista nič razveselila?« je vprašal in se režal. Ni razumel, zakaj sta bila Klemen in Zarja videti nekam prestrašena. »Saj vaju menda ne motim?«

Klemen si je na nos takoj narisal štirioglat izraz začudene užaljenosti, a ni rekel nič. Zarja bi po vsej verjetnosti povedala kaj več, če je ne bi ustavil nov vzdih iz omare ...

Zdaj je še Andrej malce povečal oči in naostril ušesa.

»Pst,« je šepnil. »Kaj je bilo to?«

»Ti povej,« je siknila Zarja. »Ti si bil že prej tu.«

Stvari so začele postajati problematične. Klemen je počasi tuhtal, da je konec koncev še precej mlad in da bi se dalo v teh razmerah morda tudi malo cmeriti. Zarja je zelo hitro tuhtala, da je morje predvidoma namenjeno kopanju, ne pa temu, da bežiš stran od njega v kakšno noro klet. Hm, nevarno klet ...

»Dosti!« je glasno ukazal Andrej. Spomnil se je, da sta tako Gal kot on že prišla živa iz te kleti. V zapletenih trenutkih je treba zajeti sapo in stvari hladnokrvno odplesti.

»Poslušajmo!«

Umolknili so in vlekli na ušesa. Vzdihi so prihajali iz omare. Andrej je stisnil zobe in stopil bliže. Prisluškoval je ob lesenih vratih. Spet je vzdihnilo. Andreju je čez obraz švignil hiter nasmeh, a ga je brž odgnal.

Resno se je ozrl h Klemnu.

»Pridi sem,« mu je trdo rekel.

»A jaz?« je vprašal Klemen. »A jaz?«

»Ja,« je pokimal Andrej. »Zgrabi omaro. Prestavila jo bova.«

Če si upa Andrej, si upam tudi jaz, si je rekel Klemen. Zgrabila sta omaro vsak na svoji strani in jo skušala premakniti. Ni šlo.

»Pridi še ti,« je poklical Andrej tudi Zarjo. »Pomagaj Klemenu !«

»Ne gre,« je rekel Klemen.

V tistem je izza omare znova vzdihnilo. Klemen je odskočil in prestrašeno kriknil.

»Daj no!« je Andrej bruhtal v smeh. »To ni nič. Od nekod piha veter. Zato bomo prestavili omaro in pogledali, kaj je zadaj.«

Pripravili so se, da bi znova poprijeli. V tistem so od zgoraj zaslišali Gala.

»O, dober dan, gospod Aleksije, kako ste kaj, gospod Aleksije, najbrž greste po gnojilo ...«

»Pst, pst,« je šepnil Andrej. »Mir, tišina!«

Od zgoraj je poklical Gal:

»Kar mirno raziskujte, kar mirno. Jaz samo treniram za vsak slučaj, če bi res prišel Aleksije.«

»Sakra, mulc, z življenjem se igraš!« je zarjovel Andrej.

Vsem je odleglo. Lotili so se spet omare in jo počasi oddrsavali vstran. V steni za njo se je pokazala odprtina. Vodila je v temo.

»Ups!« je vzkliknila Zarja, »lepa reč!«

»Rov!« je vzkliknil Klemen.

»Ja,« je rekel Andrej in pomolil roko noter. »Piha. Tole nekam pelje.«

Četudi so se jim pogledi že privadili na mrak, so videli, da nič ne vidijo, če še tako napenjajo oči.

»Kaj pa zdaj?« je vprašal Klemen.

Vprašanje je bilo na mestu. Odgovora še ni bilo.

Odprtina je bila temna in skrivnostna. Iz nje je nekje od daleč prihajal šum nekakšnega vetra.

»Hej!« je od zgoraj zaklical Gal, »kje ste, kaj delate?«

»Kartamo in jemo sladoled,« je odgovoril Klemen.

»A res?« je kričal Gal. »Jaz bi tudi.«

»Ideja,« se je oglasil Andrej. »Pridi dol. Tudi Karo naj pride dol!«

V zvezi s psom stvari niso bile gladko izvedljive. Najprej, psi ne plezajo preveč radi po strmi vrvi navzdol. Še več; nikakršno plezanje po vrvi jih ne veseli. In drugič, psi

imajo nekakšen nezmotljiv občutek, da ne vtikajo smrčkov v mračne prostore, kjer ne diši po suhem mesu ali čemu podobno slastnemu.

»Kaj pa boš s psom?« je vprašala Zarja.

»Nič posebnega,« je rekel Andrej, »samo tole luknjo mu bom dal malce v ovohavanje. Škoditi ne more.«

»Tebi res ne,« je prikimala Zarja.

Andrej je k sreči ni slišal. Med ropotijo v kleti je iskal kakšno primerno desko, ki bi jo lahko podstavil in zvabil Kara dol. Najprej je po vrvi pridrsal Gal in z olajšanjem pristal v Zarjinem naročju. Karo je lajal in lajal ter skakal ob luknji. Vsi, ki so stegovali roke po njem, so dobili po nekaj ton prahu po laseh, za vrat, v nos in v oči.

Andreju je uspelo precej širok kos lesa pristaviti ob rob. Še preden se je v celoti pripravil na predavanje, v katerem bi v psu razumljivem jeziku razložil, naj Karo pride lepo po deski k njemu v klet, je Karo skočil na leseni most. Spodrsnilo mu je in zaprašil se je po deski dol. Z veselo prestrašenim laježem je treščil Andreju v obraz. Andrej je zakričal in spustil desko. Jadrno je zgrmela na tla in padla k sreči mimo Andrejeve noge. Karo se je nadvse okretno s vsemi štirimi in z repom povrh oklenil fanta okrog vratu in ga navdušeno lizal po besnem obrazu.

»Ta pes te ima pa res rad,« je rekla Zarja.

Andrej se je izvil iz pasjega objema in Kara stresel na tla. Pes ni pokazal nobenega veselja, da bi dirkal po kleti sem in tja. Stisnil se je h Galovim nogam. Takoj je začel izvajati nekam blede poskuse prestrašenega cviljenja.

»No, saj sem rekel,« je rekel Gal in buljil v luknjo v steni.

»Ja,« je besno revsknil Andrej, »saj si rekel. Kaj že?«

»To je gotovo tajni izhod na morje. Domačini so ga uporabljali, kadar so Turki prirohnili v deželo. Po moje že,« je govoril Gal z vse bolj drhtečim glasom. »A gremo not?«

Klemen je gledal in se čudil. Tale dojenček od Gala, še včeraj zavit v plenice in do vratu v izdelkih lastne prebave, je poln ognja in drznih idej. Človek ne ve, če bi jokal, se smejal ali malo boksal.

»Kako pa veš, da ta luknja ni jama za smeti?« je besno vprašal.

»Tako velik, pa tak butec,« se je zarežal Gal. »Skleroza te daje in strah te je. Preglejmo ta rov, ne?«

Klemen si je rekel, da bo Galu duhovičenje poplačal, ko bo naokoli malo manj prič.

»Ja,« je rekel Andrej, »spusti psa in naj gre malo pogledat.«

Pokazalo se je, da Gal ne drži psa, ampak da se pes tišči h Galu.

»Karo!« je kriknil Gal in s prstom pokazal v luknjo, »muc, muc!«

Karo je z velikimi očmi gledal Gala in mahal z repkom. V pasjem jeziku je to pomenilo:

»Gal, Gal, lepo te prosim, še malo pomisli. Kje si še videl tako butastega mačka, ki bi rinil v rov pod zemljo?«

S čisto majhnimi črkami in v mraku skoraj nevidnimi je še dodal:

»Jaz ne grem tja not!«

»Neumnost,« se je zdaj vmešala Zarja. »Nikamor ne gremo. Brez luči nikamor!«

»Ja,« je prikimal Andrej. »Točno. A imate na barki kakšno baterijo?«

»Imeli smo jo, dokler ni Taji padla v vodo,« je rekla punca. Po malem je začela imeti dosti vsega in bi šla ven.

»No,« je Klemen premeril Gala, »z drobnico tvoje vrste so same težave. Neumnosti govorite in baterije mečete v vodo. V redu, ne?«

»Kaj pa moja petrolejka?« je užaljeno vprašal Gal.

»Le, le pojdi z njo not,« je prikimal Andrej. »Samo ko bo zapihal veter in bo crknila, ne kliči niti mene niti mame. Ne bo naju pote.«

»Saj bi se lahko privezali in ...«

»Seveda, seveda, in kahle bi lahko imeli s seboj. Ne bodi nor! Dajmo zdaj omaro nazaj, ti pa izgini s tem svojim prestrašenim cuckom, da vaju ne vidim! Z Zarjo bova šla na kopno in kupila baterije. No, ja, in kakšno vrv. Poglejmo zdaj še malo po skrinjah, potem pa izginimo. Ni nujno, da bomo imeli ves dan mir za tole kletno odpravo,« je rekel Andrej.

Potisnili so omaro nazaj čez luknjo. Kar lepo so se spotili pri tem. Galu je bilo zelo žal. Kaj pa, če je podzemni hodnik posejan z meči, oklepi in zlatniki?

Kar zadeva skrinje, pesmi niso bile nič bolj vesele. Stari pomorci, ki so kdaj tudi kakšnemu gusarju zrlili v srepe oči, svojih skrinj niso delali iz kartona. Niso se imele veselja razleteti, če je kje kihnila kakšna mravlja. To je le bil les, čvrst les, dobro okovan in zaprt s čvrsto ključavnico. Če imaš samo ključavnico, ključa pa ne, je učinek ustrezno majhen. Izdaten je le komentar v nespodobnih besedah.

»Saj sem rekel,« je rekel Gal. Začel je lizati konice razpraskanih prstov, ki so zaman skušali iz majhnih špranj na skrinjah narediti velike. »Trebalo bi bilo delati z glavo. Se pravi, s kleščami.«

»A mi daš, prosim, klešče ali pa glavo, če jo slučajno imaš,« je rekel Andrej in srdito pljunil.

Klemen je pohlevno oblila bratska ljubezen. Videl je, da Gal prosi, da bi ga kdo malo počil po gofljalu ali tudi malo nižje. Zdelo se mu je pametneje, da to stori on kot kdo drug.

»Kakšno dilo bi lahko postavili,« je predlagal.

»Ja?« je vprašal Andrej. »Kaj pa boš s tem?«

»Lahko si pripravimo, če bomo še kdaj prišli sem,« je pojasnil Klemen.

»Iz tega fanta nekoč še nekaj bo,« je rekla Zarja. »Misli dva prsta pred nosom in to je tule že veliko.«

Potem so pod Andrejevim poveljstvom prekladali polomljene hlode in deske. Končalo se je tako, da je pod ostanki še nepodrtih tal tičala zagozdna nekakšna lesena drsalnica. Od zgoraj se je ni videlo. Ampak če si vedel zanjo, si pač vedel. Mišljeno je bilo, da bi po njej in s pomočjo vrvi srednje spreten mulc lahko sam prišel dol in gor. Če bi bilo slučajno treba.

»Odhod!« je zatem ukazal Andrej. »Menda ne bomo tu do jutri. Razen,« je pogledal Gala, »če bi ti mogoče rad prespal tukaj. Saj imaš že prakso.«

Gal je hitro in blago zrecitiral, da ne bi rad prespal tukaj, četudi že ima prakso. Pri tem rahlo negotovem pogumu mu je bil Karo v veliko pomoč. Delal se je, kot da ga ni. Samo pohlevno je čakal, kdaj bo spet prišel ven. Sem ter tja je ljubeznivo zacvilil.

Eden za drugim so zlezli ven. Otresli so prah s sebe, kolikor se je pač dalo. Zaklenili so vrata in vrnili ključ na svoje mesto. Na soncu se je Karo spremenil v zelo veselega, razigranega in sploh razposajenega psa. Dobro volje so se našli tudi vsi ostali.

»A ni fino, da sem padel v klet?« je začel Gal. »Če ne bi bilo mene, najbrž sploh ne bi šli dol. In potem, ko bomo odkrili kakšen zaklad, bo še sploh v redu.«

Vsi ostali so molčali in čakali, kaj še bo.

»Nakupil si bom ribiških palic in trnkov, da bo veselje. Če boste hoteli, vas bom naučil, kako se tem rečem streže. Nekaj denarja bom ...«

»Eno prošnjo bi imel,« je rekel Andrej. »Nekaj malega denarja boš porabil še zame, kajne?«

»Jasno,« je prikimal Gal, »ti samo reci, Andrej, ti samo reci.«

»Kupi mi dva zavitka zelo čvrste vate,« je pojasnil Andrej.

»Se razume,« je rekel Gal, »se razume. Kaj pa boš z njo? Si boš čistil srčne rane?«

»Prej ali slej,« je vzdihnil Andrej in s pogledom na hitro ošinil Zarjo. »Še prej pa si bom zamašil ušesa. Uh, kako lepo te bo potem poslušati, uh, kako lepo.«

Gal je besno pogledal.

»Karo,« je poklical, »Karo, pridi sem, greva. S temi tipi nočem več dihati istega zraka. Človek se žrtvuje, tvega življenje, najde zaklad in ga hoče deliti s prijatelji. In oni? Nič, seveda. Frcnejo ga stran, da bi se lahko v miru posvečali raznim lepoticam.«

Zdaj je zakašljala tudi Zarja.

Zelo možno, da je kašljala dalj, kot bi bilo treba. Karo in njegov jezikavi lastnik sta jo namreč po stari navadi veselo in hitro okrog vseh ovinkov brisala v sončen dan. Prav nič drugega ju ni več zanimalo.

X.

Vsi sumijo, da je nekaj zadaj. Zvonec trikrat zazvoni. Kako velik val zalije lepo zlikane hlače. »Ali je res ali samo sanjam?« Barke ne bo in dva očeta zajameta sapo. Kako se režijo pečeni mački. Zasilna kraljica mojega srca divje zakriči. »Sovražnik je pokošen, vaša milost!« O čelu, ki ga je nedvomno mogoče brisati.

Naslednje jutro je spet prineslo v zaliv veter in rahle valove.

Zarja je objavila, da nujno potrebuje neke kreme za svojo občutljivo kožo in vrv ter baterijo za potapljanje. V svojem nakladanju je bila sijajno neprepričljiva. Vsi so takoj začeli nekaj sumiti. Veselo so začeli prijavljati še svoje potrebe, da bi tudi oni šli na kopno. Zarja je iz petnih žil navlekla razloge proti temu. Do vsesplošnega družinskega izleta zatorej ni prišlo. Iz tega je bilo še toliko bolj jasno, da je nekaj zadaj.

Andrej je objavil, da mora nujno telefonirati v rojstni kraj. Očetu je bilo takoj jasno, da je nekaj zadaj. Ampak ker se je že doma vnaprej odrekel prehudim pridigam, eno manjšo pa je tu že skoraj uprizoril, je molčal. Kadar je pri fantih nekaj zadaj, pač je. Ni brskal naprej. Predlagal je mami, da stori isto. Ta je zelo nerada to tudi storila.

Klemen je mikalo, da bi se ponudil za vodjo družinskih nabav v trgovini z živili. Pa je vedel, da mama ne bo tvegala, da pol kupljenih živil nikoli ne bi doseglo cilja. Vedel je tudi, da je težko obdržati celo kožo, če si v napoto starejšemu fantu, ki bi rad skrbel za dekliško kožo. Gal je kuhal mulo še od prej. Edino on ni imel nič zadaj, a to v celi zgodbi ni igralo prav nobene vloge.

Količina potnikov za odhod po nujnih opravkih je bila v tem delu tako opredeljena: Zarja in Andrej.

Malo barkačo, ki je vsako jutro vozila na celino in popoldne spet nazaj, je lepo premetavalo ob pomolu.

»To ni nič,« je pojasnjeval Andrej, ko je Zarji pomagal na krov. Uredil se je, kot bi šel na koncert baročne glasbe. Na glavi si je med grivami izsekal nekakšno prečo. Na noge bi si bil skoraj nataknil črne čevlje. A ga je mama spomnila, da se da telefonirati tudi brez njih.

Kapitan je priganjal redke potnike. Z raznih koncev otoka so se nabrali z različnimi pletenkami in različnimi košarami.

»Če ne gremo takoj, bo ples!« je mrmral in pljuval skozi redke zobe.

Zgrabil je mali zvonec ob svoji kabini in trikrat potegnil vrv. Tanek zvok bronca je na kratko zaplaval čez zaliv in se povzpel v breg.

»Odhod!« je kriknil kapitan in barko odlepil od priveza.

Barkača je izplula iz luke in takoj jo je začelo resno zibati. Ko je priplula do konca zaliva, jo je pričelo metati. Ko je obplula severni rt, jo je pričelo zelo metati.

Za domačine vse skupaj ni bilo nič posebnega. Po ozkih stopnicah so se spustili v zatohlo podpalubje in posedli po klopeh ob bokih ladjice.

Zarja se je negotovo zazrla v Andreja. Kadar je premec presekal val ali udaril obenj, je veter raznosil slane kapljice po palubi. Zdaj je bilo samo treba sešteti valove in jih pomnožiti s kapljicami. Brez posebnega napora je bilo jasno, da je bilo kapljic dosti.

»To ni nič,« je junaško rekel Andrej.

V tistem je izgubil ravnotežje. Po mokrih deskah je oddržal do ograje ravno v pravem trenutku, da mu je velik val zalil lepo zlikane hlače.

»Malo se pač gugamo,« je dodal, ko se je vrnil k Zarji. Punca se je tiščala ob kapitanovo kajuto in dobivala malce bled dekliški sijaj.

Barka je pogumno plula proti kopnini. Zdaj je tokotala po predelu, ki je bil vsem vetrovom najbolj odprt. To so potrjevali vse večji valovi.

»Saj bo vse v redu,« je mrmral Andrej. Razmišljal je, ali imajo prav tisti, ki pravijo, da je treba pred potjo izdatno jesti. Spomnil se je treh jajc na oko, ki mu jih je mama zjutraj pripravila za zajtrk. Želodec se mu je nekam zlovoljno obrnil.

»Nemirno morje daje celi stvari poseben čar,« je še kar mrmral.

Zarja bi bila takoj za to, da bi bil čar morja malo manj poseben. Kako lepo bi se bilo voziti po dolgočasno mirnem morju!

Deske so nekam sumljivo škripale in jambor je stokal. Sidro se je po malem vozilo sem ter tja po kljunu. Naloženi tovor je trkal ob stene. Že mnogokrat preskušani potniki so se malo vznemirili.

Andrej je molče preračunaval, koliko je še do obale. Obris kopnega se je bližal zelo počasi. Zarja je bila zelena in krhka.

»Ali bo kdaj konec?« je komaj slišno vprašala. »Ali bo?«

»Veš da,« je rekel Andrej. »Še kakšne pol ure.«

»Hej!« je zaklical kapitan, »pojditaj raje dol! Laže bo!«

»V tistem zraku umrem,« je stokala Zarja. »Že zdaj mi je slabo.«

»Poskusi bruhati,« je predlagal Andrej.

Ni še dobro izgovoril misli, mu je bilo že jasno, da se je njegov želodec odločil za to rešitev. Andrej je zgrabil lestev, ki je vodila na jambor, in se nagnil nad morje.

»Škoda,« je pomislil, »pa tako dober zajtrk.«

Potem nekaj časa ni imel časa misliti.

Zarja in Andrej sta se počutila slabše od najslabših mogočih počutij. To je bilo v bistvu dobro. Naprej je šlo lahko le na bolje.

Čas se je vlekel, kot da ne bi imel drugega dela. Ko je bilo videti prav vse izgubljeno, se je izza valov pokazalo kopno. Pojavil se je pomol. Pojavila se je luka. Pojavil se je zaliv. Barkača je prehajala iz močnega premetavanja v znosno zibanje. Potem se je umirila in pristala v zavetrju drugih bark v pristanišču.

»Ali smo na dnu ali smo na kopnem?« je vprašala Zarja.

Skušala se je nasmehnuti. Andrej jo je potegnil z barke in jo posadil na klop v senci široke palme v mestnem parku. Joj, kako lepo je bilo sedeti in se nič zibati!

Andrej se je s sveže izpraznjenim želodcem počutil prav dobro. Iskrivo se je zarežal:

»Ali je res ali samo sanjam?«

»Kaj?« je vprašala Zarja. Njen pogled je bil še precej meglen.

»Da sva sama v tujem mestu in da nama nihče ne sedi za vratom,« je pojasnil Andrej.

Zarja je samo zavzdihnila in se raztegovala po klopi.

»Aha,« bi rekel Brane, »to je torej zadaj. Kakšne vrvi in baterije neki, pa kreme in telefoni ...«

»Pojdi okrog in me pusti tukaj,« je rekla Zarja. »Vzpostaviti se moram. Potem se ti pridružim.«

»Prav,« je prikimal Andrej. »Samo ti se med tem ne oziraj preveč po čredah mornarjev, ki bodo nedvomno hrumele tu mimo.«

»Ja, ja,« je utrujeno rekla Zarja in zaprla oči.

Andrej je odšel.

Ulice so bile polne živžava. Včasih se zdi, da je dovolj kakšno mesto samo postaviti nekam ob morje, pa je tu že hrup in mahanje z rokami in vesplošni direndaj. Iz oken visijo perilo, mačke in ljudje. Vmes padejo dol kakšne pomije, čik ali cvetlični lonček. Ampak vse se lepo odvija naprej ali nazaj in vse poka od glasnega zadovoljstva.

Andrej je brez težav našel trgovino in kupil dobro baterijo in primerno dolgo in čvrsto vrv.

Potem je zavil v turistični urad. Za vsak slučaj je šel vprašat, kdaj bo šla barka nazaj na otok.

»Običajno gre ob štirih,« je rekel črn kodrolasec, »ampak, danes ne vem, pravzaprav ...«

»Česa ne veste?« je zanimalo Andreja.

»K nevihti se pripravljaj. Kapitan je nekaj omenjal, da ne ve, če bo peljal nazaj.«

»Oho!« je kriknil Andrej, »saj vendar ...«

»Pojdi vprašat kapitana,« mu je odločno predlagal mož in obrnil list športnega časopisa.

Andrej je oddivjal k barki. Kapitana ni bilo tam. Zatem jo je ucvrl do Zarjine klopce. Videti je bilo, da je s punco na njej vse po starem, se pravi, v redu.

»A imaš svoje spalne tančice sabo?« je vprašal Andrej brez posebnih uvodnih misli.

Zarja ga je pogledala, kot da pri njej išče uranovo rudo.

»Kaj, če imam?«

»Pižamo,« je pojasnil Andrej.

»Kaj se pa greš?« je vprašala.

»Nič posebnega. Samo barka mogoče ne bo šla nazaj na otok. K nevihti se bojda spet pripravljaj. Kapitan nima rad premetavanja.«

Zarja je planila pokonci in brez glasu na široko odprla usta. Andrej jo je potisnil nazaj na klop.

»Kaj hočemo,« je rekel. »Sreča je pač na moji strani.«

Zarja je molče obsedela. Kazalo je, da jo najbolj na tem svetu zanimata palca njenih nog. Drgnila sta se eden ob drugega. Zarja ju je pri tem početju opazovala z največjo možno skrbnostjo.

Približno takrat, ko naj bi se barka vrnila na otok, sta se kot slučajno v luki znašla dva očeta. Zrla sta v nebo in v valove. Pri tem sta s prestopanjem na mestu skušala ugotoviti, koliko zdrži en takle pomol. Kar tako sta se malo pogovarjala razne stvari. Vmes sta kot slučajno mimogrede malo pogledovala na uro. Ko je kazala četrto ure ladjine zamude, je Brane precej samoumevno rekel:

»Hm, no ja, so pač valovi.«

Andrejev oče je precej samoumevno pritrtil:

»Hm, no ja, so pač valovi.«

Ko je zamuda znašala pol ure, je bil na vrsti Andrejev oče. Rekel je:

»Hm, no ja, so pač zelo visoki valovi.«

Brane je dodal svojo ugotovitev:

»Ja, res so zelo visoki valovi.«

Ko je barkača kasnila eno uro, je mimo slučajno prišel Gal. Peljal je Kara na sprehod in bistro gledal v svet.

»Ali čakata barko?« je vprašal oba očeta, ki sta zelo očitno na vso moč čakala barko.

Očeta sta dokaj neubrano izmrmrala svoj »mhm« in svoj »ja«.

»Ne bo je,« je rekel Gal.

Očeta sta zajela sapo. Mogoče sta trenirala za potapljanje na sedemdeset metrov na dah. Čisto mogoče je šlo za kaj drugega. Vsekakor se jima je pritisk obrnil navzgor.

»Zunaj na odprtem morju je osem boforov. Zaradi varnosti barka ne bo izplula. Najbrž bo jutri. Če bo vreme kaj boljše. Fortuna mi je rekel, da je vedno tako,« je povedal

Gal.

V pravkar nastalem vzdušju je kazalo, da si očeta ne želita Galove družbe. Zato se je brez posebnega oklevanja zradiral. Za ustrezno oddaljeno skalo je počepnil in škilil nazaj. Videti je bilo, da imata očeta probleme. Včasih je bolje biti mulc kot oče. Se pa premnogi očetje za take trenutke radi maščujejo.

Brane in Andrej starejši sta stopila do Fortuna. Želela sta ugotoviti na kraju samem, kako stojijo stvari.

Stvari so stale tako, da jima je Gal povedal natančno to, kar je Fortuna res rekel. Očeta sta se odkašljala. Rekla sta, da je to nerodna reč. Nerodne reči je treba resno pretehtati. Resnih stvari ne moreš tehtati s suhimi usti. Fortuna je prinesel liter črnega.

»Je pa že bolje, da je fant ostal na kopnem z mlado punco, kot da bi ostal s staro mamo,« je rekel Fortuna. Pri tem se je odločno praskal po trebuhu.

En oče je rahlo škrtnil z zobmi. Drugi se je nekje globoko v sebi režal kot pečen maček.

»Konec koncev se ve, s kom je punca,« je spet rekel Fortuna. Pri tem je z zobotrebcom segal v uho po novo zalogo masla.

Zdaj je z zobmi škrtnil drugi oče. Prvi je začutil, da nekje globoko v njem pečeni maček polagoma širi svoje lice v vesel nasmeh.

Živahen pogovor je trajal do tretjega litra in do noči. Takrat sta dve precej zaskrbljeni mami prišli iskat svojega otroka. Našli sta dva dokaj razigrana očeta. Ugotovili sta, da sta očeta tu in da bo treba znova preiti na skrb za dva otroka. Kaj, če prav ta hip gola in bosa tavatapo tujem mestu?

Če bi tavalala, bi še šlo.

Če bi bila bosa, bi tudi še šlo.

Ampak gola, in pri teh letih? To pa najbrž ne bi šlo.

Ob koncu je bil sprejet sklep: kar je, pač je. Jutri se bo videlo, kaj je bilo. Če barka ne plove, ne plove. Otroka sta konec koncev že odrasla. Če se med šolskim letom lahko vrneta domov iz diska takrat, ko očetje odhajajo v službe, se tudi sedaj svet najbrž ne bo podrl.

Gal dolgo ni mogel zaspati. Njegov starejši brat je že celo večnost lepo sopel v svoji spalni vreči. On pa ni in ni dočakal zasluženega sna. Močno ga je zanimalo, ali sta Zarja in Andrej kupila dobro vrv. Zanimalo ga je tudi, ali sta dobila baterijo. Ampak prav težko bi zanikali, da ga je precej bolj zanimalo vse kaj drugega.

Končno je zaspal. Tik pred tem si je izmislil še sedmo vprašanje, ki ga bo o obravnavani noči na štiri oči zastavil Andreju.

V tistem trenutku Andrej ni razmišljal nič takega, kar bi bilo vredno kakšnih posebnih vprašanj. V kopalkah je stal sredi neke tuje sobe, v rokah je divje vihtel coklo in gledal okrog kot razkačen ris. Zarja je ležala v postelji. Do brade zavita v odejo je glasno cvilila. Precej strastno vse skupaj, bi rekel.

»Ukreni vendar kaj! Pokončaj jih! Kaj delajo tukaj? Hočem mir! Hočem spati!« je kričala Zarja.

Nekam veliko zahtev za samo enega Andreja. Opolnoči, v samih kopalkah!

Kaj vendar, pri besnem Neptunu, se je zgodilo?

Dogajanje na kopnem se je odvijalo po znanem receptu: kar sem rekel, sem rekel. Veter je naraščal. Nebo so napolnili razjarjeni oblaki. Na prevozniški barkači se je pojavilo ročno napisano obvestilo:

ZARADI NEVIHTE VOŽNJA ODPADE!

»Hm,« je rekel Andrej. Pogledal je Zarjo, ki je hotela reči prav to.

Rahlo vznemirjena sta odšla v slaščičarno. Naročila sta nekaj za popestritev morda grenkih trenutkov. Želela sta tudi, da bi jima sladkor butnil v možgane in storil kaj dobrega. Začela sta razmišljati.

Spanje na klopci odpade. V dežju in nevihti to težko počneš. Najeti kakšen gliser tudi odpade. Te stvarce so nestabilne in drage. Počakati jutro v kakšnem lokalu? Nak, opolnoči vse zaprejo.

»Ja,« je rekel Andrej. »Greva pač v hotel vprašat, če imajo ...«

»... če imajo dve enoposteljni sobi,« je nadaljevala Zarja.

»Se razume, saj to sem mislil,« je rekel Andrej, ki tega kajpak ni mislil.

V hotelu so ju sprejeli z vedrim smehom. Na višku sezone bi brez vsakih rezervacij in brez priporočil dva smrkavca rada dve sobi. Kaj vse mora pogoltniti prizadeven turistični delavec!

Ne, dveh sob ne bi imeli.

Ne, tudi ene sobe ne bi imeli.

Ne, tudi kavč v recepciji je zaseden.

Kaj, dremati v fotelju v baru?! Lepo vas no prosim!

Turistično društvo ju je povabilo, naj prideta jutri. Takrat morda že bo kaj. Danes? Ne, danes ne bi šlo.

Ko je Andrej tristotič s tresočim glasom razlagal, naj ju vendar ne pustijo na cesti, je dremajoči možak za pultom dobil idejo.

Ideja je bila sestavljena iz podstrešnega prostora v njegovi kamniti bajti na robu mesta, iz vegaste železne zakonske postelje, iz zakrpane vojaške plahte ter iz prekratke odeje. Z njo so v dežju pregrinjali osle. Kasneje se je izkazalo, da so zraven sodili še bataljoni ščurkov. Ljubili so nočne sprehode po podstrešnih deskah in tramovih.

»Ja, no, mogoče bova preživela,« je rekel Andrej.

Vrnila sta se v mesto. Prekrižarila sta vse lokale, ki so bili zanimivi. Prekrižarila sta vse lokale, ki niso bili zanimivi. Vmes je izdatno divjal dež. Kadar je malo popustil, sta capljala po kamnitih ozkih ulicah in uličicah.

Plus tega čudnega dne je bil, da sta se veliko pogovarjala o tisoč stvareh.

V neko gostilnico sta se šla prekadit ob raženj z jagnjetino.

»Kaj misliš,« je sredi splošnega čveka nenadoma vprašal Andrej, »ali je na najinem otoku zdajle cirkus?«

»Malo ga prej ali slej bo,« je rekla Zarja.

Čez čas je Andrej zabobnal s prsti po mizi in rekel:

»Glavna predstava bo tako ali tako tukaj, na kopnem.«

»Ja?« je vprašala Zarja.

»Prej ali slej se bova morala pobrati v tisto najino sobo,« je zamrmral Andrej. Ni točno vedel, kam naj gleda, ko je to govoril.

»Kaj se ti zdi, da ne boš mogel spati?« ga je zelo milo pogledala Zarja zelo naravnost. V očeh so ji goreli pisani lampijončki. Nosili so jih lepo počesani vražički in se hahljali.

Potem je postopno pritisnila peza prestanega dne. V podplatih so zapeli prehojeni kilometri postavanja in prekladanja po mestu. V prebavni cevi je odmevalo jutranje neusmiljeno zibanje. V oči bi na trenutke morala montirati vžigalice. Šibile bi se pod pezo vse težjih vek.

»Hja,« je predlagal Andrej, »a greva?«

»Če misliš?« je vprašala Zarja.

»Mislim,« je pokimal Andrej.

Z ulic je nevihta splaknila vso živahno množico. Iz za kakšnih vogalov so ob odmevu njunih korakov skakali osamljeni mački. Po lužah so lovili odseve svojih senc. Dež je ponehal. Bliski so vse tiše izginjali s prizorišča nekam zgoraj desno.

Zarja in Andrej sta našla hišo in tisto podstreho. Strela je pred tem udarila v transformator in do nadaljnega poslala počivat lokalno elektriko. Zato sta tipala po stopnicah in do svoje sobe. Občasni bliski so pršili skozi line v steni. Svetloba se je obešala po letečem prahu, kot da bi bilo treba drobtinice margarine razmazati na kakšnih dvajset velikih kosov kruha.

Nepričakovano prenočevanje je prineslo še nekaj zadreg. Andrej in Zarja nista imela s seboj ne mila, ne brisač, ne zobnih ščetk. To seveda tudi ni bilo v ceni. Kar je bilo v redu. Voda tako ali tako ni tekla. Tudi če bi, na podstrehi ni bilo pipe.

Andreja je polagoma začelo rahlo stiskati na dnu želodca. Neki čuden občutek okorne napetosti se mu je naselil v podplate. Odkašljal se je in rekel:

»Zasilna kraljica mojega srca, ali lahko to noč prespim z vami?«

»Le, le, mladi mož,« je rekla Zarja.

O stanju na dnu njenega želodca ter o občutkih v njenih podplatih zaradi trde teme ni bilo mogoče sklepati.

»To noč lahko prespite z menoj. Zdaj pa se obrnite stran, da se odenem z nočno toaleta.«

»Morda ste spregledali, da je tema in vidim isto, če zrem za vami ali če zrem v noč,« je rekel Andrej.

»No, če je tako, boste še toliko raje zrl v noč,« je rekla Zarja in se hihitala.

Pri najboljši volji ni bilo mogoče odkriti, kaj počno vražički v njenih očeh. Po nekaterih znakih jih je bilo sumiti, da si rahljajo blazine pod trudnimi glavami.

Ob šumenju in škripanju je Andrej sklepal, da je Zarja v postelji.

»Bi zdaj smel priti?« je vprašal.

»Prosim, prosim,« je rekla Zarja.

Andrej je odložil hlače, pulover in srajco. V kopalkah je začel lesti pod skupno odejo. Čutil je, da je nekaj malega stran od njega nekaj precej toplega.

»Veličanstvo,« je rekel, »ker sva že ravno v isti postelji, in če bi mi v snu kakšna roka slučajno, denimo takole ...«

Z roko je segel proti Zarji. Zatipal je njeno ramo. V tistem je punca zakričala, da je Andreja odneslo pod strop.

»Na pomoč!«

»Kaj ti pa je?« je divje revsknil. »Ali te še nihče ni nikoli prijel za ramo ali kaj?«

»Me je,« je cvilila Zarja. »Pač pa pod mojo posteljo dirkajo ščurki. Tega pa res nisem vajena. Nisem!«

»In?«

»Kakšen IN neki!? Vstani in jih pobij!«

To ni bil noben »oprosti, lepo bi te prosila, ali bi hotel, smrk, smrk«. To je bil zelo neposreden in jasen »vstani in jih pobij!«

Andrej je torej sredi noči vstal, poiskal coklo in z njo na slepo udarjal po lesenih tleh. Ščurki, ki jih ni zadel, so nedvomno pomrli od groze. Ko je nekaj časa to počel in pazil, da ne bi zadel svojih nog, je vprašal:

»Vaša milost, ali bi bilo to dovolj? Sovražnik je pokošen, ostanki drhali so se poskrili v luknje.«

»Zaenkrat je dovolj,« je rekla Zarja. »In, ko sva že pri naporih: spominjam se, da ste mi omenili kraljico svojega srca. Trenutno da je zadržana po drugih opravkih. Tudi jaz sem vam povedala, da je moj robček neki vitez že pobral. Saj ne bi hoteli, da cvet najine vzajemne naklonjenosti oveni zaradi odvečnih dejanj?«

Ta punca je v mladih letih definitivno zbrala na ducate zaribanih bralnih značk, je Andrej tiho in ječe pomisli v sebi, a glasno rekel: »Se razume, visočanstvo, se razume!«

»To bom cenila,« je rekla Zarja.

»Jaz tudi,« je mrmral Andrej.

»Če vas kaj muči, mladi mož,« se je spet oglasila Zarja, »naj dodam, da ni važno, kaj mislijo najširše množice. Važno je, kaj je res med nama.«

»Kajpak,« je rekel Andrej, »kajpak, vaša milost. Samo to je važno.«

»Lahko noč,« je zašepetala.

»Upam, da bo,« je odvrnil Andrej. »To je seveda odvisno od vas. Če vas bo zgrabila kakšna strast in bi hoteli, da jaz ... da grem znova klat kakšen zločinski mrčes ... le povejte, le povejte ...«

Z one strani postelje je spet dahnil pritajen hihot. Andrej je sredi globokega razmišljanja o nedoumljivi usodi utonil v nič. Zarja je zaspala malo kasneje. Prevečkrat je zaslišala znani škreb. Premagala se je. Tesneje se je zavila v odejo in pustila Andreja pri miru.

Jutro je prišlo iznenada. Če težki nevihtni oblaki kdaj prezgodaj zakrijejo sonce, naslednje jutro prožno skoči v nov dan. Začeti hoče vse od začetka in si ne privoščiči počitka.

Prva se je prebudila Zarja in hitro vstala. Po ustreznih opravkih je sedla na Andrejevo stran postelje. Pobožala ga je po laseh.

»Andrej,« je rekla, »a greva?«

Andrej je odprl oči. Nekaj časa je potreboval, da si je zavrtel film. Iz njega je razbral, kje je, kaj dela in še nekaj drugih prizorov. Na koncu filma so bile Zarjine oči. Punca se je sklonila in ga poljubila na čelo.

»Hvala,« je rekla.

»Ali naj zdaj hlipam in jočem in razmočim posteljo?« je vprašal Andrej in zelo neotesano zazehal.

»Če hočeš,« je rekla Zarja in se delala, da je ni zgrabil strah pred njegovo notranjostjo. »Lahko pa tudi vstaneš. Šla bi na kakšen spodoben zajtrk. Pa pogledat, kje so naša jadra.«

Andrej je vstal in se pretegnil.

Kazalo je, da se je veter ponoči umiril. Še več. Stari mački v luki so trdili, da se utegne kmalu obrniti. Na barki za otok je kapitan nekaj brskal po vrveh.

»Ali bomo pluli?« je zaklical Andrej s pomola.

»Za vas ne vem, jaz pa čez pol ure zagotovo izplujem. Danes je bolje kot včeraj, lahko, da tudi bolje kot jutri.«

V mlečni restavraciji Zarja in Andrej nista pretiravala s hrano. Želodec ima tudi vnaprej svoje slutnje. Ima tudi svoje mnenje o užitkih pri vožnji čez valove.

Vračanje na otok ni bilo prijetno. Vseeno je bilo lažje kot pot na kopno. V luki se je zbralo nekaj ljudi. Zarja in Andrej nista bila prisiljena do onemoglosti napenjatjoči. Zlahka sta opazila dva očeta, ki sta koračila po pomolu.

»Ej,« se je že od daleč drl Fortuna, »nevihta, kaj, nevihta?«

»Nevihta,« je prikimal kapitan.

To je bilo vse, kar je bilo treba povedati. Tudi višji inšpektor za nadzor vozniških redov malih bark bi moral samo vdano prikimati. Najbrž bi kaj takega storil tudi šef vseh višjih inšpektorjev.

»O,« je rekel Brane, »a sta prišla?«

»Ja, očka,« je rekla Zarja, »prišla sva.«

Videti je bilo, da Andrej starejši Andreju mlajšemu v tem trenutku ne bo postavil vprašanja, ali je prišel. Zato je nadaljevala.

»Včeraj barka ni peljala nazaj, pa sva morala prespati. Ali je bila tu tudi nevihta?«

»Mhm,« je rekel Brane.

Zarja je skočila k njemu in ga poljubila na obe lici.

»No, no,« je rekel Brane in se delal, kot da si otira potna lica.

Andrej mlajši je pogledal Andreja starejšega.

»Upam, da se niste sekirali. Tam sva morala prespati.«

»A sta šla v hotel?« je vprašal oče.

»Ja,« je rekel Andrej. »Samo v tem času ni prostih sob. Po dolgih mukah sva dobila eno podstreho in eno razmajano zmahano posteljo.«

Branetu se je zaletelo. Delal se je, da kašlja.

»Eno posteljo?« je vprašal.

»Česa boljšega ni bilo,« je rekla Zarja.

Andrej starejši je pomislil, da v tem primeru česa boljšega tudi ne bi hotel. Preden je lahko dodal kaj resno očetovskega, je pristopil Klemen. V rokah je prekladal tiste svoje karte in komaj videl, kod hodi. Pogleda niti ni dvignil, ko je vprašal:

»A si jo dobro nategnil?«

Vsi so umolknili in zavladata je prav kričeča tišina. V njej se je zbudil tudi Klemen. Zelo začudeno je opazoval, kaj se je zgodilo. Potem je spet segel po prekladanju kart in dodal:

»Vrv me zanima. A misliš, da bo zdržala vse, kar rabimo? Si jo poskusno kaj nategnil?«

»Najbrž, seveda, kajpak, ja, mislim, « je rekel Andrej.

Potegnili so vrv iz vreče. Mimogrede je segel čez čelo, kjer je skoraj imel kaj brisati.

XI.

Vse te slepote sredi belih dni. Oblaček protestnih misli. Odprava se poda globoko v rov. Kako se vsipa prst in kako trza prebavna cev. Poveljnik pasjega korpusa in gospod satan. Letenje skozi dimnik na čarovniške shode. Izvajanje neustavljivega zardevanja. Punca čaka mokra in strupena. Hitro plavanje.

Vsi so se razšli po svojih domovanjih. Ko sta na prizorišče pridirjala Gal in Karo, se je le linijska barka blago zibala na vrveh. Nikjer ni bilo žive duše. Stekla sta proti jadrnici, da bi na svetlo zbežala Zarjo in Tajo. Ampak ko sta se približala na razdaljo spodobnih glasilk, sta obstala. Slišati je bilo zelo živahen pogovor med Zarjo, Slavico in Branetom. Vmes je občasno pojokcavala Taja.

»Ups,« je rekel Gal in ustavil psa, »delo imajo.«

Hitro sta se pobrala. Ucvrla sta jo proti hiši, kjer so živeli Andrej in njegovi. Gala je močno zanimalo, kdaj se bo nadaljevala raziskovalna odprava. Ko sta se približala na razdaljo spodobnih glasilk, sta obstala. Slišati je bilo živahen razgovor med Andrejem starejšim in Andrejem mlajšim. Vmes je občasno zvonko posegala mama.

»Ups,« je rekel Gal in ustavil psa, »delo imajo.«

Vrnila sta se k sebi domov. Klemen se je zibal v ležalni mreži in na njuno žalost ni potreboval nikogar. Samo karte je spet prekladal. To je počel globoko zatopljen v stvar. Kot da tega ne počne milijonsedemindesetič.

Gal je poročal, kar je slišal.

»Neverjetno,« je na svoj znano odsotni način rekel Klemen. »Ena nevihta, ladja ne vozi, in že norijo. Pa kaj imata onadva pri tem, če je lilo in treskalo?«

Zelo dobro vprašanje. Samo zakaj je treba to spraševati Gala, ki pa še sploh ni imel nič pri tem?

»Jaz bi rad, da bi šli v luknjo,« je rekel Gal. »Pa vsi po spisku nekaj norijo.«

»Ja,« je rekel Klemen.

»Kaj ja?« je vprašal Gal.

»Kar pojdi v luknjo,« je zamrmral Klemen. »Jaz ne morem. Saj vidiš, da delam.«

Gal ni opazil, da Klemen dela. Klemen ni opazil, da Gala razganja. Starši niso opazili, da punce in fantje rastejo. Da so že zdavnaj poskakali iz zibk. Punce in fantje niso opazili, da so starši prepričani, da jih lahko še kdaj kaj skrbi. Pri vseh teh slepotah sredi belega dne je prav nenavadno, da se nesreče ne vrstijo pogosteje.

Ampak Gala je še kar razganjala. Ni se oziral na to, ali to kdo opazi ali ne. S Karom sta jo ucvrla nazaj v luko. To ni bilo slabo. Sredi mivke je zdaj ležala Zarja in užaljeno brala knjigo. Taja ji je medtem na debelo nanašala kremo za sončenje na notranjo stran kolen.

»Hej,« je pozdravil Gal. »Andreja iščem.«

»V redu,« je zamrmrala Zarja, »jaz ga nimam.«

»A ga grem iskat?« je vprašal Gal.

»Če ga iščeš, je najbolje, da ga greš iskat,« je spet zamrmrala Zarja.

Zaprla je knjigo in divje zamahnila z njo. Obad je odletel, njena rama pa ne. Boleče je tlesnilo. Karo je v strahu zalajal.

»Kaj pa noriš?« je vprašal Gal.

»Všeč mi je,« mu je zabrusila Zarja. »Ko boš večji, boš razumel.«

»Raje ne bi bil večji,« je rekel Gal. »Ne bi zmozel vseh teh vaših prijaznosti. Karo, greva. In pazi, gospa grize!«

Zarja je hotela malo kričat. Ampak nenadoma jo je nekaj opljusnilo. Kot da bi čez njene glasilke obesili tablo: Pridem takoj! Brez sape je gledala ognjevitega mulčka. Saj on nima nič pri tem, da so ji doma skušali brez narkoze in brez potrebe vrtati v koleno.

»Gal,« je končno in še kar ljubeznivo rekla, »pridi sem!«

Gal je obstal in negotovo gledal.

»A si kaj rekla?« je začudeno vprašal.

Zarja se je trudila s skesanimi pogledi. Gal jih ni bil vaje in jih ni opazil.

»Saj ti nič nočem,« je pojasnila. »Brez potrebe so moji vpili name, pa se mi je zdelo, da moram tudi jaz vpiti na koga. Pa ne bom. A bi se zmenila, kdaj bomo šli v jamo?«

Gal je zasijal do ušes in še čez. Ni imel časa tuhtati, kako malo je od tečnobe doprijaznosti, kadar beseda teče o puncah.

»Pojdimo takoj,« je rekel. »Samo Andreja še rabimo.«

Potem se je spomnil in dodal:

»Mislim, da so nanj tudi nekaj vpili, ko sem šel mimo.«

»Ja, vidiš,« je rekla Zarja, »včasih je tako, da kakšni starši vpijejo. Upam, da ne bodo tudi tvoji.«

»Najbrž bodo,« se je zarežal Gal, »samo, ne vem še točno, kdaj.«

Karo je zalajal in stekel po potki med hiše. Takoj zatem je že obskakoval Andreja, ki je prihajal s potovalko čez ramo. Andrej se ga je otepal in ga obenem božal.

»Jaz grem v luknjo,« je rekel, ko je prišel do plaže. »A gre še kdo?«

»Ja,« je rekel Gal, »jaz.«

»Ja,« je rekla Zarja, »jaz.«

»Kje je pa Klemen?« je vprašal Andrej. »Prav bi prišel.«

Gal je povedal, da Klemen preklada svoje karte. Andrej je rekel, da bo ta fant enkrat nehal prekladati te svoje karte.

»Pojdi ponj!« je rekel Galu.

Gal in pes sta zdirjala nazaj do Klemna.

»Andrej je rekel, da pojdi z nami gor v luknjo. Če boš še naprej prekladal karte, ti jih bomo zbasali v zadek,« je važno rekel.

»Kaj mi boste?« je vprašal Klemen.

»Karte zbasali v zadek,« je ponovil Gal.

»Kdo pa ste vi?« je vprašal Klemen in kazal za stvar že kar veliko zanimanje.

Gal je v hipu ugotovil, da je njegovo jezikanje tukaj, Andrej pa zelo daleč.

»Andrej ...« je negotovo rekel, »in vsi.«

»A ti tudi?« je zdaj vprašal Klemen.

Za stvar je kazal že nadvse veliko zanimanje. V zraku se je pojavil vonj po boksanju mlajših bratov. Klemen je skočil iz mreže in potisnil karte v hlačni žep.

»Ubil me bo!« je zakričal Gal in zbežal po bregu navzgor.

Na vratih se je pojavil oče.

»Glej, glej,« se je zahahljal, »saj Klemen pa tudi teče, če hoče!«

Klemenu se je zelo hotelo teči. K sreči je imel Gal dovolj veliko prednost. Vročina in strmina sta storili svoje. V borovem gozdičku sta na skali sedela Zarja in Andrej. Gal je skočil Andreju za hrbet, Karo pa je skakal po njem.

»Klemena sem pripeljal, kot si rekel,« je sopel Gal in iskal najbolj varen položaj.

Zdaj se je privalil Klemen.

»Super, da si prišel,« je rekel Andrej. »Gremo v luknjo. Potrebujemo te, da boš nategnil vrv. To te je skrbelo, ne?«

»Najprej bom razmazal tega mulca,« je sopel Klemen in grozeče segel proti Galu.

»Kasneje,« je rekel Andrej, »kasneje. Zdaj gremo gor do bajte in vsi smo potrebni za uspešno odpravo.«

Gal je sprva mislil nekaj malega jezikasi. Potem se je spomnil, da bo kar lahko preživel brez tega. Bolje jezik za zobmi kot en takle precej razkačeni Klemen pred nosom.

Kolona je znova krenila. Spredaj sta skakljala Karo in Gal. Za njima je šla Zarja. Potem je stopal Andrej, ki ga pogled naprej ni preveč motil. Na ta način je zadrževal Klemena, da bi se na vročem soncu ohladil. Obenem naj bi pri tem pozabil na pravice starejšega močnejšega brata do mlajšega čvekajočega brata.

Andrej je premišljeval, kaj pravzaprav storiti. Na vsak način ga je zelo vleklo v podzemlje. Zelo ga je tudi vleklo najti kaj zanimivega. Nadvse ga je vleklo, da bi se pokazal kot ustrezen junak v očeh priložene kraljične. Prav nič pa ga ni vleklo pasti v kakšno kraško vdrtino. Tudi ni bil navdušen nad možnostjo, da bi ga divje rjoveča množica domačinov izgnala z otoka. Vtikati nos v tujo posest, četudi pod zemljo, nikjer ni preveč priporočljivo.

Gal je prepeval navznoter. To pomeni, da so mu od glave do peta zvončkljali cekini, ki se bodo nedvomno vsuli z vseh strani rova. Lahko, da tudi kakšni meči in ščiti. Pozabil je, da je jezikal. Pozabil je, da mu je grozila ustrezna nevarnost. Mislil je le, ali je Klemen dovolj močan za spuščanje vrvi v globine.

Zarja je hodila v oblačku protestnih misli. Ni in ni se jih mogla otresti. Zdelo se ji je nadvse neumno, da so jo na domači barki zasuli s predavanjem. Živčki gor ali dol. Treba se bo posvetiti vzgojnemu prijemom.

Izza kamnite ograje se je prizibal Aleksije na oslu.

»O, vojska!« je vzkliknil, »kam pa kam?«

»Andrej ve,« je odgovoril Gal in se delal, da mu je Karo ušel naprej po stezi.

»A je kaj novega z Ilijo?« je hitro vprašala Zarja.

Vedela je, da je dobro vprašanje včasih zelo dober odgovor na neprijetno vprašanje.

»Hja, Ilija,« se je zarežal Aleksije in pljunil. »Kar v redu, kar v redu. Spravili ga bodo k sebi.«

»Super,« je vzkliknila Zarja, »super!«

Medtem so se vsi pridrenjali mimo osla in šli naprej gor. Aleksije se je odgugal naprej dol.

Pri coprnici bajti ni bilo nikogar. Hitro so odklenili vrata, vstopili in zaprli za seboj. Ni bilo potrebe, da bi bilo od daleč jasno, da nekdo brska po notranjosti. Pazljivo so se prestavljali po škripajočih deskah in gledali v klet. Andrej je vrgel potovalko z rame in jo razprl. Ven je začel zlagati: vrv, baterijo, veliko žlico, staro cunjo, še eno vrv, polivinilno vrečko, kuhinjski nož, svečo, vžigalice, nekaj žebeljev, povoj, škarje in nekaj gumic.

»Oho,« je rekla Zarja, »oho.«

»Gospodje, to je znanost,« je rekel Andrej. »Nič ne smemo prepustiti slučajju.«

»Saj sem rekel,« je navdušeno rekel Gal.

»Ja,« je rekel Klemen, »saj si rekel.«

»Gal,« je rekel Andrej, »priveži psa k vratom. Če bo kdo prišel, bo zalajal. Ti boš tule zgoraj skrbel za zvezo. Mi trije gremo dol in v rov. Jasno?«

»O,« se je razburil Gal, »to pa ne! Karo in jaz greva tudi dol. Saj sem jaz našel luknjo. In Karo lahko ovohava in nas vodi. Zdajle k hiši ne bo nikogar. Aleksije je šel dol v lukno in ga ne bo. Drugi nimajo tu kaj iskati.«

»Ti si res daleč prišel, ker te pes povsod vodi,« je revsknil Klemen. »Karo bo v temi ponorel od strahu. Jaz po pasjem dreku ne bom hodil. In če naletimo na kakšno kost? Saj je ne bo pustil pri miru.«

»Dosti,« je rekel Andrej. »Karo in ti bosta tu zgoraj. Ko bomo videli, kaj je spodaj, prideš za nami. A bi mogoče spet rad kam padel?«

Gal ne bi rad spet kam padel. Ampak vseeno bi rad bil poleg.

»Gremo dol!« je velel Andrej.

Privezal je eno vrv ob podboj vrat in vrgel drugo v klet. Zdrsnil je dol. Za njim sta se spustila Zarja in Klemen. Z združenimi močmi so odrinili omaro. Pred njimi je znova zazijala temna odprtina. Andrej je privezal drugo vrv za ročaj težke železne skrinje in stopil k luknji.

»Daj mi baterijo,« je rekel Zarji.

»Hm,« je rekla punca, »nimam je. Zgoraj sem jo položila na tla, da sem lahko plezala po vrvi.«

»Pa hvala, no,« je besno rekel Andrej in plesal z očmi, »pa hvala, no.«

»Tu je,« je rekel Klemen in potegnil baterijo iz žepa.

»Ups,« je Zarja občudujoče srebnila požirek sveže trohobnega kletnega zraka, »ups.«

Klemen je nejasno nekaj zamrmral. Andrej je vzel baterijo in jo prižgal.

»Posveti noter,« je predlagal Klemen.

»Ah,« je še vedno lepo besno siknil Andrej, »jaz sem pa mislil posvetiti noter.«

»Aja,« je skomignil Klemen, »sem mislil, da boš posvetil noter.«

Zarji se je začelo dozdevati, da bi se ji dolg izčrpen čvek s prijateljicami počasi že zelo prilegel.

Svetloba je zatipala v temo. Luknja je bila pravzaprav začetek ozkega tesnega hodnika. Kakšna večja množica ne bi mogla hoditi vštric po njem. Blago se je spuščal. Po tleh je na steptani rdeči zemlji in skalah ležalo nekaj kamenja. Vsulo se je z nizkega zaobljenega stropa. Andrej je vzel palico. Podrezal je po tleh nekaj korakov pred seboj in po stropu. Ni se vdrlo in nič ni padlo dol. Potem je počasi stopil noter. Z nogo je odločno potacal po hodniku. Tla so bila videti čvrsta.

»Neverjetno,« je osuplo vzkliknila Zarja. Fanta sta prikimala.

»A gremo naprej?« je vprašal Klemen.

»Zakaj smo pa tu?« je vprašal in odgovoril Andrej. »Ampak počasi. Drži vrv in jaz bom šel previdno dol.«

Konec vrvi si je navil okrog desnice in si z levico svetil. Zarja je skrbno prijela vrv, tako da je drsela tudi skozi njene dlani. Klemen jo je polagoma popuščal, kot je Andrej napredoval v temo. Takoj je z glavo udaril v strop.

»Ne bodi tako skromen,« je rekla Zarja, »večji si, kot misliš. Raje se malo skloni.«

Andrej je molčal. S stegnjeno nogo je previdno udarjal po tleh in napredoval po hodniku. Vmes je tical tudi po obeh straneh.

Zdajci je nekje iz globin teme prišel globok vzdih.

»Veter, se pravi, prepih!« je vzkliknil Andrej. »To nekam vodi!«

»Prav gotovo,« je dodal Klemen. »Če ne bi nikamor vodilo, ne bi bilo treba kopati hodnika.«

Lepa misel! Vendar najbrž zaradi teme Andrej njene lepote ni opazil. Nekaj je divje zasikal. Ampak tudi ta zvok je utonil v temi. Zarja je z rotečim pogledom oplazila Klemena. Čez lice mu je hušknil razumevajoč nasmeh in prikimal je.

Andrej je bil že nekaj metrov v temi, ko je rahlo kriknil.

»Presneto! Tu so stopnice, ki vodijo navzgor. Precej so sicer zasute. Ampak, hodnik ostro zavija desno!«

Zarja in Klemen sta zastrigla z ušesi.

»Počakaj!« je zaklical Klemen. »Prihajava!«

Andrej je z veseljem počakal, saj ni vedel, kaj bi. Zarja in Klemen sta po vrvi pritipala za njim.

Gal zgoraj pri vratih je izbuljil oči. Karo mu je ob nogah zadremal. In v hipu, ko se je malo sklonil in ga pobožal, ni v kleti videl nikogar več.

»Klemen!« je zakričal. »Klemen, kje ste vsi?«

Odgovora ni bilo.

»Klemen!« je zakričal še glasneje. Polagoma ga je začel grabiti precejšen strah. »Hej, kje ste?!«

»Ma, ne deri se!« se je zdaj zaslišalo iz podzemlja in glas se je bližal. »Kje pa naj bomo? Cel otok boš priklical sem gor!«

Klemen je prilezel iz luknje in mežikal v svetlobo. Otresal si je zemljo z las in podplatov. Za njim sta se pojavila Zarja in Andrej.

»Kaj ste našli?« je kričal Gal. »A naj prideva dol?«

»Ne!« je jezno odvrnil Andrej. »Pač pa odveži vrv in jo vrzi dol. Tole vrv tule bomo podaljšali. Hodnik gre daleč pod zemljo.«

»A ste kaj našli?« je hitel Gal.

»Ja,« je rekel Klemen, »enega dojenčka, ki se dere pri vratih tele bajte.«

»Počakaj,« je odrezala Zarja. »Jaz grem ven. Nekaj grem gledat.«

»Kaj?« je začudeno vprašal Andrej, »a se bojiš?«

»Niti ne,« je jezno rekla Zarja. »Pač pa sem dobila idejo. Malo jo grem preverit. Vidva kar pojdita nazaj v luknjo. Le, le.«

Punca je priplezala do Gala. Karo jo je bliskovito pozdravil s prijaznim lizanjem njenih kolen. Pomagala je Galu odvezati vrv in vrgla sta jo dol. Andrej jo je privezal za podaljšek pri hoji v hodnik.

S Klemenom sta se odplazila nazaj. Prišla sta do stopnic. Zavila sta desno. Po nekaj korakih sta naletela na kup zemlje in peska. Kmalu zatem se po hodniku ni dalo več

naprej. Bil je zasut prav do stropa.

»A bomo kopali?« je vprašal Klemen.

Podzemlje ga je zelo vzpodbudilo. Ni dajal vtisa, da ga nič ne zanima. Kazalo je, da plava po premišljevanjih, v katerih se sukajo denarci in nove karte.

»Mogoče,« je zamišljeno rekel Andrej, »mogoče. Zdaj vemo, do kam lahko pridemo. Zdaj vemo, v katero smer gre vse skupaj. No, greva ven na ustrezno razmišljanje!«

Vračanje po hodniku je bilo napeto in tesnobno obenem. Spodaj v krtovi deželi nikoli ne veš, na kaj boš naletel in kaj boš našel. Obenem seveda tudi ne veš, ali se ti ne bo kaj vsulo na glavo. V tem primeru bi najbrž precej težko prišel ven. To pač ne bi bila preveč vesela dogodivščina.

»A grem zdaj jaz dol?« je zaklical Gal, ko sta Klemen in Andrej spet zagledala luč sveta, mulček pa njiju. »A grem?«

»Niti ne,« je rekel Andrej. »Nimaš kaj videti in zemlja se ti lahko vsuje na glavo.«

»Zakaj se pa nate ni?« je vprašal Gal na robu joka.

»Ma, zakaj, zakaj?« se je razburil Andrej. »Se pač ni. Lahko bi pa se!«

S Klemenom sta priplezala do vrat. Karo ju ni niti povohal. Ni bilo jasno, ali iz prezira ali zato, ker je vohal že Zarjo, pa je imel podzemnih vonjav začasno dovolj. Fantje so šli ven in zagledali punco, kako z velikimi koraki meri razdaljo od hiše do cerkve.

»Tako velika, pa se gre ristanc,« je rekel Andrej in se zarežal.

»Mogoče ja, mogoče ne,« je mirno rekla Zarja. Ni bilo videti, da bi jo kaj zelo bolelo srce. »Če prav merim in če prav zavijam, bi rekla, da je podzemski rov speljan do cerkvice.«

Andrej je debelo pogledal.

»Hočeš reči, da so si sveti fantje tudi pota pod zemljo speljali po svojih zvezah? A to misliš?«

»Tu ni kaj misliti,« je rekla Zarja, »tako je.«

Sonce je lepo grelo. Kri, ki se je v kleti polagoma začela krčiti, se je v žilah znova veselo začela širiti. Zdaj so še fantje začeli učeno korakati sem in tja med stavbama,

obračati glave v nebo ter v mislih nekaj računati.

»Ja,« je potem ugotovil Andrej, »možno. Nič,« je dodal, »še enkrat grem dol, da preverim vse skupaj. Potlej se odločimo.«

Ni natančno vedel, kaj naj bi se odločili. Ampak trenutek je bil nadvse primeren za jasne in odločne izjave.

»Jaz grem tudi,« je rekel Gal. »Zdaj sem jaz na vrsti.«

»A, ja?« se je oglasil Klemen. »Kje pa vidiš kakšno vrsto.«

»Tukaj,« je odločno čivknil Gal in stopil za Andrejem. Karo tudi zdaj ni kazal veselja, da bi šel z njim.

Fanta sta se spustila dol in spet namestila podaljšano vrv. Gal jenosil svetilko. Andrej je stopal pred njim in spet tipal na vse strani po hodniku. Včasih se mu je prst vsula med rokami. Gal je vsakič prestrašeno obstal in malce trznil s prebavno cevjo. Ko sta prišla do stopnic, mu je Andrej namignil z desnico, naj zleze po njih gor.

»A jaz?« je vprašal Gal.

»Ja,« je rekel Andrej.

»A ne bi šel raje ti?« je vprašal Gal.

»Ne,« je rekel Andrej.

Gal je zelo počasi pristopil. Z mučeniškim izrazom na sicer hrabrem licu je zlezel na prvo stopnico. Svetloba iz baterije tega ni v celoti zaobjela. Zato Andreju ni bilo treba s tem v zvezi k sreči nič izjavljati.

»Posveti malo gor!« je šepnil Gal.

»Kaj pa je?« je vprašal Andrej. »A se bojiš?«

»A jaz?« je spet zašepetal Gal in stopil stopnico više.

Več ni mogel, ker je z glavo skoraj zadel v skalo nad sabo.

»Potrkaj,« je rekel Andrej, »potrkaj in poslušaj, če votlo doni.«

»Kam naj potrkam?« je šepetal Gal.

»Najprej po glavi, potem pa po stropu,« je rekel Andrej.

Gal je plaho obrnil glavo navzgor. Pred nosom je zagledal skalo. Bila je precej gladka in mestoma razpokana. Na robovih rova je bilo videti, da se bosta zemlja in pesek zdaj zdaj vsula obiskovalcu v obraz.

»Bojim se,« je čivknil Gal. »Kaj pa, če pade name?«

»Sakra, dojenček,« je siknil Andrej, »spokaj stran!«

Gal je še enkrat pohlevno pogledal po skali. Potem je nežno potrkal po njej. Slišalo se ni nič. Samo skrčeni kazalec ga je zabolal. Potem je močnejše potrkal. Še vedno ni bilo slišati nič.

»Pojdi dol,« je velel Andrej. »Greva nazaj.«

Andrej je stopil stran. V tistem se je s stropa vsul curek peska. Na tleh je nastal majcen stožec. Vrh njega je ležal majhen kovinski polkrog, velik za četrto Galove dlani. Fant se je hitro sklonil, pobral najdbo in jo jadrno vtaknil v žep. Kolena so se mu rahlo zatresla in pod lasmi ga je zaščemelo.

»A greš ali boš raje gnil tukaj?« je šepnil Andrej.

»Že grem, že grem,« je izdaval Gal in mu sledil. Po zunanji strani hlač se je narahlo pobožal po žepu. Okroglina je bila lepo tam.

Pomikala sta se nazaj proti kleti.

»Pst!« je Gal nenadoma obstal. »Glej, tamle se nekaj sveti!«

Andrej je ugasnil svetilko in Gal je zacvilil od strahu. Ampak od strani je iz stene hodnika prihajal tanek soj.

»Pojdi ven,« je rekel Andrej in spet prižgal baterijo.

»A jaz?« je vprašal Gal. »Sam ne grem.«

»Pa saj vidiš svetlobo iz kleti. Pojdi lepo tja in reci Zarji, naj gre do vodnjaka na cerkvenem vrtu.«

Gal je še enkrat mislil vprašati, zakaj ravno on. K sreči se je premagal in se molče odplazil. Ko je prišel iz rova v klet, je zaklical:

»Zarjaaa!«

Pri vratih sta se prikazala Klemen in Karo.

»Kaj je že spet?« je revsknil Klemen. »A imaš končno polne hlače?«

»Pokliči Zarjo,« je rekel Gal.

»Meni povej,« je rekel Klemen.

»Andrej je rekel, da pokliči Zarjo,« je odločno dodal Gal.

»Nisem slišal,« je spet rekel Klemen.

»Prosim,« je rekel Gal.

»To pa že,« je prikimal Klemen in šel.

Čez čas se je prikazala Zarja.

»Andrej pravi, da pojdi do vodnjaka ob cerkvi,« je sporočil Gal.

»Zakaj pa?« je vprašala punca.

»Ne bi vedel. Potem ga vprašaj. Mogoče je žejen,« je rekel Gal. »Še prej pa mene potegni ven.«

»Oho,« se je začudila Zarja. »A imaš dosti zakladov?«

»Ja,« je pritrdil Gal. »Saj bi bil še tu, ampak Karo je lačen. Moram ga peljati domov jest.«

Zelo se mu je mudilo iti nekam na samo, kjer bi si dodobra ogledal svojo najdbo. Vse bolj ga je tiščala v žepu in vse bolj mu je kodrala možgane.

»Najbrž imata s psom isto dušo, kaj?« je rekla Zarja. »Ti riješ pod zemljo, Karo pa leta po soncu. Ampak ti veš, da je lačen.«

Potegnila ga je ven. Če bi ga malo bolje pogledala, bi videla dvoje. Najprej, da mu je nekaj skal neopazno zdrsnilo s srca. In potem, da mu je greben pognal sedemsto na uro. To, da Gal eno roko vztrajno tišči v žep, je spregledala. Gal je važno hodil gor in dol. V mislih se je nadvse zadovoljno hahljal. Njegov trud je bil poplačan. Ostali naj

kar lepo delajo. On bo čimprej izginil in se naužil najbrž zlate sponke. Če bi se dalo, bi še drugo roko potisnil v isti žep. Potem je pomembno rekel:

»Moški razumemo pse. Ženske za to nimate smisla.«

Preden bi Zarja utegnila razviti svoj smisel za duhovite pametnjakoviče, je hitro dodal:

»A ne boš ubogala šefa? A ne boš šla k vodnjaku?«

»Klemen!« je zaklicala Zarja.

Klemen je ležal v senčki pred cerkvijo in zlagal karte. Dvignil je svoj znano odsotni pogled.

»K vodnjaku greva,« je rekla Zarja.

»Jaz bi raje kokakolo,« je rekel Klemen in začel vstajati.

Vodnjak je stal ob boku cerkvice. Klemen je nekoč že metal kamne vanj in nikoli ni reklo »štrbunk!« Z Zarjo sta se naslonila na rob kamnite ograje in gledala dol.

»Po moje je suh,« je rekel Klemen.

»Po moje tudi,« je prikimala Zarja.

Zdaj se je zazdelo, da v vodnjaku nekaj škreblija. Napela sta oči. Zaslišali so se udarci in iz stene vodnjaka se je vsulo kamenje. Nenadoma je iz odprtine globoko spodaj pogledala Andrejeva glava.

»Ups !« je vzkliknila Zarja.

Pritekla sta tudi Gal in Karo. Gal je spodaj med drevjem hlastno izvlekel svojo najdbo iz žepa. A bila je precej zamazana in niti ni dajala preveč zlatega videza. Najprej jo je malo čistil, potem pa ga je spreletelo:

»Zdajle, ko se bo vse začelo, odhajam proč? Kaj, če najdejo zlatnike? Kaj, če se pojavijo meči ...? Nak, mojstri, nak, kar tu ostanem!«

Pozabil je na to, da je Karo menda lačen, in šel nazaj. Zarja ga je presenečeno pogledala, a Gal je že strmел dol v globine vodnjaka.

»Pozdravljen, poveljnik pasjega korpusa!« je iz globine nekaj metrov zaklical Andrej.

»Zdravo, gospod satan!« je pozdravil Gal. »Ali vam rogovje doma čisti žena ali ste ga izgubili med potjo?«

»A se spustim dol v vodnjak?« je vprašal Klemen.

»Ne čakaj!« je zarohnel Andrej. »Pojdi v hišo in priveži vrv. Jaz bi počasi spet rad malo ven.«

Klemen se je vrnil v coprničino bajto in počakal, da je Andrej prilezel iz rova. Premestil je vrv in veliki raziskovalec se je dvignil na površje.

»Rov zavija stran od cerkvice in se še spušča. Zasut je in vrv je prekratka,« je začel Andrej, ko so posedli pred hišo.

»Aha,« je rekel Gal, »prekratka. A bi šel rad spet z Zarjo za še eno noč na kopno? Po vrv, se razume. Spomni se no kaj boljšega.«

Zarja je pohitela z zardevanjem. Andrej je divje zavihnel desnico in se potem počasi popraskal po neurejeni grivi. Klemen je ušesa postavil v pozor. Gal je prestrašeno trznil in se zarezal.

»Gospodje,« se je vmešala Zarja, »preden utonemo v tehle prijaznostih, bi imela predlog za velike duhove.«

Andrej jo je molče pogledal.

»Videli smo, da rov vodi do cerkvice. Poglejmo, kje pride ven.«

Gal je rekel, da bi Karo lahko ovohal vse plošče po tleh. Kjer bi se ustavil, bi zavihali rokave.

»Ne bi zavihali rokavov. Zamašili bi nosove,« je rekel Klemen. »Kjer se bo ustavil, se bo spominjal milijard psov, ki so lazili tod od prazgodovine do danes.«

»Tako mlad, pa tako pameten,« je rekel Gal.

»Tako mlad, pa tako pogumen,« je kriknil Klemen in planil po mlajšem bratu. Vsaka stvar le ima svojo mero. Živčki starejših bratov imajo v določenih okoliščinah nekoliko manjšo mero.

»Kasneje,« je rekla Zarja in se postavila mednju. »Gremo v cerkev!«

Vstopili so. Prostor je bil velik za eno učilnico manjše podeželske šole. Tam, kjer naj bi bil oltar, je klecnila stara miza z različno dolgimi nogami. Na polivinilnem prtu je na sredi stala vaza z zelo motno vodo. Čez rob so se nalomljeno sklanjale malo gnile in malo suhe rože. Na steni nasproti vhoda je na zarjavelem žebelju na kosu vrvice visel vegast lesen luknjičast križ, ki so ga črvi že davno zapustili. Za vrati sta se eden na drugega zgrudila dva polomljena stola. Sredi prostora je stala dolga ozka klop. Svetloba je prihajala skozi dve okrogli lini visoko v stenah ob straneh. Ob vratih je iz zvonika bingljala vozlasta vrv. Zvon v stolpu je zagozden tičal v svoji lini. Drog, na katerem je visel, se je že davno prelomil.

»Kako lepo,« je vzdihnila Zarja. »Tule se da samotno razmišljati.«

Gal jo je gledal in ni vedel, kaj govori.

»Ja,« je rekel Andrej. »Poglejmo zdaj to čudo.«

Zarja, Andrej, Klemen in Gal so vsak s svojim kamnom začeli križariti po kamnitih tleh ter udarjati po podu. Karo jih je renčeč in razdraženo ovohaval ter odskakoval ob udarcih. Vsi so čakali, kje bo votlo zadonelo. Bližali so se zadnji steni.

Zarja se je nenadoma zdrznila.

»Poslušajte,« je rekla, »nekaj slišim.«

V tistem je Karo zalajal pri vratih. V naslednjem hipu je hreščeč ženski glas vprašal:

»Kaj pa vendar počnete tu?«

Med vrati je stala upognjena starka. Zavita je bila v črnino. Opirala se je na dolgo palico. Iz izsušenega obraza so se ji živo bleščale oči in se tiščale ob izrazit orlovski nos.

Gal je obmolknil z odprtimi usti. Zarja je otrpnila. Andrej je vstal in kar se da mirno rekel:

»Dober dan. Malo smo prišli pogledat.«

Gal je bil prepričan, da se je iz onostranstva vrnila coprnica. Lezel je vase in meril najkrajše možne poti do vrat. Natančneje, skozi vrata.

»Aha,« je rekla starka in prišla noter, »malo gledate.«

Kajpak. Če sredi majhne stare cerkvice človek naleti na tri fante in punco in imajo vsi v rokah po en srednje velik kamen, je jasno, da malo gledajo.

»Ja,« je rekel Andrej. »Hodili smo in zazdelo se nam je, da nekatere kamnite plošče votlo donijo. Zdaj malo iščemo, kje je najbolj zanimivo.«

Starka je obliznila ustnice in pokazala brezzobe dlesni. Z brado si je popravila vozec črne rute na vratu.

»Eee,« je rekla, »da. V teh naših hišah je veliko čudnih stvari. Kaj jih ne bo? Kdo vse je vihral čez otok in kaj vse se je dogajalo! Naša cerkva je daleč najstarejša daleč naokoli. Zato so bili tu gospodje iz mesta. Nekaj so merili in kimali. Prevelike trebuhe so imeli, da bi prišli kar tako malo sem.«

»In zdaj,« je potipal Andrej, »zdaj vi skrbite za to, da je tu vse v najlepšem redu?«

»Včasih pometem. Včasih prinesem kakšne rože. Včasih preženem koga, ki bi rad kaj sunil.«

»O, ne, mi nismo taki,« se je oglasila Zarja, »mi ne.«

»Mi samo gledamo,« je prvič odprl usta Klemen. Zato ni mogel kar tako nehati. Zaupno je vprašal:

»Vi gotovo veste, kako je bilo, ko je tu še živela tista coprnica? Kaj je delala? Ali je čarala?«

Ženska se je oprijela palice in se zasmejala.

»Kaj pa ti veš o coprnici? Bila je navadna ženska. Nabirala je zelišča in mešala čaje. Marsikoga je pozdravila. Marsikoga ni. Iz njenega dimnika se je včasih sukljal temno rdeč dim. Potem je nekaj časa nismo videli. Govorilo se je, da v dimu zleti na svoje čarovniške shode. Potem se je nenadoma spet pojavila in vse je bilo kot prej. Govorila je samo s svojimi kurami. Potem je umrla. Bog ji daj duši dobro. Včasih, kadar je nevihta, zdaj vzdihuje nekje v podzemlju. Njene stoke je slišati iz kleti v njeni hiši.«

»A v tejle zraven?« je vprašal Gal, da ne bi bilo kakšnega nepotrebnega nesporazuma.

»Da, da, tu, kjer se je zdaj utaboril Aleksije s svojimi vrečami in piksnami,« je rekla ženska.

Potem je tiho odžebrela nekaj svojih molitvic. Potem je na hitro izginila, kot je bila prišla.

»Ups,« je zavzdihnila Zarja, »pošteno me je prestrašila.«

»A misliš, da bi morala potrkati, preden je vstopila?« je vprašal Andrej. Spet je začel potrkavati s kamnom po ploščah.

Nikjer niso našli mesta, kjer bi pod podom kaj posebej votlo donelo.

»Coprnica je morala imeti smisel za humor,« je rekel Klemen. Počasi se je iz predklona dvigal v vzravnano držo. »Norčevala se je iz ljudi, ki so jo imeli za nekaj posebnega. Zakurila je malo rdeče trave, pa smuk v rov in pri drugi luknji ven. Tako je vedela, da ji nihče ne bo brskal po omarah.«

»Bravo,« je rekel Andrej, »bravo. Tisti, ki se boji tatov, naj ne kupi psa. Le koplje naj pod hišo in si naredi rov do Portoroža. Daj no! Brigale so žensko te stvari! Rov je moral nastati prej. Prav gotovo vodi nekam tako, da se da tja neopazno priti iz cerkve in iz hiše. Ampak kam?«

»Do vode!« je pribil Gal. »Do vode!«

»Si nor?« je skočila Zarja. »Veš, koliko je do tja?«

»Vem,« je rekel Gal. »Ampak če si menih in nimaš niti televizije niti tarok kart, pa še za glavo te skrbi, imaš čas kopati rove, ne?«

Andrej je zamišljeno gledal v tla in nato navrgel:

»A ste slišali žensko? Tu da so neki gospodje, najbrž arheologi, že hodili. Če je tako, mora biti na nekem mestu vse lepo izrisano in napisano. Ne?«

Popravlil si je majico in šel ven.

Karo ga je veselo oblajal. Andrej je sedel na polico pred hišo. Za njim so počasi pricapljali ostali.

»Takole,« je slavnostno prijavil. »Spet bom šel na kopno. V muzeju bom pregledal, če je kje kaj. Tako bomo vedeli, ali naj še kopljemo ali ne. Kaj pravite?«

»Ali bo šla Zarja spet s tabo?« je vprašal Gal. »Če si to mislil, malo počakaj. Zdaj je za kakšen teden napovedano lepo vreme brez neviht. Ne vem, če je to v redu.«

Andrej si je z dlanjo podrgnil trudno čelo. Zarja je pristopila k izvajanju neustavljivega zardevanja.

»Andrej, kaj, ko bi se s temle smrkavcem malo pogovoril na štiri oči? Saj bi se rad, ne? Midva, Klemen, se greva med tem kopat.«

Obrnila se je na svoji dražestni peti in odhitela po stezi. Najbrž se ji je mudilo odbrzet in pozdravit kakšne manj razburljive dogodke. Klemen se je malo začuden in malo počaščen odpravil za njo.

Gal je nekje globoko v notranjosti naredil križ čez sebe v naslednjih petih minutah. V ljubezni ranjeni levi se včasih neustavljivo sprostijo na kakšni ubogi antilopi.

»Kar zmlati me, če misliš, da ti srce tako veleva,« je čivknil in zaigral heroja. »Tu sem in ves nebogljjen čakam.«

Andrej se je skušal obotavljati, pa ni šlo. Bruhnil je v smeh, da je kar odmevalo. Še čričkom so zastali kakšni trije žagalni drsljaji. Gal je gledal in se čudil. Na svetu ni nobenega pravega reda več.

»Sulc !« je rekel Andrej in lovil sapo. »Zarja je sijajna punca in vseč mi je. Mogoče sem tudi jaz njej. Naj te ne skrbi preveč. Najine stvari bova urejala brez tvoje pomoči. Ustavi konje in zamrzni domišljijo. Prav?«

»Kaj pa tista noč?« je hitro vprašal Gal. Radovedno je koval srečo, dokler je bila še zraven.

»A – nič se ni zgodilo, b – te nič ne briga, c – popokaj svoje cunje in se greva kopat. Tudi cucek gre lahko s teboj!« je pojasnil Andrej in vstal.

Potem sta se brez besed spustila po stezi proti morju. Karo se je komaj plazil za njima. Jezik se mu je skoraj vlekel po tleh.

Zarja ju je pričakala mokra in strupena.

»A sta poračunala?« jo je zanimalo.

»Da, da,« je pohitel Gal. »Andrej mi je zaupal, da ga ljubiš. Ampak, on ni tak, da bi šel z vsako žensko, ki se mu nariše v posteljo. On že ne!«

Ta »on že ne« je prihajal že skoraj iz sredine zaliva. Gal je pospešeno vadil stopnjevanje hitrega plavanja proč od obale. Rahlo obteženi žep mu je pomagal

razvijati neverjetno hitrost.

Ko je priplaval dovolj daleč, je previdno zlezel iz vode in se zleknil na ravno skalo. Karo, ki je z obale spremljal njegovo plavanje, je v hipu pridirjal. Gal je sprva, če bi ga slučajno opazovali iz satelita, lenobno lovil sončne žarke in se sušil. Potem je segel v žep in izvlekel zaklad.

Kovinski polkrog je bil podoben svaljku, ki se je, neenakomerno debel, pod bremenom let zvil. Začetek in konec sta se zaman skušala zblížati.

»Kaj bi to bilo?« se je spraševal Gal. »Del sponke na tuniki gusarske kraljice? Okras na škornju rimskega bojvnika? Ali pa del čarovniškega pribora poganskega vrača?«

Težkal je kovino in jo zadovoljno gledal.

»Naj bo, kar pač je,« si je končno rekel. »To bo moj talisman. Kadar bo treba, mi bo prinašal srečo. Ko se vrnem s počitnic, bom skušal ugotoviti kaj več!«

Nikomur niti besede, je pomislil. Ampak z besedami je tako težko varčevati, kadar te kaj tišči.

XII.

»Premlatitiga je treba, ne pa božati!« Kako se s taborniki zakuri ogenj. Eno dolgo slikovito sitnjarjenje. Tatvina dneva devetnajst a ter morebitne nenadomestljive praznine v sončnem sistemu. Mojstri pisanja debelih knjig o eni sami dežni kaplji. Kako gredo stvari v plus.

Pod belo rjuho, ki jo je Fortuna razpel nad svojimi mizami in klopmi na terasi, so se zbirali turisti. Fortuna je na enega od stebrov, ki so zagrajevali gostilno, privezal debelo zarjavelo cev. Tam je zdaj bingljala kot nekakšen pomožni zvon. Ko so ribe nad žerjavico počasi začele dobivati končne zapečene barve, je z drugim delom cevi udaril po njej. Kovinski zvok je neslo dlje od vsakega kričanja. To je bilo opozorilo, da se kosilo bliža. Se pravi, da se bodo jedci morali počasi približati. Ko je pozvonil drugič, je bilo treba sestiti za mize. Tretje zvonjenje je sledilo zelo hitro. Takrat je Ana že delila krožnike z ribami. Fortuna je natančno pomnil, kdo je kaj naročil zjutraj iz kupa sveže ulovljenih rib.

Vino je bilo močno. Zato ga je bilo za žejo treba mešati z vodo.

Odkar je zaselek trepetal, kako se bo končala zgodba z Ilijo, so se pri kosilu zbirali kar vsi. Domačini niso jedli Fortunovih rib. So pa pili njegovo vino, ki ga je za vse naročal Brane. Rojevala se je nekakšna zarotniška skupina. Nihče ni točno vedel, kaj se godi. Ampak vsi so pripovedovali nekakšne zgodbe. Nikakor niso šle skupaj. Značilno je bilo, da so bile znešene iz vseh vetrov in iz vseh vrst pustolovščin. Ampak vse so se po svoje srečno končevale. In pripovedovalci so utemeljeno sumili, da bo potemtakem tudi z Ilijo tako. Nastajala je pripoved, ki jo bo treba pripovedovati še kar nekaj časa in velikokrat. Vsak ji je po svoje dodajal in ji prilepljal posebne napetosti. Vsakdo je našel neko drobno stvar, ki se jo je dalo razložiti kot namig, da bo na koncu vse v redu.

»Eeee, naš Ilija,« je vzklikal Fortuna in prinašal nove vrče pijače.

»Hja, naš Ilija,« je prikimal Andrej starejši in srebnil iz kozarca.

Izza vogala sta stopila Klemen in Gal. Karo je pohlevno primotovilil za njima.

Taco na srce, pes nad Fortunovo gostilno ni bil navdušen. Nobenih poštenih kosti ni bilo tam. Ribje mu nikakor niso bile všeč. Obenem je Fortuna gojil do Kara neprikrito slab odnos. Na otoku sicer ni bilo psov. Bilo je le nešteto mačk, ki so se potikale okoli. Od kjerkoli se je le dalo, so skušale odnesti kakšen grižljaj. Fortuna s svojo jedilno okolico se jim je zdel pravi naslov za to. Oštir se je zato z njimi pogovarjal s pomočjo številnih krepelc in priročnih kamnov, ki jih je rad zadegal za njimi. Zdelo se mu je, da bo tudi pogovor s psom tekel v tem jeziku. Karo je sprva mislil, da se mož želi igrati in mu meče stvari, ki naj mu jih prinese nazaj. Potem sta oba videla, da tako ne bo šlo. Novega sodelovanja nista razvijala. Karo je zato običajno legel v senco pod gostilniško škarpo in dal mir. Ko je potem Gal kam šel, je pes stopil za njim.

»Oho, od kod pa vidva?« je kriknil Fortuna.

Klemen in Gal sta obstala. Nista pričakovala, da ju bo pričakala taka množica. Najprej se je znašel Klemen.

»Lačen sem,« je rekel in pogledal proti mami.

»Jaz tudi,« je rekel Gal.

Počasi sta se začela riniti h klopi, kjer sta sedela starša. Da je mulc lačen, se zdi najbolj naravna stvar pod soncem. Zato družčina niti ni preveč podrobno opazovala madežev in odrgnin po fantovskih kožah. Mama seveda vse opazi.

Najprej je opazila, da sta Klemen in Gal prišla okrog vogala lepo skupaj. Nista se niti prepirala niti pretepala. Hm, hm, sumljivo. Imela sta nekaj peska v laseh. Hm, hm, zelo

sumljivo. In na prvo besedo sta lepo prišla k mizi in sedla. Če bi ji to kdo pripovedoval, mama seveda ne bi verjela. Zdaj pa je nenadoma videla z lastnimi očmi.

Mama seveda ni vedela, da je Gal po poti s kopanja Klemenu takoj razkril veliko skrivnost. Ni mogel molčati o svoji najdbi. Važno je Klemenu pokazal kovinski polkrog. Klemen ga je potežkal. Seveda ga je Galu v hipu zavidal.

»To ni nič,« je rekel. »Vrzi stran.«

»Aja?« je rekel Gal, »da boš šel potem pobrat? To je zlato, saj vidiš. Podrgnil sem ob kamen. Kovina je rumena.«

Klemen je zajel sapo.

»Že, že, ampak zlato je mehko. Tole je trdo kot skala. V najboljšem primeru je medenina. Mogoče je krasila nos kakšnemu biku. Zdaj pa ti valjaš po rokah. Fuj!«

»Aha, aha, v redu, samo da je fuj. Bom imel kar jaz, da si ne boš ti mazal rok. Doma bom šel do kakšnega zlatarja, pa bomo videli. Ti pa ne čvekaj okrog,« je svečano izjavil Gal.

»Čvekaš ti, to je jasno,« je rekel Klemen. »Mene take neumnosti ne zanimajo. Zame so zlatniki. Takale krama je za odpad. Ekologi ti bodo dali medaljo, ker čistiš posvinjani otok.«

V bratskem pogovoru sta prišla do Fortuna.

»Kje sta bila?« je vprašala mama. »Kaj sta počela?«

Oče je nekaj brskal po krožniku. Delal se je, da ne sodeluje v razgovoru. Je pa nadvse sodeloval pri poslušanju.

»Šli smo v klet coprničine bajte,« je rekel Gal in lezel mami na koleno.

Klemen je sedel k očetu in mu lačno gledal v krožnik.

»Kam ste šli?« je mama široko razprla oči.

»Šli smo pospravljat po luknji, v katero je tale tepec zadnjič čofnil,« je hladno rekel Klemen. Lotil se je že ribe, ki mu jo je odstopil oče.

»Ja, in spustili smo se v rov, ki pelje ... auuu!« je začel Gal in nato zacvilil. Začudeno je gledal, kaj ga je pod mizo brcnilo v piščal. Klemen mu je z očmi dajal obupana

opozorilna znamenja.

»Kakšen rov?« je vprašal oče. Mama je še lovila sapo.

»Malček je zmeden,« je pohitel Klemen. »Meša se mu. Pogledali smo, kam je padel in kaj vse je polomil v kleti. Vse skupaj je en zmešan rov. On cvili, mi moramo pa pospravljati.«

Spet je lepo brcnil Gala v piščal. Gal je tokrat molčal. Samo ljubeče se je stisnil k mami.

»Oh, sine ...«

Mama je pozabila na trezno razmišljanje. Smrkavec, ki je pogosto dajal vtis, da je že davno odšel iz njenega življenja, se ji nežno stiska v naročje. Take priložnosti so bile redke. Zdelo se ji je, da jo mora izkoristiti. Pogladi ga po laseh. Pogladi ga je po licih. Milo ga je krcala v nos.

»Oh, sine, a bi spet rad prespal v tisti strašni temi?« je vprašala. Spomnila se je vsega hudega. Glas se ji je že malo tresel. Gal je postal majhen fantek in se molče lepil na njeno kožo.

»Premlatiti ga je treba, ne pa božati,« je s polnimi usti predlagal Klemen. »Tukaj nismo zato, da nam bo hodil po živcih.«

Gal je bil lepo na varnem. V hipu mu je zrasel pogum. Nastopil je trenutek umazanega jezikanja.

»Jaz nikomur ne hodim po živcih. Jaz nikomur nič nočem. Jaz, na primer, nikogar še nisem zažgal,« je milo rekel Gal.

Klemen je divje zardel.

»Zapri svojo umazano gofljo, sicer ti jo bom jaz!« je grozeče rekel.

»Jaz nisem kriv, če si nepismen,« je spet sladko nadaljeval Gal.

»Dosti,« je rekel oče, »dosti.«

Vedel je, da Klemen podivja, kadar ga Gal spomni na znano šolsko pustolovščino. Klemen je pri pisanju prostih spisov trpel kot Kristus. Ko so ob koncu leta pisali zgodbo o šoli v naravi, se je Klemen vpisal v antologijo izjemnih umotvorov. Med drugim je zapisal:

»... obiskali so nas taborniki. Z njimi smo zakurili ogenj ...«

Slovka je sedem let lovila sapo in mu zalepila trojko pod izdelek. Klemen je bil užaljen. Doma je mami razkačen opisoval krivico. Ni imel vtisa, da se mama dovolj jezi na učiteljico. Zato je zgodbo povedal še očetu. Ta je skoraj umrl od smeha. Zdaj je bilo Klemenu jasno, da je res izvalil neumnost. No, in tu se je začelo obdobje Galovega soljenja pameti. Če je bil na varnem in prav razpoložen, je Klemena nenehno spominjal na taborni ogenj. V tem hipu sta bila oba pogoja izpolnjena. Zato je Klemena gladko spet spomnil na to. Klemen je gladko zbesnel.

»Zabrisal te bom v morje, da te nihče ne bo izvlekel,« je Klemen vrgel novo grožnjo čez mizo.

»Pravi se je oglasil,« se je vmešal oče. Začutil je, da je treba stvari postaviti na pravo mesto.

»In kdo vse je bil v kleti?«

»Ja, mi,« je rekel Klemen. »Zarja, Andrej, tale smrkavec s Karom in jaz, vsi po spisku.«

»In nered v hiši je zdaj večji ali manjši kot prej?« je vprašal oče.

»Hja,« se je negotovo zamislil Klemen, »malo manjši že.«

»Si kar mislim,« je rekel oče in srebnil malo vina. Spomnil se je razmer v Klemenovi sobi, kadar je prvorojenec razglasil, da je vse lepo pospravil. »Ampak ko smo že pri tem, a se vama zdi v redu, da ves čas visita Andreju in Zarji za vratom?«

Zdaj se je Gal prebudil iz prilizovalne jezikave otrplosti.

»Saj je Andrej rekel, da mora Klemen zraven,« je hitel zatrjevat. »Moral je držat vrv, ko smo se spuščali dol. Res.«

Klemen je s polnimi usti želel še nekaj zarohneti. Takrat je pristopil Fortuna. S trebuhom, prek katerega se je raztezala prepotena majica, se je pririnil med mizami. Na obtolčenem sajastem zarjavelem pladnju je prinesel dve lepo pečeni trilji.

»Eto, mladi mož, to je zate.«

Položil je ribi pred Klemena.

»Le jej, da boš lep in močan,« se je zarežal, »samo mene poglej. To je na račun hiše. Naj se ve, kdaj smo rešili našega Ilijo. Kajne, gospa?«

Z gospo je bila mišljena mama. Mama se je ukvarjala z mislijo, da bi pograbila hrano in jo vrgla v morje. Tudi v najhujših morastih sanjah si ni želela sina, ki bi bil tak kot Fortuna. Ampak Klemen ni bral maminih misli. Segel je po ribah. S hitrimi sunki se je otresel kosti in lepo meso že mlel pod zadovoljnimi lici. Zadnji hip je zamrmral:

»Hvala!«

Fortuna ga je slišal. Samo molče je pomahal s pladnjem in že sedel spet ob svojem ražnju. Bilo je vroče. Ampak Fortunu je bil najljubši vonj na svetu rahla mešanica dima iz korenin trte, borovih trsk in prežganega ribjega in olivnega olja.

»Kje je pa Zarja?« se je oglasilo izpod mize. Taja se je med nogami priplazila do Gala.

»Kopa se,« je rekel Gal.

»Kje je pa Zarja?« se je oglasilo čez vse mize. Slavica je opazila, da Zarje ne opazi. Zdelo se ji je, da bi na vsak način morala izkoristiti priložnost in udariti eno dolgo slikovito sitnjarjenje.

»Kopa se,« je s polnimi usti zaklical Klemen. Zelo lepo je pokazal, da ne more več govoriti.

Slavica je želela še nekaj dodati. Zdaj je Brane posegel po komolcu in ji ga rahlo pritisnil ob rebra. Začudeno ga je pogledala. Brane je samo zamišljeno odkimal in začel glodati svoj kozarec.

Podatek o kopanju je bil do neke mere točen.

Ko so jo Klemen, Gal in Karo ubrali proti domu, sta se Zarja in Andrej znova posvetila ležanju na pesku v Andrejevem zalivu. Sonce je splezalo najvišje. Zdelo se je, da stoji na prstih in nikakor ne želi zamuditi nobene podrobnosti. Žarki so se drenjali, si stopali po prstih in ves prostor nabili z bleščečo svetlobo. V takih razmerah se oči običajno rahlo priprejo. Samo z drobnimi, lenimi pogledi spremljajo okolico.

»Simpatična mulca,« je rekla Zarja, ko sta Klemen in Gal izginila v goščavi.

»Včasih se da zdržati tudi brez njiju,« je zamrmral Andrej.

»A, tako,« je rekla Zarja. Vriskoma se je zasmejala in stresla z glavo. Morda je s kratkih las hotela odgnati najrazličnejše muhe, ki so iz vseh koncev sveta v tem trenutku priletele z različnimi predlogi.

Andrejevim pogledom se ni dalo potovati kam daleč. V neposredni bližini so bili nekateri pejsaži, povsem vredni pogleda. Spomnil se je fantov v mestu. Govorili so, da je ena sama stvar, ki mora vsakogar zlomiti: dobra punca v dobrem avtu. Andreju se je vse bolj zdelo, da se da v določenih primerih tisti avto povsem mirno odpisati.

»Katerega smo danes?« je nenadoma vprašala Zarja.

»Ne vem in me ne zanima,« je zamomljal Andrej.

»Ne bodi tak! Pomisli malo!« je zahtevala.

»Uh!«

Andrej se je dvignil na komolce.

»Tako visoka matematika gre težko v tako vročino. Kar je preveč, je preveč. Mislim, da smo tam okrog dvajsetega.«

»No, prav,« je rekla Zarja. »Recimo, da smo bili včeraj devetnajstega.«

»Bravo,« se je režal Andrej, »bravo. Dvajset minus ena.«

»Ja,« je rekla Zarja. »Spomnila sem se nekaj romantičnega.«

Andreja je kar vrglo.

»To bom omenil v svojih spominih,« je rekel. »Pod našim soncem domuje bitje, ki živi za romantično odštevanje. Ja, no, saj, atomski vek, elektronika, matematika ...«

»Grobijan!« je zakričala Zarja.

Vrgla se je na Andreja. S pestmi ga je udarjala po prsih in po ramah in še povsod, kamor je padlo. Sprva se je blede upiral. Potem je ugotovil, da gre zares. Objel je obe razboriti roki z njuno lastnico vred ter ju privil k sebi. Tako se je nenadoma znašel z Zarjo iz oči v oči in ... in ... in potem so se nekako našle tudi ustnice. Začele so imeti delo. Ker so delale one, so pretepaški deli teles polagoma utihnili. Andrej si je nekje daleč v nekem neopredeljivem delčku možganov pomirjujoče nekaj šepnil. Šlo je za bežen zaznamek, da v tem trenutku res ni nikjer potrebe še po kakšnem dobrem avtu.

Obenem so mu roke odšle na samostojno popotovanje do Zarjinih las. Zatem so zavile še v bližnjo in daljno okolico.

»A vidiš?« je rekla Zarja.

Andrej je sprva hotel reči, da je videl že tudi nekaj let prej. Potem se je pohlevno ustavil in samo tiho rekel:

»Ja.«

»Prej sem ti hotela reči,« je šepnila Zarja, »da ukradiva en dan.«

Andrej je hotel reči, da bi kaj takega res rad videl. Znova se je ustavil in vprašal:

»Ja?«

»Glej,« je rekla. »Če smo bili včeraj devetnajstega, reciva, da danes nismo dvajsetega, pač pa, da je danes dan devetnajst a. Tako, kot greš po kakšni ulici in najdeš hišo številka 30. Zadaj za njo stoji hiša številka 30 a, po ulici naprej pa se pojavi številka 31. Midva si vzemiva ta dan devetnajst a. Za druge naj bo kar lepo dvajseti, jutri pa enaindvajseti. Samo midva bova ukradla en dan in za en dan izstopila iz koledarja. A razumeš?«

Andrej ni čisto razumel tega devetnajst a dneva. Razumel pa je, da je v tem trenutku bolje reči, da je razumel. V tem primeru se mu najbrž po vsej verjetnosti ni obetalo nič slabega.

»Razumem,« je negotovo rekel.

»Vidiš,« je rekla Zarja. »Zdaj imava en svoj dan, za katerega veva samo midva. Za druge ga sploh ni.«

»Aha,« je rekel Andrej in jo gledal. »Potem bi ...«

»A boš sedaj spet povedal kaj zelo pametnega?« je vprašala Zarja. Pripravila se je, da bi njen nos na prvi migljaj lahko stopil v položaj spodobne užaljenosti.

»Ne,« je odvrnil Andrej.

Privil jo je k sebi.

»Če je tako, bi imel jaz zdaj neko delo.«

Zarji ni bilo treba spraševati, kakšno delo je zdaj to. Prvič, ker je imela ustnice spet zasedene. In drugič, ker se je s tem delom v celoti strinjala.

Ni posebnih sporočil o tem, ali se je koledar strinjal s tatvino dneva devetnajst a. Tudi niso bile opravljene vse potrebne raziskave. V njih bi morali ugotoviti, ali so zaradi tega v našem sončnem sistemu izbruhnile nenadomestljive praznine. Morda bi utegnile porušiti splošni red v vesolju. Morda bi na kakšen način utegnile ogroziti naše splošno potovanje v prihodnost. Ker pa širša javnost v dnevu devetnajst a ni bila navzoča, so od trenutka, ko se je začel, do trenutka, ko se je končal, podatki o njem nekoliko pomanjkljivi.

Na vsak način je tudi tega dne prišlo do zahajanja sonca. Tudi tega dne se je približal večer. In ne glede na koledarske razmere sta si v nekem trenutku Zarja in Andrej otresla pesek od povsod, kamorkoli je pač zašel. Vstala sta in se napotila nazaj med ljudi. Sredi brega, kjer je steza zavila v glavni zaliv, njen drugi del pa proti hiši, kjer je prebival Andrej, sta se tatova časa poslovila.

»Ne maram se poslavlјati,« je rekla Zarja, se obrnila in šla.

»Ne mara se poslavlјati,« je zašepetal Andrej. Stal je med kamni in gledal za njo. V določenem hipu jo je požrl mrak.

»Jutri je še en dan,« je pomislil. Potem se je spomnil, da bo šel na kopno brskati v muzej.

Brcal je kamne po stezi. V mislih si je risal poltrak svojega življenja. Običajno dogodki normalno tečejo od znanega začetka proti negotovemu koncu. In če ga gledaš iz letala, je ta poltrak več ali manj enostavna črta. Takole zelo od blizu pa ga včasih pravokotno presekajo velike izjemne ploskve, ki v eni sami časovni točki pomenijo nenavadno veliko dogodkov. Nekako tako kot če Andrej v prostem spisu v kratkem stavku omeni, da je deževalo. Ampak najdejo se mojstri, ki o eni sami dežni kaplji napišejo debele knjige. Zazdelo se mu je, da je ena taka deževna kaplja padla na en precej suh in vroč dan. Zdaj samo ni preveč natančno vedel, kdo, kakšno in kako debelo knjigo bo o njej napisal.

V mrak pred hišo in pod medlo luč iz šibke žarnice je stopil s precej zmedenim pogledom.

»Zdravo, sine,« je rekel Andrej starejši. Svoji najdražji soprogi je pravkar iz priročne steklenice dolival večerni srk pred spanjem.

Sam si je vzel dva srka. Hrbtenica v pripogibu mu je z blagimi zbodljaji sporočala, da so posledice živahne telesne dejavnosti že tu. Postavljalo se je le vprašanje, če se bodo posledice obrnile proti plus ali proti minus. Če je pred spanjem zvrnil dva kozarca, se je očetu zdelo, da gredo stvari v plus.

»Si kaj lačen?« je mama vprašala sina. Ker ni mogla iz svoje skrbne kože, je navidez slučajno dodala:

»Kje je pa Zarja?«

»Ne bi vedel. Mogoče je doma. V zvezi z večerjo pa, ja, bi jedel.«

Odšel je v svojo sobo in si ogrnil jopico. Potem je šel nazaj ven in se zleknil v ležalnik. Upal je, da bodo v tem lepem zvezdnatem večeru vsi skupaj prijetno družinsko molčali.

»Jutri grem na kopno, v muzej,« je še rekel.

Potem je za vsak slučaj na široko odprl obe ušesi. Vse, kar bi se utegnilo pojaviti, bi tako brez težav zdrsnilo noter in ven.

XIII.

Firbcev je vedno dovolj in kako se počutijo. Glas izpod neke omare. Če daš besedo staremu gori nad oblaki. Predlog: »Zgani se, poberi kosti, odnesi rit!« Kako se je prebudil Ilija. Kako se vstopa v zgodovino, ožarjen od sonca. Zarja bo pogledala, kaj piše v njenem koledarju.

Zjutraj na barki proti celini ni bilo nikogar. Kapitan je kadil in slonel ob jamboru. Morje je bilo mirno kot zrcalo. Ko je po hribu dol prisopel Andrej, je kapitan odvezal ladjo in odplul brez besed.

»A je kaj narobe?« je vprašal Andrej.

»Zakaj?« je kapitan vprašal nazaj.

»Nobenih potnikov ni,« je odvrnil Andrej.

»Seveda ne,« je zamomljal kapitan, »vsi se brusijo za sprejem. Popoldne pripeljem Ilijo iz bolnice domov.«

»Ups,« se je zdrznil Andrej, »a taka je ta reč?«

»Taka je ta reč, taka,« je pribil kapitan. Kazalo je, da je za zdaj dovolj govorjenja.

Obplula sta otok. Na pomolu na drugi strani so čakale v črno oblečene ženske. Ob ograjo barkače na notranji strani so zagozdile nekaj košar in cajn. Kapitanu pa so dale nekaj listkov. Mož jih je zataknil za steklo v kabini. To so bila naročila z otoka. Vse potrebno bo s kopnega pripotovalo v novih škatlah popoldne.

Ena od žensk je s kamna na pomolu snela zanko ladijske vrvi.

»Popoldne pripelješ Ilijo?« je kriknila v ropotajoči motor.

»Ja,« je zamahnil kapitan in navijal vrv na nosilec na palubi.

Barka s svojim samotnim kapitanom in samotnim potnikom je oddrdrala čez preliv. Andreju se je zdelo, da tako mirnega morja še nikoli ni videl. V vse toplejšem ozračju je viselo nekakšno slovesno vzdušje. Za ladjo je ostajala penasta sled. Nad njo se je sukljala tanka naftna dimna zavesa. Spredaj v daljavi se je iz vročične meglice na celini vse jasneje kazalo mestece. Andrej je rahlo zamišljen sedel pred kabino. Niti od blizu niti od daleč se ni dalo razbrati njegovih misli. Pretežno sta se prepletali dve poglavji: eno je nosilo naslov »Dan devetnajst a«, drugo pa »Podzemni zakladi da ali ne«. Ni mu še ni bilo jasno, katero bo daljše in katero lepše.

Brez težav sta pristala. V mestni luki je vedno dovolj firbcev. Počutijo se počaščeni, če smejo ujeti vrv, ki jo z ladje zabriše kapitan. Bolj ali manj spretno jo nato nataknejo okrog priveza.

Andrej je zlahka našel muzej. Dan je bil lep in sončen. Zato se v dvoranicah z razstavljenimi predmeti ni trlo obiskovalcev. Naletel je na dva Angleža, ki sta v svojem vodniku zaman skušala najti kaj o muzeju. Zabavnejši je bil zbegan mladi oče. Dojenček se mu je drl za vratom. V tistem hipu, ko mu je skrbni roditelj snel plenico, je hvaležno bitje odtočilo odvečno vodo dobrotniku po rami.

V eni od dvoran je bila razstavljena velika maketa obalnega območja in bližnjih otokov. S posebnimi znamenji je bilo označeno, kje so bile opravljene kakšne raziskave. Na vrhu otoka, ki je Andreja še posebej zanimal, je stala majhna škatlica.

»Aha,« si je rekel Andrej, »to je cerkvica.«

Kakšnih krogcev ali križcev okrog nje ni bilo.

»Zanimivo,« je rekel Andrej, »zanimivo.«

Šel je spet k blagajni. Tam je z očali na nosu in s časopisom pred njim dremal plešast sivolasec. Ko je Andrej gromko zakašljaj, so mu naočniki poskočili:

»Koliko vas je, koliko kart potrebujete?«

»Karto že imam,« je odvrnil Andrej. »Ampak, zanima me, ali ste kaj izkopali pri cerkvici na malem otoku?«

Mož ga je začudeno gledal.

»Jaz ne,« je končno rekel.

»To si mislim,« je rekel Andrej. »Kje pa imate kakšnega kustosa muzeja, recimo šefa za arheološke zadeve?«

Mož bi raje dremal, kot govoril. Zato je le onemoglo pokazal na neka vrata niže po hodniku.

Andrej je šel tja in potrkal. Nihče ni odgovoril. Še enkrat je potrkal. Še vedno nič. Zato je vstopil. Vstopil je v prazen predprostor. Zato nihče ni mogel reči:

»Naprej!«

Naletel je na več vrat. Na nekaterih so bili napisi, na drugih ne. Zaradi vsake drobnjarije ne moreš k direktorju. Zato je vstopil v »tajništvo«.

Sprejel ga je vonj po hrenovkah.

»Če je kdo lačen, gotovo tudi dela,« je prešinilo Andreja. Ampak visoko obokan prostor je bil videti prazen. Res sicer, da so se v njem drenjale police, omare, škatle, zaboji in razno. A ljudi ni bilo videti. Andrej je za vsak primer rekel:

»Dober dan.«

To je bilo zelo dobro. Izpod neke omare je zaslišal:

»Dober dan. Sedite. Takoj bom!«

Andrej ni vedel, kam naj bi sedel. Tudi se mu ni dalo. Izpod omare za policami se je čez čas začel vleči postaven dolgolas in bradat fant. Imel je okrogla očala in široko čelo. Če ga ne bi bilo kakšnih sto metrov čez ramena in če ne bi obilnih mišic komaj

stlačil v kratke rokave na srajci, bi bil tipični znanstvenik iz vseh zaprašenih starih zgodbic. Imel je globok, miren in topel pogled.

»A si prišel zaradi maturitetne naloge?« je vprašal.

»Ne povsem,« je rekel Andrej. »Zanima me cerkvice na otoku.«

»Presneto,« je rekel muzealec, »presneto.«

Oči so se mu prižgale in izpod brk je pokazal zobe.

»A boš malo hrenovke?« je potem vprašal.

Andrej je pomislil, da na nekaterih mestih znanost prav pristrčno prihaja v stik z ljudmi. Pokimal je. Fant je segel v neko omaro po kruh in po dva krožnika. Iz nekega drugega predala je potegnil dva noža in dvojce vilic. S starimi kleščami je iz skodele na majhnem gorilniku potegnil dve hrenovki.

»Ne boj se,« se je nato zarežal, »hrenovke niso muzejski primerki. Ampak ...« je potem vprašal s polnimi usti, skoraj prežeče malce umolknil in nato malo postreljal z očmi, »kaj je na tisti cerkvici?«

Andrej se je navznoter pogovarjal sam s seboj. Ni mu bilo še jasno, ali mu je fant všeč ali ne. Zato je previdno rekel:

»Nič, nič, samo malo sem šel tam mimo, pa sem si rekel, no, krasna stvarca, zanimiva je videti. Le kakšna je bila njena mladost in tako dalje? Noben pesnik tam okoli ni vedel nobene zanimive balade o njej. Pa sem si rekel, fant, pojdi v muzej, zagotovo bodo kaj znali povedati ...«

»Aha, aha, aha,« je govoril fant in lovil svež zrak v usta, da bi hladil grižljaje hrenovke. »No, jaz sem Borut.«

»Jaz sem Andrej,« se je predstavil Andrej.

»Torej, veš, tista cerkvice tudi mene zanima,« je hitel Borut. »Letos sem tu dobil službo. Sem tajnica, kurir, arheolog, kustos, snažilka in kar je še treba. Ampak vedno sem mislil, da bom hodil po terenu in odkrival zgodovino. Zdaj imam okrog sebe več papirja kot zgodovine. Tako je to.

Cerkvice, o kateri sprašuješ, je salamensko stara. Kakšen milenium -kar sigurčkano. Rušila se je, pa so jo popravljali, kakšen razbojnik jo je nato spet malo razpraskal.

Nekoč se je potem neki frajer s svojimi jajci v divjem viharju rešil na otok in dal besedo staremu gori nad oblaki. Sezidal je spominček oziroma je cerkvico dodobra popravil. No, in rečem ti, tam mora biti kaj. Zagotovo mora biti kaj.

Vendar naš muzej se zdaj reorganizira dvestotrinajstič. Praskamo denar na vseh koncih. Ne vemo, ali naj za nas skrbi država ali tale vas. Bojim se, da bodo raziskave morale prevzeti generacije v naslednjih tisočletjih. Res se bojim.«

Andrej je z velikimi očmi odposlušal hrenovki priloženo predavanje. Potem je pomislil, da je najbrž slabo biti arheolog, če moraš študirati dolga suha leta. Nakar se prašiš po takihle sobah. V njem je zmagala dobrota. Rekel je:

»Zadnjič sem šel slučajno malo okrog. Iz hiše, ki se cerkvice skoraj drži, vodi iz kleti hodnik pod cerkvico. Tam so zasute stopnice. Vodijo navzgor. Hodnik zavije do vodnjaka na dvorišču. Potem gre naprej, malo zavija in se spušča. Nisem imel časa pogledat, do kod.«

Pri tem je nadvse mirno lomil kruh in jedel hrenovko.

Borut je iz svojih ust naredil votlino presenečenja, iz oči nogometne žoge in iz sebe v celoti bitje pred srčnim napadom. Potem je sedem let hropel in lovil sapo. Zatem je eksplodiral:

»Kaj, kaj, kaj?! Kaj praviš? Ja, kaj sploh še sediš tu? Zgani se, poberi kosti, odnesi rit! Gremooo!«

Planil je pokonci. Zgrabil je Andreja. Vlekel ga je s seboj v neko klet. Tam je v nekakšna vedra metal vrvi, luči, žice, lopatke, lopate, kladiva in kladivca ter nekaj vagonov drugih čudnih stvari. Potem sta oba, kot do onemoglosti ovešeni posebni arheološki novoletni jelki, dirjala ven.

Vratar pri vhodu si je lep čas mel oči. Zdelo se mu je, da mimo njega tečejo hude sanje. V zadnjem trenutku je kriknil:

»Borut, kaj se vendar godi?«

Že skoraj iz ulice mu je arheolog zakričal:

»Recite direktorju, da me je prišel obiskat kolega iz vojske in da sva smuknila na kavo!«

»He, he,« se je režal Andrej in po zraku lovil opremo, »he, he. Kolega iz vojske. Saj pravim.«

Brez predaha sta nato tekla po ulicah in po obalni cesti do pristanišča. Zmetala sta svoje stvari v barkačo. Ladja se je skoraj začela nagibati.

Kapitan je dvignil oko iz kajute.

»Kaj pa norita? Saj odplujemo šele čez pol ure. Pravzaprav sploh ni nujno, da že čez pol ure. Počakali bomo, da pride naš kapitan Ilija iz bolnice!«

Andreja je spreletelo. Globoko je zajel sapo in se zleknil po palubi. Borut je z druge strani s svojo tonažo zagozdil arheološko opremo. Kapitan se je rahlo čudil. Ampak, rekel ni nič.

»Ilija, seveda, kapitan Ilija. Saj sem čisto pozabil! So ga res že spravili k sebi?«

Potem je arheološkemu zanesenjaku na kratko razložil zadnja dogajanja na otoku. Začnil ga je z občutenim poudarkom na Galovih neumnostih ter na srečni nesreči kapitana Ilije.

Borut iz muzeja je sicer vdano poslušal. Ampak videlo se mu je, da v mislih že koplje in vrta in raziskuje in odkriva. Tak je pač arheološki kruh. Žuliš in žuliš dolgočasne nejasne podatke in se utapljaš v prahu. Potem ti nenadoma z neba pade priložnost in takrat gre zares.

Po pomolu je zdajci pripeljal rešilni avtomobil. Sirene ni imel vključene. Zato ni bilo nevarnosti, da bi firbci zamašili vse proste poti. Ustavil se je ob barkači. Ven je stopil bolničar ob šoferju in šel do zadnjih vrat. Odprl jih je. Potem je pomagal kapitanu Iliji, da je zlezal ven.

Ilija je bil videti tako kot običajno in spet povsem drugačen kot običajno. Normalno je bil oblečen, morda malce utrujen. Bil je bled in negotov v nogah. Ampak, kaj ga je delalo drugačnega? Andrej je gledal in gledal. Nenadoma se mu je utrnilo: kar je pred nosom, tega običajno ne vidiš. Tisto, kar je Ilijo delalo drugačnega, so bile oči.

Nič niso več gledale nekam nejasno v daljavo. Niso kazale, da je njihov lastnik ves čas nekje drugje in v nekem drugem času. Kapitan Ilija je imel jasen pogled. Kapitan Ilija je z obema nogama stal in z obema očesoma gledal danes in tukaj.

»Kako, Ilija, stari?!«

Priskočil je kapitan ladjice in mu pomolil roko.

»Spet enkrat na mojem krovu! Pridi, boš videl, da me je še nekaj v hlačah in za krmilom. Pridi, da odplujemo. Na otoku te čakajo!«

Ilija je stopil na barko in pomahal bolničarju. Rešilni avto je odpeljal. Ilija se je nato bežno ozrl po redkih potnikih. Na Borutu in Andreju se mu pogled ni ustavil. Kar zdrsnil je nazaj na kapitana.

»E,« je spregovoril Ilija, »tu sem. Nazaj sem. Kot da bi se prebudil. Daj, kreni domov!«

Kapitan je dal znamenje pokavcu na obali, ki je žulil hlače po privezovalnem stebru. Mulc je snel vrv. Z mojstrsko kretnjo jo je vrgel na palubo. Motor v notranjosti je močnejše zaropotal.

»Gremo!« je zaklical kapitan.

Plovba čez ožino je bila mirna. Samo Borut je sem ter tja kaj vprašal. Andrej je sem ter tja odgovarjal. Borut je po vsakem odgovoru rekel:

»Aha, aha, aha.«

Videti je bilo, da je pričakoval natanko take odgovore, ki jih je dajal Andrej. Tega je zato vse bolj zanimalo, kaj en takle arheološki »aha« lahko pomeni. Kolikor se je dalo razbrati iz Borutovih pogledov, je bilo jasno, da bo prej ali slej izvedel.

Ladja je zaplula okrog rta v glavni zaliv. Že od daleč je bilo v luki videti več ljudi kot običajno. Turisti so v glavnem sedeli na Fortunovi terasi. Z njimi je bilo nekaj domačinov. Drugi so brskali po svojih čolnih. Po hribu navzdol je na oslu hitel Aleksije. Videti je bil kot slavni vojskovodja. Vstopal je v zgodovino, ožarjen od soncain notranje dobre volje. Kapitan je zaokrožil zadnji pristajalni manever.

»E!« je kričal Fortuna, »Ilija, si končno prišel?«

»Ne preluknjaj mu ušes, ne deri se,« je revsknil Šime. Obenem je požiral srce, ker mu je sililo v grlo.

Ilija je skočil na pomol. Fortuna mu je takoj začel puliti roko iz rame. Obenem je metal v zrak hrabrilne krike, ki niso imeli ne repa ne glave. Ampak lepo so se ujemali s splošnim vzdušjem. Potem ga je prepustil drugim. Začelo se je vsesplošno trepljanje.

»Če ni utonil, ga bodo pa zdaj pomendrali,« je rekel Brane. Gledal je s Fortunove terase. Čakal je, da bo še on lahko stresel en:

»Dober dan, lepo, da ste nazaj, kako ste kaj?«

Jasno je bilo, da bo še kar malo čakal.

Malo stran od gneče je stala Marija. Po malem je smrkala. Uporabljala je predpasnik za namene, ki mu niso najbolj namenjeni. Končno jo je Ilija opazil in stopil k njej. Nadvse štorasto jo je prijel za roko. Ampak prav vsem je bilo jasno, da je bilo to dejanje hrabre štirioglate javne nežnosti.

»Tu sem,« je čvrsto rekel.

»Samo, da si,« je rekla Marija.

Še Šime se je pririnil poleg.

»Ej, brate,« je rekel in si rinil baretko čez oči, »preveč iščeš staro barko. Skoraj bi šel k njej na dno. Ampak tam doli je tema in vlaga!«

»Ja,« je prikimal Ilija. Bil je kar malo pretresen od sprejema. »Ure v glavi so mi narobe tiktakale. Doktorji pravijo, da sem zdaj dober. Čez čas mi bodo spet natakneli nekaj žičk na glavo. Pokazalo se bo, če je vse dobro in prav.«

»Hej,« je zdajci spet zakričal Fortuna, »ali so ti dali doktorja s seboj?«

Beseda je tekla o Borutu. Zunaj vsakršne pozornosti je skladal svojo kramo na pomol. Andrej mu je pohlevno pomagal. Čakal je, kdaj se bodo pojavili ostali. Rad bi se malo bahal. Rad bi malo namigoval, da stvari niso take, kot se kažejo. Dogodki se bodo začeli gostiti.

»Kakšen doktor neki,« se je oglasil Borut. »Jaz raziskujem pokojnike. Mene živi ne zanimajo preveč.«

Fortuna je prebledel in otrpnil.

»Ali je tukaj kakšen pokojnik?« je potem zgroženo vprašal.

Borutu je bilo jasno, da se tu sicer govori bolj na kratko. Nikakor pa se ne sme govoriti nejasno.

»Oprostite,« je rekel, »jaz sem arheolog.«

»Ha!« je zakričal Fortuna, »ha. Potlej je pa vse v redu.«

Malo se je zamislil in pozabil postaviti nadaljnja vprašanja.

Odrasli so se postopno premaknili na Fortunovo teraso. Posedli so okrog Ilije. Pričakovala se je napeta pripoved. Malo jo je preglasil občasni hrup kozarcev.

Drugi del dogodkov je ostal na pomolu.

Ob ladji so se pojavili Zarja, Klemen, Gal in Karo. Pes je z velikim veseljem hlatal po vrvi in jo vozljal. Borut se je zravnal. Dajal je vtis, da mu malo škriplje v križu.

»Zdravo, gospôda!« je vzkliknil.

Pomolil je roko Zarji.

»Si v kakšni zvezi z Andrejem?« je vprašal in si popravljaj očala.

Zarja se je na vse kriplje trudila ne zardevati. Ni se ji posrečilo.

»V tesni zvezi je,« je rekel Gal.

»Ne stoj tu kot butec!« je zakričal Andrej in Klemenu pomolil vedro in lopato. »Primi kaj!«

Galovo čvekanje ga je obudilo v živahnost.

Klemen se je k sreči malo in začudeno obotavljal. Bil je navajen, da se derejo nanj. Ni pa si predstavljal, da mednje sodi tudi Andrej. Medtem je minilo že dovolj čakalnega časa, da je Gal ustvaril varnostno razdaljo. Klemen je stopil bliže in pomagal raztovarjati.

»Jaz sem Klemen,« je med zobmi povedal Borutu.

»Jaz sem Borut,« je rekel Borut. »Prišel sem zaradi podzemnih zgodb. Boš pomagal?«

Klemen je na svoj neopazni način važno pokimal.

»Kje pa stanujete?«

Resnici na ljubo je sonce polagoma začelo zahajati. Resnici na ljubo Borut niti pomislil ni, da dnevu sledi noč. Resnici na ljubo o vsem tem res ne razmišljaš, če ti pred nosom cvetijo arheološke možnosti.

»Hja,« je rekel, »saj res ... Ne vem.«

Potem je beseda dala besedo.

Časa, da se odprava napoti k cerkvi, je kljub vsemu dovolj. Časa, da bi se spustili v klet, ni dovolj. Smotrno je vse pripraviti in se jutri zakaditi na delo. Noč je vedra in topla. Borut bo prespal v spalni vreči pod milim nebom.

Otvorjena kolona se je začela viti navkreber. S Fortunove terase jih je kdaj pa kdaj kdo mimogrede pogledal. Ampak dan je bil prepoln drugih dogodkov.

»Saj nimajo kam ulti,« si je rekel Andrej starejši.

Galova mama bi morda rekla:

»Saj nimajo kam izginiti!«

Ampak k sreči je sedela tako, da odhajajoče mularije ni videla. To je bilo kar dobro. Ni namreč nujno, da bi res rekla, da mularija nima kam izginiti. Vsaj v Galovem primeru v luči zgodovine to kajpak ne bi držalo.

Po naključju sta Zarja in Andrej hodila zadnja v vrsti.

»A se me izogibaš?« je šepnila Zarja.

Andrej se je spotaknil. Sandal mu je zdrsnil vstran. S palcem je udaril v oster rob. Ob nohtu se je pokazala kri.

»Ne,« je besno siknil. »Zate krvavim.«

Zarja je molčala.

»Saj veš, da sem šel v muzej. Saj sem ti povedal. Saj sem pripeljal Boruta. A mogoče ne?«

Zarja se je zasmejala.

»Kaj je pa zdaj to?« je vprašal Andrej.

»Nič, nič,« se je hihitala Zarja. »Tako lepo se izgovarjaš.«

Andrej je pisano pogledal proti nebu. Hotel je nekaj reči. Potem se je spomnil, da bi bilo pametneje molčati.

Spredaj se je Karo preganja sem in tja. Gal je kazal pot in čvekal o tem, kaj vse je počel celo noč sam v kleti. Borut je molče hodil za njim in se lepo potil pod največjim delom prtljage. Klemen si je krajšal pot z mislimi, da bo po vsem tem kmalu na vrsti večerja.

Sredi toplega večera je Andrej zakašljajal.

»Še nekaj bi bilo v zvezi s tem,« je rekel in se obrnil nazaj.

»V kakšni zvezi?« je vprašala Zarja.

»V zvezi z dnevi,« je počasi in vse tiše rekel Andrej. »Sem mislil, če bi na koledarju našli kakšne dodatne vmesne prostore...«

»Oho,« se je zasmejala Zarja, »oho. A to si mislil? Ja, no, bom pogledala, kaj piše v mojem koledarju.«

XIV.

Pojavijo se problemi. Kaljenje svetega miru. Noben pošten sezam se noče odpreti. Kaj veleva pasja čast. Mestni razvajenci težijo. Ali se bodo pojavile najdbe, da bomo jokali. Čudeži se včasih vseeno zgodijo. Na katere zvijače kapitan ni padel. Zarja pospeši svoj dir. Direktor rjove vse prej kot plaho. Ali se bodo krave smejale.

Sonce se je komaj dobro pojavilo na sveže prepleskanem nebu. Arheolog Borut je s svojimi pomočniki delal dnevni načrt naslednjih korakov pri iskanju in po možnosti odkritju zakladov vrh otoka. Do te stopnje je sicer vodila pisana, deloma neravna pot.

Družčina doli v zalivu je pogovor z Ilijo zavlekla precej v noč. Z natančnejšim besedami – v jutro. In ko je Marija Ilijo že odpeljala k počitku med domače stene, je beseda na Fortunovi terasi še živahno tekla naprej.

Ko so tako naslednjega dne Zarja, Andrej, Klemen in Gal, vsak na svojem koncu precej nervozno dvignili vsak svoje sidro, je bila starejša okolica še dostojno pokošena. Samo Klemen si je vzel toliko časa, da si je iz pol štruce kruha napravil sendvič. Vsi drugi so se odpravili k cerkvi s praznimi želodci.

Borut se je prebudil dobro razpoložen. Samemu sebi je nekako odpustil, da se je na raziskovalni podvig odpravil brez zobne ščetke. Odsotnost brivnika ga ni motila. V ta

namen si je bil že davno pustil rasti brado in brke. Zbudil se je malo pred tem, kot ga je hotel s svojim ljubeznivim jezikom Karo umiti po licu.

»Dobro jutro, rokerji!« je kriknil Borut, ko jih je zagledal. Z veliko vnemo si je čistil očala.

Najprej bodo na hitro pregledali, kar se pregledati da. Potem bo on, diplomirani arheolog Borut, podal mnenje, kaj od tod dalje. Potem bodo oni, arheološki pomočniki, izpolnjevali predvidene naloge.

»Kje je torej ključ?« je vprašal.

Med pogovorom so se namreč postopno privalili do coprničine bajte. Seveda je bila zaklenjena.

»Ni problema,« je rekel Gal, »ni problema.«

Stekel je k cerkvi, kjer je Aleksije puščal ključ. Fant je pritekkel nazaj v naslednji stotinki sekunde. Oči je imel precej bolj začudene kot takrat, ko je oddirjal.

»Je problem,« je rekel. »Cerkev je tudi zaklenjena.«

Vsi so se spogledali.

»Mogoče je zaprta zaradi inventure,« je rekla Zarja.

Zdaj je moral nastopiti Borut. Kot ustrezen znanstveni organ je moral pokazati, kako se tem stvarjem streže. S sokoljim očesom izza debelih očal je opazil drugo najbližjo hišo. Odločno, pravzaprav najodločneje, se je napotil tja. Poropotal je pri vratih in vstopil. Čez nekaj časa je izstopil in v rokah držal ključ. Za njim je pristopicljala črna starka, ki so jo drugi štirje že poznali. Ko jih je zagledala, se je obrnila in šla nazaj v hišo.

Borut je vihtel nos.

»Kalite,« je rekel, »kalite, pravi ženska, sveti mir. Zato je cerkev začasno zaprla. Ampak za muzejske oblasti je na voljo. Jaz sem muzejska oblast in vi ste moji pomočniki.«

Stopil je k cerkvenim vratom in jih odklenil. Andrej je dal Galu ravbarske. Ampak na tramu ni bilo ključa predvidoma opazovane bajte!

»Zarota!« je vzkliknil Andrej, »saj to je zarota!«

Po kratkem posvetu sta bila Zarja in Gal poslana k Aleksiju. Zarja naj razloži znanstvene potrebe in naj milo gleda. Ena od stvari mora vžgati. Drugi bodo pripravili ves pribor za odločen poseg.

Borut je potem letal po cerkvi in poslušal korake. Nikjer ni zasledil prav nič. Zato je oddirikal ven do vodnjaka. Potem je privezal ustrezne vrvi in se spustil dol.

»Aha!« je zavpil čez čas. »Tu je odprtina. Ampak ne morem noter!«

Zato je priplezal gor. Momljal je in glasno računal. Zatem je delal metrske korake križem kražem po vrtu. Zaznamoval si je neka mesta. Potem je skakal po njih. Prisluškoval je travi in sem ter tja po malem kopal. Vsakič je nezadovoljno odkimal. Pod njegovimi zvižaçami se noben pošten sezam ni hotel odpreti.

Andrej in Klemen sta medtem obdelovala vrata coprničine hiše. Ampak ni in ni šlo. Aleksije je že vedel, na kako varno mesto spravlja svoje gnojilo in drugo kramo.

Potem je pridirikal Karo in divje lajal. Na dvorišče je prijezdil Aleksije. Njegov osel je bil hudo nerazpoložen. V taki vročini še nikoli ni prenašal tako besnega tovara. Zato je nekajkrat odločno zapuhal proti Karu. Temu je pasja čast takoj velela divje skakati in lajati.

»Za kakšno znanost je treba brskati po bajti?« je vpil Aleksije. Po lepo prekrokani noči mu zdaj mestni razvajenci ne dajo miru. Gnati mora sebe in osla po soncu. In luknja v pritličju bajte mu je res šla že na živce. Večja je bila vsakič, ko je odnesel pete. Zato je hitro ukinil običaj puščanja ključa na običajnem mestu. Zdaj ga je pač nosil s seboj.

Vsa Zarjina milina ni nič koristila. V kritičnih trenutkih se je Aleksije natanko zavedal svojih let in seveda tudi škode v kleti.

Videti je bilo, da ta svet ne pozna več miroljubnega sožitja. Kazalo je, da bodo vsi vseprek besneli, lajali, kričali in rigali.

Usoda je skoraj bila primorana pokazati milejši obraz. In ga torej je.

Osel je divje skakal pred Karom. Z zadnjimi nogami je počil po neki skali. Kamen se je potopil v globino in pol osla z njim.

Vsi so otrpnili in ostrmeli brez besed.

»Krhiaaiaaiaaaa!« se je prvi znašel osel.

Karo je skakal okoli njega in silovito bevskal. Potem so se mu počasi pridružili še vsi ostali.

Najprej je poskočil Aleksije. Divje se je ustrašil za svojega osla. Potem je poskočil Borut. Na ta nenavadni način je našel pot v podzemlje.

»Vsak osel najde svoje mesto,« je rekel Andrej. Previdno je lezel k luknji.

»Zato ga najbrž mi nismo,« je dodala Zarja.

Osel je s sprednjimi nogami divje zakopal po redki travi. Aleksije in Andrej sta ga previdno potiskala od strani. Žival je bila popolnoma prestrašena. Z odprtimi čeljustmi in širokimi nozdrvmi je hlatala po zraku, kot da diha na življenje in smrt. Nekako so osla izvlekli. Fant ni pogledal vseh navzočih, tudi se ni v rahlem priklonu zahvalil za pomoč. Z divjim rezgetom se je iztrgal Aleksiju iz rok. Kot veter je oddivjal po bregu navzdol med svoje varne štiri zidove. Aleksije je zasopel in divje pljunil.

»Zmešana žival!« je rekel in odklenil vrata coprničine bajte. »Eto, znanstveniki!«

Ni nujno, da je bilo povsem jasno, koga je imel v mislih z zmešano živaljo in koga z znanstveniki. Ključ je pomolil Borutu.

»Ti si šef. Ti odgovarjaš. Kakšne čudeže boste zdaj izvajali?«

Namesto odgovora je Andrej zgrabil vrv. Pred ustrezno razburjenimi Aleksijevimi očmi se je spustil v klet. Za petami mu je razburjeno hropel do konca razburjeni šef lokalne arheologije. Ob vrvi, ki sta jo znova pričvrstila na skrinjo, sta se z baterijo spustila v hodnik pod zemljo. Po nekaj metrih sta naletela na nasutje iz skal, zemlje in peska. To je bilo delo Aleksijevega dolgouhca. Andrej je z lopatko zakopal v kup in kmalu je pločevina škrtnila.

»Vidiš,« je pokazal Andrej, »tu so stopnice.«

Borut sploh ni uspel reči nič resnega. Nobene znanstvene misli mu niso švigale pod skalpom. Ves čas je samo momljal:

»Hudimana, hudimana ...«

Potem sta šla po rovu naprej in prišla do luknje v vodnjaku.

»No,« je pokazal Andrej, »zgodbe s tem še ni konec. Še kar odvija se. Rov gre naprej in tamle zavija desno. Dlje nismo mogli priti, ker nismo imeli več vrvi.«

»To je senzacija!« je vzkliknil Borut. »To je senzacija!«

Stekel je nazaj v klet po nov sveženj vrvi.

»Kaj je spodaj?!« je kričal Aleksije. Vse bolj je bil razburjen. Ob luknji je hodil gor in dol in onesnaževal pred tem snažno okolje z novimi in novimi cigaretnimi ogorki.

»Uh, ko bi vedeli!« je odgovarjal Borut. Zadnje glasove je bilo slišati že iz hodnika pod hišo.

Z Andrejem sta novo vrv privezala na prejšnjo. Z baterijami sta se spustila naprej. Andrej je razumel mrzlico in željo po novih odkritjih. Zato se je držal bolj zadaj. Konec koncev se le ne ve, ali se ne bodo tudi tu kdaj pa kdaj malo udrla tla.

Hodnik se je spuščal. Strop se je nižal. V njem so zijale praznine, kjer so včasih morali biti kamni. Zdaj je zemlja silila navzdol. Po tleh je bilo vse več ovir. Mahoma je Borutu zdrsnilo. Trdo je pristal na trdem kamnu.

»Oho,« je vzkliknil, »nove stopnice.«

Ko je rekel »oho!«, se je s stropa vsula solidna količina kamenja. Vsula se je na podlago, ki je morala v prejšnjih časih počasi padati s stropa in od strani. Kajti po kakih dveh metrih se je rov zožil in končal. Ampak ni bilo videti, da je čvrsto prepričan v svoj konec. Tako kot stene so bila tudi tla polna nasute krhke podlage.

»No, tako,« je rekel Borut. »Zdaj smo na hitro pogledali, kako je s tem. Prehajamo v drugo fazo.«

»A, tako,« je prikimaval Andrej ter vprašal, »in kako je s tem?«

Borut si je otrl potno čelo. Snel si je očala. Pomel si je razburjene znanstvene oči.

»K sreči,« je rekel, »ne vemo, kako je s tem. Zato smo tu. Dali bomo odgovore na vsa možna vprašanja. Teren bomo temeljito raziskali. Izmerili in narisali bomo položaj. Opisali bomo vse najdbe.«

»Najdbe?«

»Jasno!« je pribil Borut. »Na takem terenu ne gre brez najdb. Fant, take stvari bodo še, da bomo jokali.«

Andrej je v mislih postavil vprašanje, kakšna zakopana stvar pod zemljo lahko človeka spravi v jok. Na glas je molčal.

»Grega ven,« je namignil Borut in se obrnil.

Zlezla sta na sonce.

Tam se je bilo treba pred nestrpno čakajočimi rahlo trudno zgruditi, jih zbrati okrog sebe in jim pojasniti:

»Neverjetno, strašno, zanimivo.«

Zatem je Borut na kratko orisal, kaj teorija v takih primerih kdaj pa kdaj predvideva. Dodal je, kakšne so izkušnje v bližnji okolici. Navrgel je sume, kaj vse bi lahko bilo tu. Sumi so bili do te mere rožnati, da se je v znanost odločno vmešal Aleksije. Ni bilo videti, da je požrl mnogo knjig o arheologiji. Na jeziku je imel priročnik zdrave pameti.

»Hišo upravljam jaz,« je rekel. »Torej tudi vrt upravljam jaz. Torej sem jaz tista inštanca, ki pove, če se tu lahko vrta ali ne. Lahko, da bom želel služiti narodu. Ni pa nujno.«

Na tem mestu je globoko potegnil dim. Sledila je modrost, ki jo je dobil z njim.

»Koliko bo pa ta narod plačal?« je hinavsko navrgel.

Borut je hotel zbesneti. Naj se narod ne zafrkava. Naj vsi ne govorijo samo o denarju. Zato pa smo, kjer smo. Kam to pelje? Potem se mu je v možganih zabliskalo, da ima on škarje, Aleksije pa platno. Zato je pogoltnil in mirno zaključil:

»Z vami, gospod Aleksije, se bo pogovarjal direktor našega muzeja.«

Direktor muzeja o tej nalogi še ni imel niti najmanjšega pojma. Vendar ta podrobnost ni nikogar motila. Borut je samo vedel, da njegov direktor pogosto zna izbrskati denar celo tam, kjer ga tudi vojska ne vzame. Vedel je tudi, da ga zatem zlepa ne da iz rok. Zato mu je v odsotnosti zlahka namenil vlogo pogajalca z Aleksijem.

»Takole bo,« je končno rekel. »Arheološko najdišče bomo zaprli in zavarovali. Jaz grem v muzej in se vrnem z ekipo. Samo tako bo mogoče operacijo resno izpeljati.«

»Operacijo resno izpeljati« so bile besede, ki si jih je Borut želel že od mladih nog. Pri malo starejših nogah jih je lahko upravičeno izgovoril.

»Kaj pa mi?« je vprašal Gal. V teh napetih trenutkih ga tako rekoč ni bilo slišati. Kar je bil dokaz, da se čudeži vseeno kdaj pa kdaj zgodijo.

»Kaj pa jaz?« je vprašal Andrej.

»A je mene kdo kaj vprašal?« je dodal Aleksije.

»Vse bo v redu,« je hitro zatrdil Borut, »vse bo res v redu. Za vse bo še ogromno dela. Verjemite mi.«

Na tihem so mu vsi verjeli. Glasno ni nihče rekel nič.

»Vse bomo zaklenili. Nikomur ne bomo nič rekli. Dogovorite se, da boste občasno hodili mimo in pazili, da bo vse v redu,« je veleval Borut.

Zanimivo, zanimivo, kako se je v sekundi vse obrnilo.

»Eh,« je rekel Aleksije, »kaj bi tisto? Kdo bi pa tule lahko kaj napravil? Kdo bi pa rinil pod zemljo?«

»Saj, saj,« se je zavzela Zarja, »le kdo?«

Tudi Klemen in Gal sta pomenljivo vprašala:

»Le kdo?«

Odgovora ni dal nihče. Ob vsem tem je molčal tudi Karo.

»Prav,« je rekel Borut. Svoje priročne zadevščine je zložil na kup. Ostale je zložil v coprnici bajti. Odločno si je mrščil že od prej precej namrščeno brado. »Jaz se vračam na kopno!«

Vsi ostali so oklevaje, a nato precej odločno naravnali svoja krmila navzdol. Aleksije je šel malo hitreje. Zanimalo ga je, ali je osel v svoji divji dirki našel svoj hlev ali ga je zgrešil.

Najhitrejši pri izginjanju navzdol je bil Borut. Na kraj pameti mu ni padlo, da ni nobenih izgledov za normalno odplutje proti celini. Redna barkača je imela namen pluti naslednjega dne zjutraj. Tak je pač red. Inpika. Vse zelo resne in zelo pomembne besede so bile pljunek v veter. Kapitan je žulil črnino pri Fortunu in filozofiral o življenju.

Preskočimo zdaj vse zvijače, na katere kapitan ni padel. Na koncu se je pojavil uspeh druge. Pod težo besed je klecnil vojaški kader Bepo v sodelovanju s Slavico. Končalo se je takole: gliser je odhrumel, na kljunu je sedel Borut in z nogami bingljajl proti

vodi; dojenčka sta se preselila na krov Zarjine barke, eden je zaspal, drugi je glodal Tajine igrače.

Borut si je veselo grizljal brke. V glavi je koval načrte. V divjem udarjanju sprednjega dela gliserja se ni dalo natančno razbrati, kaj so bili načrti in kaj so bile pobožne želje. Na vsak način so Borutu možgane na vso moč premetavali valovi. Pri tem jih je odločno podpirala arheološka domišljija.

Domišljija je gnala nasmeške tudi na Zarjina in Andrejeva lica. Sprva sta se namenila dol v zaliv. Nekje sredi poti je Andrej zakašljaj. Končalo se je takole: Zarja in Andrej sta se s stegnjenima in opreznima vratovoma rahlo sklonjena k tlom vračala proti coprnici bajti.

»Saj to ni tatvina,« je razlagal Andrej. »To ni zločin do znanosti in države. Greš malo v luknjo. Malo pobrskaš po tleh. Iz kakšne skale se vsuje kup zlatnikov. Vzameš enega za spomin. Druge pustiš arheologom. To je lepo dejanje. Saj bi lahko vzel vse in pustil le enega.«

Zarja je osuplo poslušala. Andrej je še pred kratkim omenjal dan devetnajst b. Celo vtis je dajal, da malo zardeva. Zdaj o zardevanju ni bilo sledu. O dnevu devetnajst b ni bilo besed. Samo neki dokaj vročičen pogled je bil in izdajalsko hitenje navkreber.

Prišla sta do hiše. Vrata niso bila zaklenjena. Že od daleč se je videlo, da so priprta.

»Glej, glej,« je vzkliknil Andrej. »Pri vsej veliki družini smo vsi pozabili zakleniti. Pa se mi je zdelo, da je Borut nekaj počel s ključi.«

Smuknila sta noter.

»Ne moreš vendar,« je ugovarjala Zarja, ko sta se po vrvi v kleti spet spuščala v jamo, »ne moreš vendar kar sam začeti izkopavanja. Ne moreš morebitne najdbe kar tako lepo stisniti v žep.«

Zdaj je iz globine podzemnega hodnika zapel znani glas.

»Dve pomanjkljivosti sta tu, Zarja. Prvič, ne bosta kopala sama. Drugič, v kateri žep si mislila, da bi šla kakšna najdba?«

»Klemen!« je zakričal Andrej, »Klemen, ti si?!«

Besno je udaril po steni.

»Ja,« je odgovoril Klemen, »jaz sem. Dobrodošla pod zemljo.«

Sedel je na stopnicah v jami in živahno kopal po kupu.

»Kje imaš pa pasjega kralja?« je vprašala Zarja.

»Gal žre kruh in med. On se je že prej povsem utrudil,« je pojasnil Klemen. »Ni imel veselja in moči, da gre z mano.«

»In zakaj si ti tu?« je vprašal Andrej.

»Zakaj, zakaj? Varujem najdišče. Saj vesta. Kakšen krt, pa kakšna sraka ... Človek nikoli ne ve, kdaj bo kdo kaj odnesel.«

»Se razume,« je rekel Andrej. »Zato sva tudi midva z Zarjo tukaj. Nisva mogla kar tako pustiti vsega skupaj. Če smo že tu, za začetek vseeno lahko malo kopljemo. Nam bo kasneje treba manj. Če bomo kaj našli, bomo zložili na kup. Borut nam bo hvaležen.«

»Pst!« je šepnila Zarja. »Zdi se mi, da nekaj slišim.«

Umolknili so in prisluhnili. Res je bilo slišati korake. Nekam počasne in drsajoče korake. Potem je nekaj trdo padlo na zemljo. Nekaj je kovinsko zažvenketalo.

»Eee,« je zdajci zarobantil hrapav moški glas. »Spravimo na svetlo zdaj vse te zaklade.«

Zatem je zapel kramp. Od zgoraj se je začela vsipati zemlja, pomešana s peskom in kamenjem.

»Aleksije je,« je šepnil Klemen. »Prišel je nazaj malo brskat. Če bo tako nadaljeval, ne bo nič našel. Samo nas bo zasul.«

Hitro so se dogovorili. Začela se je akcija z naslovom »Kako Aleksija odvrniti od odvečne podjetnosti«.

»Auuu!« je zakričal Andrej. »Kamen mi je priletel v koleno. Kaj je zdaj to?!«

Kamni so še leteli dol, ampak trojica se je že davno umaknila na varno. To je bilo načrtovano prvo dejanje. Naslednje je sledilo takoj. Aleksije je odvrigel kramp in kriknil:

»Ali je kdo spodaj? A je kdo?«

»Smo spodaj!« je zaklicala Zarja, »in gremo že ven!«

Prišli so ven. Postavili so se pred Aleksija. Težko bi ugotovili, komu je bilo bolj nerodno. Klemen je potegnil iz žepa svoje karte. Milo je rekel:

»Doli je čudoviti hlad. Pa smo malo vrgli. Obenem smo pazili označeno najdišče. Za vsak slučaj.«

»A, tako,« je rekel Aleksije, »pametno, pametno. Meni je zmanjkalo trave za osla. Prišel sem sem gor ponjo. Ko boste kopali okrog hiše, boste vso uničili.«

Vsi so razumevajoče kimali na vse konce.

»Ja, no,« je idilo presekal Andrej, »kaj, ko bi ti, Klemen, gospodu Aleksiju pomagal nabirat travo. Obenem bosta varovala označene meje. Midva z Zarjo sva se imela namen iti kopat, pa si naju premamil s kartami. Zdaj bi vseeno šla do vode.«

Še preden se je Klemen lahko navdušeno strinjal, sta kandidata za kopanje zapustila dvorišče. Za vogalom sta korak pospešila. Ni ju mikalo, da bi ju kakšna zablodela besedica poklicala nazaj.

»Konjenica, v naskok!« je polglasno velel Andrej. Z Zarjo sta v lahnem drncu začela dvigovati prah po stezi proti malemu zalivu.

Sonce ju je začudeno opazovalo: tek sredi najhujše vročine? Ampak črički so kar peli. Rahla sapa, ki se je od kdo ve kod dvignila, jima je mršila slane lase. Zarja je pospešila dir.

»Ujemi me!« je kriknila.

Andrej je najprej obstal, da bi preveril sporočilo iz ušes. Obenem so mu podplati pošiljali podatke, da drobni pesek po tleh bode zelo živo. Ampak bela izginjajoča Zarjina majica v vročem zelenju med skalami je preglasila vse ostalo. Stekel je. Zaželel si je, da bi se film začel nadvse počasi vrteti. Vsak trenutek naj bi dobil daljše mesto v dogajanju. Počasne gibe naj bi ob spremljavi kakšne mogočne glasbe napolnile čaše toplotesnobnih nežnih občutkov, s kakršnimi včasih tako težko zapuščas kakšen kino. Pospešil je tek.

Z dolgimi in vse hitrejšimi koraki jo je začel dohajati. S stegneno roko jo je želel potrepljati po rami. V tistem trenutku se je ustavila in se obrnila. Kljub vsem možnim zavoram ji je priletel v naročje. Ujela ga je, da ni padel.

»Ujel sem te,« je zamrmral Andrej in jo pogledal v svetle oči.

»Ja,« je rekla in globoko dihala, »ampak sem se pustila.«

Nekaj hipov sta stala tako nekako objeta. Lovila sta sapo in se gledala. Dvoje src je razbijalo. Hiter tek po vročini je za srce le določen napor.

»Vroče ti je,« je rekel Andrej in ji nežno obrisal pot s čela in lic.

»Tudi tebi je vroče,« je rekla Zarja in storila isto.

»Ja,« se je zasmel Andrej, »če ne bi sama opazila, bi ti moral to posebej povedati.«

»Zdaj moraš pogledati, če imam kaj temperature. Taki napori včasih škodijo,« je rekla.

Andrej jo je poljubil na čelo. Z ustnicami je zatipal rosni hlad.

»Prosim, oprostite, mila gospa,« je rekel, jo spustil iz rok in se vdano priklonil, »iz znanstvenih razlogov ste se znašli v mojem objemu. Sporočam vam, da nimate vročine.«

»Se razume, mladi mož, se razume,« je Zarja klecnila v kolenu. »Vse počnem s povsem hladno glavo.«

»Jaz tudi,« se je zarežal Andrej. »Vabim vas v kopel. Mislim, da so moji služabniki pripravili vse potrebno. Prosim.«

Z vljudno gesto je pokazal naprej po stezi. Po svoji stari navadi se je kot običajno med borovci vila proti morju. Šum vode je že prihajal skozi veje. Šla sta naprej in se med grmovjem spustila do zaliva.

»Kje je kopel? Kje so dišave?« je vprašala Zarja.

»Ah,« se je namrščil Andrej, »oprostite, tudi služabniki niso več, kar so bili. Kaže, da se bo treba zadovoljiti z naravo kot tako. Sicer pa so preproste naravne stvari najbolj zdrave, kajne?«

Zarja je poiskala primerno kamenje in se zleknila po njem. Andrej je stopil bliže in vprašal:

»Saj ne zamerite, če vas poprosim, da bi sedel poleg vas? Veste, tu daleč naokrog ni žive duše. Jaz pa sem tako plašen. Lahko se mi še kaj zgodi. Pri vas bi se počutil bolj

varnega.«

Nato se je zleknil poleg in nesramno mežikal v sonce. Zarja se je obrnila k njemu in mu skuštrala lase.

»Brez strahu,« je rekla, »čuvala te bom. Zadnjič si pa ti mene.«

Andrej je po komolcih prilezel do nje. Z dlanema jo je prijel malo za lica, malo za ušesa in malo za lase. Dolgo jo je gledal v oči. Bile so lepe in sončne in nežne.

»Dan devetnajst b, bi rekel,« je rekel.

»O,« je rekla, »dan devetnajst b.«

Soglasje o koledarju je bilo očitno doseženo. To je pomenilo soglasje tudi o vsem ostalem, kar je po vsej verjetnosti sledilo.

Bepo se je z gliserjem že veselo vračal na otok. Sam s seboj je razpravljajal, kaj od vsega, kar je govoril Borut, bo nekoč morda vsaj malo res.

V tem trenutku Borut s svojim direktorjem, gospodom Trpinom, v muzeju ni razpravljajal o koledarju. Razmere bi zelo težko označili za razpravljanje. Borut je namreč stal v direktorjevi pisarni. Direktor je sedel za mizo, prav tako v svoji pisarni. Občasno pa ni sedel, ampak skakal, še vedno v tej isti pisarni.

»Človek božji!« je vse prej kot plaho rjovel direktor.

Nič ni moglo biti v hujšem nesorazmerju, kot sta bila drobceni možiček za mizo in huronski glas iz njegovega grla. V razsežnostih nesorazmerja sta s tem morda lahko tekmovala edinole mogočni Borut in vse tanjši glasek iz njegovega grla.

»Otok je pred dvema letoma zapustila naša vojska!« je kričal direktor Trpin. »Otok je preluknjan kot švicarski sir. In ti zdaj vsem na obeh želiš brskati po latrinah, ki jih je zapustila vojska za seboj. Izkopavati hočeš vse piksne mesnih narezkov in pasulja, ki so jih prebavile množice mladcev iz vseh koncev naše domovine v zadnjih desetletjih! A si zato študiral?!«

»Ne,« je čivknil Borut, »jaz ...«

»Krave se mi bodo smejale, birokrati na državni upravi bodo pokali od vzvišenih lekcij, župan bo z rdečim svinčnikom risal po naših finančah in poročilih ...«

»Ne,« je čivknil Borut, »jaz ...«

Direktor je zajel sapo za nov zalet. Zmotilo ga je trkanje.

»Ja!« je zarjovel.

Vstopila je ženska, ki bi lahko bila pobegla mumija iz kleti. Ampak bila je živahna in med gubami ji je sijal topel nasmeh. V rokah je nosila krožniček, na njem je bil kozarec in ob njem tabletki. Blago se je približala. Čisto nič ni rekla. Svoj tovor je odložila na direktorjevo mizo. Hrabrilno je pogledala Boruta in šla ven.

»Ja,« je grenko rekel direktor, »moja druga mati.«

Pogoltnil je tabletko. Čeznjo je pljusknil vodo. Na vse skupaj je položil dve plasti tišine. Potem je mirno rekel:

»Kaj ste torej mislili, kolega?«

Kolega Borut ob steni se je potil od vsega hudega in od vročine.

»Jaz,« je začel z zlomljenim glasom, »jaz mislim, da beseda ne bo tekla o vojaških konzervah. Po mojem mnenju nismo padli v bivši bunker. Ni razloga, da bi se vam župan smejal.«

Ker je povedal tri stavke in ostal živ, se mu je v jezik vrnilo življenje. Orisal je položaj cerkvice na vrhu otoka. Orisal je zgodbo hodnika pod zemljo. Kam gre in kako, dodal je stopnice in vodnjak.

Na tem mestu je direktor prvič rekel:

»Hm.«

Borut je iz petnih žil črpal vse, kar je kdaj vedel o morskih gusarjih in njihovih skrivališčih. Dodal je vse o divjih roparskih kraljicah in nenavadnih svetiščih. To je v drobnih začimbnihih stavkih tresel med gmoto splošne pripovedi o otoku.

Direktor je nadaljeval z novimi in novimi »hm, mnja, hm«.

Borut je še nekaj časa tvezil zgodbice. Hotel je pač zlomiti svojega direktorja. Tveženje mu je šlo tako dobro od rok, da niti ni opazil, kdaj je bil direktor že zlomljen. Fant je nenadoma zavpil:

»Dovolj! Prav imaš! Gremo izkopavat!«

Borut je navdušeno vzkliknil:

»To, direktor, to!«

Direktor je do neke mere vseeno ohranil hladno glavo. Izdal je nekaj hladnih povelj. Velel je zbrati najširšo možno ekipo, ki jo je v času dopustov mogoče zbrati. Velel je pripraviti vso potrebno opremo za največje možno število mož. Potem je poklical svojega brata. Njegov brat je bil med ribiči slavni barba Mate.

»Pripravi barko,« je rekel Trpin, »zvečer po sončnem zahodu bomo v največji tajnosti odpluli izkopavat na mali otok. Ne čakaj okrog.«

Direktor je takoj zatem povečal količino korakov na časovno enoto. Preden je odletel iz sobe, je pomežiknil proti Borutu:

»Odhod najkasneje ob devetih zvečer, da ne bo pomote!«

Borut se je opotekel na hodnik. Potem je zavil v sobo, kjer je kolegica čarala ob svitkih starih rokopisov. Mnenje, da čara, je izviralo iz dejstva, da je znala vse živo in zamršeno spremeniti v razumljiv jezik. Nihče drug tega ni znal.

»Hvala, kolegica,« je izdaval Borut in se zgrudil v stol poleg nje. »Za življenje je šlo.«

»Daj no mir,« je odvrnila kolegica, ne da bi sive kodre dvignila od papirjev. »Z leti človek dobi izkušnje.«

To je bilo vse, kar se ji je zdelo vredno povedati.

Direktorjev brat, barba Mate, je v največji tajnosti povedal svoji ženi, da bo zvečer odplul z odpravo na otok. Ženska je zgodbo v največji tajnosti posredovala dvema svojim najožjima prijateljicama. Preden je direktor muzeja našel, prižgal in pokadil svojo prvo cigareto, je bil o odpravi v veliki tajnosti obveščen dokaj velik del severne poloble.

Edinole otok je zaenkrat v zvezi s tem počival v sladki nevednosti. No, sladka že, ni pa nujno, da nevednost.

XV.

Tajno odvijanje dogodkov in tajna družina. Kako se otoku pretipa zgodovinsko črevesje. Odprava se v luninem soju šibi pod seboj in opremo. Ali se je vrnila stara čarovnica. Misel na večerjo krepi duha. Priročnik z naslovom: Prihajanje iz kočljivih situacij.

Zvečer se je v pristanišču vse odvijalo po načrtih. Do neke mere niso bili uresničeni le načrti o tajnosti.

Ob barkači, ki naj bi odplula na otok, so tajno hodili sem in tja: kapitan, direktorjev brat, barba Mate; upokojeni arheolog Jaka v popolni opremi, torej v visokih škornjih, s posebno čepico, z vrvmi čez ramo ter z naročjem raznih lopat, lopatic, metel in metlic; zunanji sodelavec Peter s kompletom rudarskih svetilkin z osmimi posodami posebnih kemikalij; honorarna tipkarica Vesna spisalnim strojem bržčas iz kamene dobe in zložljivo mizico ter mapo velikanskih papirjev za vrisovanje tal in najdb; razburjeni direktor muzeja, ki je krilil z rokami ter vzklikal, da bodo zagotovo pozabili kaj važnega; tu je bil Borut, ki je tolažil ostarelo staro mamó, naj ne skrbi, saj se mu zagotovo ne bo zgodilo nič hudega.

To tajno družčino je pestril tudi uslužbenec luške kapetanije. Ves čas je tekal do barke in nato v svojo pisarno, pa spet nazaj. Želel je najodločneje sodelovati. Zdaj je vprašal to, zdaj ono in čez čas že spet ono in zatem to.

Prebivalci mesteca in slučajni sprehajalci so v velikem številu pridrli pogledat arheološko odpravo. Pravzaprav je šlo za to, da so v širokem pasu stali okrog barkače. S tem so poskrbeli, da od daleč nihče ni mogel natančno videti, kaj se dogaja. Določena tajnost odprave je bila s tem zagotovljena.

Še precej kasneje, ko je barka že davno odplula proti otoku, je novica o odpravi v najstrožji tajnosti krožila na kopnem od hiše do hiše. Ker je krožila s pospešeno naglico in v temi, ni povsem nemogoče, da je kdaj tudi zgrešila in zdrknila v kakšna neprava ušesa.

Mrak je postopno prehajal v noč, ko je odprava prispela v osrednji zaliv. Fortuna je stopil ven na teraso. Zanimalo ga je, kdo ob tako zapozneli uri pristaja pod njegovo hišo. Zdrznil se je.

»Oho,« je rekel, »oho.«

V soju redkih luči je zagledal številne postave.

»Kaj je zdaj to?«

Odzibal se je do vode. Na pomolu je prisostvoval izkrcanju muzejske arheološke ekipe. Brez besed je strmel v prišleke in komaj zmogel občasne »...brvečer ...« in »... zdravljeni ...«. Oprema ga je vse bolj vznemirjala. Le kakšne vaje bodo to?

Kapitan barkače Mate je imel veliko opravkov s samim seboj in z ladjo. Od nenavadnih potnikov je imel le direktor Trpin nekakšno pravico do izjav za javnost.

»Dober večer,« je v nekem trenutku slovesno rekel. »Potrebujemo nekaj sob in večerjo. Na otoku bomo opravili potrebna arheološka izkopavanja.«

Fortuna je bil človek starega kova. Dolgi govori ga niso zanimali. Ni se loteval zgodb, ki jih ni razumel. Zato je rekel:

»Hja, sob na otoku ni. Večerja bi pa bila.«

Potem je opazil Boruta.

»O, saj to si ti, brko. A si ti privlekel tele pomočnike?«

Direktor muzeja je bil popolnoma predan zlaganju opreme na drugi strani pomola. Borut je z dvesto na uro pojasnil, da je on pomočnik, in ne šef.

»Aha,« se je zarežal Fortuna. »In kaj boš pomočil?«

V vsesplošen hrup se je naslikal Bepo z enim dojenčkom v naročju. Malček se je drl na vse pretege, ker so ga zbudili. Drugi malček se še ni drl, ker ga še niso zbudili. Bepo je prišel prosit, da ga tudi ne bi. Slavica in Brane sta sedela na palubi svoje barke. Ležalnika sta se jima počasi umirjala od pristajalnega manevriranja prišlekov. Pač pa so se jima začeli dodatno kodrati možgani.

Po bregu navzdol so se na svojem običajnem večernem sprehodu bližali Gal, Klemen, mama, oče in Karo. Karo se je približal nadhitro. Tako velike količine ljudi in čudnih zadev že dolgo ni imel priložnosti ovohavati. Obhajala ga je tudi prijetna misel, da bo ob kakšni še posebej zapleteni napravi morda lahko dvignil nogo.

Nakopičene množice so tako rekoč terjale jasno in glasno besedo.

Direktor muzeja je stopil do Fortuna.

»Tem ljudem bi spregovoril,« je rekel Trpin. »Saj dovolite, ne?«

Direktor je bil nedvomno star prevejan maček. Znal je z ljudmi. Fortuna mu je bil takoj pripravljen jesti iz roke. Tako velik gospod, pa njega prosi za besedo!

»Ljudje!« je zaklical direktor.

Njegovi sodelavci so odložili kramo. Šef je le šef. Ostali so prisluhnili iz radovednosti.

»Mi smo iz muzeja,« je rekel direktor.

»Ja, točno taki ste videti,« je k sreči le šepnil Klemen. Prisluzil si je ukor iz oči pretresene mame.

»Na otoku bomo raziskali nekatere stvari. Morda bomo vsi priča zgodovinskim dogodkom. Ali pa tudi ne. Pri tem bi vas prosil za pomoč. Zdaj smo nekakšna celota. Prav je, da vemo, za kaj gre. Hvala!«

Direktor ni povsem povedal, za kaj gre. Je pa dal vsej stvari določeno težo. To tudi ni bilo odveč. Dogovorjeno je bilo, da kolona odnese opremo gor do cerkve. Potem kolona pride dol na večerjo.

V tem času je Andrej prispel domov. Mamo je spet našel pri knjigah in sredi zapisov. Oče je imel še vedno delo na Fortunovi terasi.

»Zdravo,« je pozdravil ves dan izgubljeni sin. »Otok bodo napadli tvoji stanovski kolegi.«

Mama je raztreseno dvignila glavo. Na mizi so ji v knjigi ostali razni Asurbanipali in Polikleti. Začudeno je pogledala:

»Kaj praviš?«

»Prišli bodo arheologi. Brskali bodo zgoraj okrog cerkve. A misliš, da boš imela potem še več za študirati?«

»Kakšni arheologi?«

Andrej je nato počasi obnovil zgodbo. Obnavljal jo je počasi in s premislekom. Dodatno je krasil vsakršne Borutove izjave.

Ampak mami vse to kot da ni bilo dovolj. Kot da ne bi bilo sploh nič in kar nekam milo je vprašala:

»A Zarjo si danes kaj videl?«

Andrej je najprej sklonil glavo. Potem jo je malo izzivalno dvignil. Nekaj časa je potoval po maminih očeh. Potem je rekel:

»Ja.«

Mama se je nasmehnila in molčala.

»A tako?« je čez čas vprašala. Nekaj dihlejcev ga je gledala, potem pa zavila v levo in vprašala:

»A bi kaj jedel?«

Andrej je bruhnil v smeh. Mama ga je gledala.

»A si mislil, da bom jokala?« je vprašala.

»Nisem mislil, da boš jokala,« je pojasnil Andrej. »Kakšni ljudje bi znali v takšnih trenutkih malo kričat.«

Šel je v sobo in se raztegnil po postelji. Buljil je v strop in v temi skušal prešteti razpoke v njem. Čez čas se je dvignil in šel nazaj k mami.

»A greva malo dol v luko?« je vprašal.

Mama je odložila znanost in veselo prikimala.

Na terasi je Fortuna švigal sem in tja in na žaru obračal ribe. Njegova Ana se je prerivala med mizami. Delila je krožnike, pribor, kozarce in steklenice vina.

Po čudnem naključju sta na terasi že ves čas sedela dva očeta. Zdelo se jima je, da imata veliko razlogov za to. Oba sta želela na neprisiljen in neopazen način drug iz drugega izvleči kakšne novice.

»Ej, ej!« je vzklikal Fortuna, »kakšna gneča, kakšna gneča! Na naš otok so prišli znanstveniki. Pretipali mu bodo zgodovinsko črevesje. Pravim vam, da bodo na dan prišli veliki zakladi. Moj ded mi je govoril o tem, verjemite. Ves svet si bo tule pri meni naročal zobatca na žaru, ej, ej!«

»O,« se je razveselil Borut, ko je zagledal Gala. »Naš veliki sodelavec je tu. A je vse v redu?«

Gal je najprej pomislil, da ga Borut zafrkava. Zato mu je hotel kaj zabrusiti. Potem si je rekel, da se lahko malo povazi pred starši. Skrivnostno je rekel:

»Zgoraj je vse v redu. Zaščita je bila na mestu.«

Galova mama je debelo gledala, kaj ta veliki bradati velikan govori njenemu malemu sinu. Potem si je rekla, da je njen fant začel pluti v moške vode. Ker se je imelo to prej ali slej zgoditi, ji je bilo to v tem trenutku prav. Gal je obsedel ob njej. Klemen se je pridružil odpravi na poti gor k zakladom.

Zarja si je izbrala najprimernejši trenutek, da se je pojavila v družbi. To je bilo v hipu, ko je Fortuna iz notranjosti svoje bajte na velikem pladnju prinesel krasnega trikilskega zobatca. Še enkrat ga je naoljil in nato zvrnil na mrežo nad ravno prav tlečo žerjavico iz trtnih korenin. Vsi so ploskoma tlesnili v bliskovito proizvodnjo sline. Ravno lepo polnih ust so to slino začeli cediti, ko je Zarja sedla poleg Gala.

»O!« je polglasno vzkliknil fant.

Pa mu je položila prst čez usta, da je umolknil. Šepnila mu je:

»Zdravo, stari.«

Stari je začel malo zardevati. Potem je pristopil k opisovanju družčine, ki je priplula k Fortunu. V hipu, ko je Zarjo zagledal Brane, je bilo videti, da se ta že nekaj sto let pogovarja z Galom.

»Khm,« je zakašljajal Brane, »kje smo pa bili?«

»Zate ne vem,« je rekla Zarja. »Ampak to najbrž veš ti. Jaz sem že ves čas tule.«

»Khm,« je tokrat bolj grozeče zakašljajal Brane. Zato je Zarja hitro nadaljevala, rekoč:

»Pred tem sem se malo kopala. Pred tem smo pazili najdišče zgoraj pri cerkvi. Zdaj je Borut pripeljal ekipo.«

V načelu je bilo vse to res.

V načelu pa so se med te kratke stavke v resnici zbasala še nekatera vrinjena dejstva. Za njihovo naštevanje večerno hrupno vzdušje ni bilo najbolj primerno.

Raziskovalna odprava se je v luninem soju v tem trenutku šibila pod svojo težo in težo dodatne opreme. Kolona se je lepo ropotajoč spotikala po kamnih in se bližala hišam na vrhu hriba.

»Še malo,« je bodril Borut, »še malo.«

»Skrajni čas,« je čivknila tajnica.

Končno se je sopihanje privleklo do cerkvice.

»Aha,« je rekel direktor in si z rokavom brisal čelo, »aha, tukaj je to, aha, aha.«

»Ja,« je rekel Borut. Po eni strani zato, ker ima direktor zmerom prav. Po drugi zato, ker je bilo to v tem primeru res. Potem je odprl vrata cerkvice. S prižgano baterijo je vse popeljal do tja, kjer je plošča na tleh votlo zadonela, če si brcnil vanjo.

»No, to bi bil notranji del,« je rekel Borut. »Stopimo zdaj ven. Pokazal vam bom, kako teče rov in iz katere hiše. Držimo se bolj skupaj. V tej temi lahko kdo še pade v kakšno luknjo.«

Bila je čudovita poletna noč. Luna je kot ogromna žarnica visela na nebu. Vsem njenim naporom navkljub so svetlo žareli tudi milijoni zvezd. Med hišami in drevjem so se vlekli kratke sence.

Preden so možje, ki jih je že grabila raziskovalna mrzlica, zaprli vrata za seboj, je noč in tišino prerezal strašen krik. Klemen je obstal s skrčenim zadkom. Borut je po vsej verjetnosti malo pozelenel. Vse skupaj ni bilo nikomur v kakšno posebno veselje.

Krik se je ponovil.

Zdaj je bilo že mogoče razbrati: krik je bil ženski, prihajal je iz vrta ob cerkvi iz nekih čudnih globin, pravzaprav je šlo za krik:

»Na pomoooooč!«

»Ali se je vrnila stara čarovnica?« je spreletelo Klemena. Samo, čarovnica ne bi vpila na pomoč. Skoraj prilepil se je ob ogromnega Boruta. A ta je očitno že vedel, koliko je ura. V teku je pograbil svitek vrvi in z baterijo stekel k jami v vrtu. In imel je prav.

Doli v luknji je ležala honorarna tipkarica Vesna in molila vse štiri od sebe. Vse je bilo takoj jasno.

Ko so možje drli v cerkvico, se je ženski zdela priložnost primerna. Hotela je diskretno malo izginiti in napojiti kakšen delček izsušene matere zemlje. Vrt ob ograji se ji je zdel imenitenza kaj takega. Ne sluteč, da je imeniten še za vse kaj drugega, je smuknila tja. Padla je v luknjo, ki se je rodila pod težo Aleksijevega osla.

Izvlekli so jo ven in se delali, da se kaj takega lahko pripeti vsakomur.

»Mislim, da bi bilo za danes dovolj,« je menil direktor muzeja Trpin. Vsi so se zelo strinjali. Noč je le noč in vedno je še kje kakšna luknja, ki ni opremljena z neonsko razsvetljavo.

Nazaj proti luki je šlo hitro. Pot je vodila navzdol. Misel na večerjo je krepila duha.

Do Fortuna so prihrumeli v trenutku, ko je zobatec pridobil dokončne barve slastne zapečenosti. Med posedanje za mize sta prispela še mama in Andrej.

Ko je Andrej starejši dvignil pogled in kozarec, je zagledal sina v živahnem pogovoru s svojo mamo.

»Oho,« je rekel, »Andrej, od kod pa ti?«

Andrej je gledal rahlo začudeno in rahlo užaljeno.

»Od doma,« je potem rekel. »Z mamó sva se malo pogovarjala. Potem sem jo povabil dol. Računam, da nama boš organiziral kaj za pod zob. In kaj proti žeji.«

Brane je od strani opazoval, kaj se bo zgodilo. Andrej starejši zato ni mogel kar tako umolkniti.

»A sem uganil, če rečem, da si čez dan malo plaval in nato čuval najdišče gor pri cerkvi?« je vprašal.

»Ja,« je prikimal Andrej in se iskreno čudil. »Kako pa vse to veš?«

Oče je mislil še nekaj reči. Ob tem je končno opazil divje vrtljaje oči svoje najdražje. Dajala mu je znamenja, naj za božjo voljo neha.

Oče je srebnil malo črnine. Sprijaznil se je z dejstvi. Lahko bi se reklo, da z željami vrhovnega družinskega poveljstva. V življenju so dnevi, ko se stavki in dogodki čudno zapletajo. Takrat s svojimi sinovi nima smisla gnati stvari na ostrino.

Isto je ugotovil tudi Brane. S to razliko, da je to veljalo za odnos do ženskega naraščaja.

V splošnem hrupu cmokanja in žvenkljanja s priborom sta se sem ter tja srečala tudi pogleda Zarje in Andreja. Očitno je bilo, da imata oba izkušnje, kako kdaj kaj storiti. Morebiti bi lahko nekoč skupaj napisala zanimiv priročnik z naslovom: Prihajanje iz kočljivih situacij.

XVI.

Kaj terja znanost v boju za napredek človeštva. Iz podzemlja šine žvenket pločevine. Pade velik zlatnik. Umíta dojenčka hitro nista več umíta. Treba je napredovati milimeter za milimetrom. Bolečine v križu. »Bes me plentaj !« Predah brez mularije ni odveč. Ko odkrijejo zaklade. Neznane gole lepoticé in čreda bizonov.

Arheološka ekipa je odsanjala del noči premetavajoč se po palubi Matetove barke. V ranem jutru je med spalne vreče in odeje stopila Slavica z loncem črne kave.

»Kapo dol,« je rohnul Brane in si drgnil poraščena lica. »Kava je za bogove.«

»In bog česa si ti?« je veselo vprašala Vesna. Prišla je iz podpalubja, kjer ji je Slavica našla prostor. Jasno je bilo, da gostujoča ženska ne more spati v razmerah divje narave in še sredi smrčočih mož. Je pa tam moral samega sebe odložiti čez noč Brane. Bolele so ga kosti. Med dopustom je bil izgnan iz lastne postelje. Vendar znanost v boju za napredek človeštva včasih terja žrtve.

Pokajenih je bilo še nekaj odmerkov preostalega jutranjega strupa. Zatem so bili raziskovalci pripravljani za zdravo pešačenje na hrib. Vrh je pozlatil tanek rob. Sonce je vzhajalo na drugi strani.

»Odhod !« je kriknil direktor muzeja.

Zarja se je spodaj v trupu barke samo obrnila na svojem ležišču.

»Končno!« ji je zletelo skozi možgane. »Zdaj bo mir.«

Borut je vodil kolono po bregu navzgor. Od daleč je bil videti kot nenavadna lokomotiva, ki za seboj vleče iz vseh vetrov nabrane razmajane vagone. Do cerkve so prisopihali v trenutku, ko se je na sončnih žarkih počasi začela nabirati tudi toplota.

»Po površini za začetek še ne bomo kopali,« je rekel direktor. »V tej fazi razkrijmo, kaj je s hodniki v kleti.«

Z vrvmi in zastavicami so označili območje. To naj bi pomenilo, da nepoklicani nimajo dostopa. Nepoklicanih v tem trenutku ni bilo videti. Ampak arheološka najdišča je treba omejiti. Nepoklicanim mora biti jasno, kje se ne smejo gibati.

»Vojska po mojem mnenju tule ni kopala,« je začel Borut s tipajočo teorijo. »Glede na cerkev, hm, kaj pa kakšni pogani v starih časih?«

»Kaj pa kmetje v časih, ko je bolje kaj skriti kot kazati?« ga je prekinil arheolog Jaka. Jaka je bil mož izkušenj. Vedel je, kako je z življenjem.

»Če tekmujemo, kdo si bo kaj dobrega izmislil, sem tudi jaz tukaj,« ju je prekinil bivši kustos Peter. »Ampak ugibali bi lahko tudi doma. Prišli smo, da na kraju samem ugotovimo, kako in kaj. Čvek je čvek. Arheologija je arheologija.«

Kdo bi si mislil!

Direktor Trpin je nato velel v kleti napraviti prostor.

»Sem bomo odlagali zemljo iz hodnika,« je rekel. »Skrinje postavite tako, da jih bomo odprli, če bo treba. A bo kdo začel kopati? A mislite, da bom vse sam?«

Dobil je rahlo besen izraz na drobna lica. Ker ni bilo nikogar, ki bi mu prinesel tableto in kozarec vode, so možje raje planili po krampe in lopate. Iz podzemlja je šinil žvenket pločevine, ki je udarjala ob skale in kamne.

Lahko, da je veter prinesel hrup prek skalnjav. Lahko, da je Karu začel v želodcu igrati godalni kvartet sestradanih pajkov. Morda je Galu v snu padel velik zlatnik na nos in je poskusil krikniti. Ali pa se je Klemen zbudil kar tako.

»Gremo!« je zakričal in vrgel rjuho Galu v glavo.

Karo je bil v hipu na nogah. Po vseh pravilih bi moral spati pred hišo. Ampak v času počitnic so pravila zato, da jih kršimo. Zato je spal pod stolom med fantovskima posteljama. Radostno je zalajal. Še preostanek hiše se je primerno usajajoč začel prebujati.

»Mami,« je rekel Klemen in poropotal po vratih starševske spalnice, »lačen sem.«

»Če si lačen, si naredi zajtrk!« je v polsnu revsknil oče. »Saj veš: greš do hladilnika, odpreš vrata, se skloniš ...«

»Ja,« je rekel Klemen in se nejevoljno znova glasno zadrl. »Mami, lačen sem!«

Če je bil fant lačen, ni poznal milosti. Mama je vedela, da je bližnjica do imeti prijaznega sina to, da ga hitro nakrmi. To je bilo bolje kot dajati navodila. Oče je to sicer tudi vedel. Ampak znova in znova se je utapljal v iluziji, da bodo nekemu popustili živci, če bo dovolj težil. Klemen je izvajal isto tehniko in zmagal v prvih sedemsto triindevetdesetih poskusih. Živci mu doslej pri živciranju staršev še niso popustili.

Ko so bili sendviči, kosi kruha in med pospravljeni z mize, so se Gal, Klemen in Karo pospravili od doma.

Po hitri stezi do prvega zaliva jo je najbolj glasno ubiral Karo. Zato jih je Andrej pričakal že pri vratih.

»A gremo še po Zarjo?« je vprašal Gal.

»Kaj misliš?« je vprašal Andrej.

»Mislim, da ja,« je hitro rekel Gal.

»Tako mlad, pa že misli,« je rekel Andrej.

Prisopli so v Fortunov zaliv. Branetov zlozljivi stol se je na pomolu šibil pod lastnikom, ki je stotič prebiral star časopis. Slavica je lovila Tajo po pomolu in jo ovirala v nameri, da pade v vodo. Bepo je pravkar končal izgradnjo dveh bazenov v umazani mivki. V vsakega je položil po enega pravkar umitega dojenčka. Dojenčka sta pohitela in takoj nista bila več umita. Mivka je še kar bila umazana.

»O, gospodje!« je vzkliknil Brane. »Krtki so jo odkurili že v ranem jutru.«

»Aha,« je rekel Klemen.

»A je šla Zarja z njimi?« je vprašal Gal.

»Ne bi rekel,« je odkimal Brane. »Po mojem mnenju te še čaka.«

»Hm,« je rekel Gal in se rdeče pobarval. »A lahko pride ven?«

»Ja,« je iz globin barke rekla Zarja. Prišla je ven in se vrgla v vodo. Po nekaj zamahih se je vrnila k ladji in po stopnicah zlezla iz vode. Skočila je na pomol in si otresla lase. Večina kapljic je pristala na Branetu in časopisu.

»Hvala,« je rekel bralec. »Kako to prija v ranem jutru.«

»Mi gremo gor do cerkve,« je v dogodke posegel Andrej. »A bi šla ti tudi?«

»Ja,« je rekla Zarja. »Samo oblečem se.«

Hip zatem se je pojavila v nekih krpicah. Galu je takoj postalo jasno, da je še mlad in da zato še ne pozna razsežnosti pridevnika oblečen.

»A pridete še kdaj nazaj?« je vprašal Brane. »A potrebujete kaj marljivih in pohlevnih sužnjev?«

»Seveda, oči!« je vzkliknila Zarja. Nihče ni vedel, ali se to nanaša na vrnitev ali na sužnje. Vsi pa so nekako vedeli, da se stvari odvijajo v pravo smer.

Pred cerkvico jih je sprejela Vesna. Sedela je na kamniti polici in se pomikala, kot jo je preganjalo sonce. Na kolenih je držala mapo. Na mapi je imela pričvrščen list papirja. Na papirju je bil zarisan nekakšen tloris. Po njem so se sprehajale raznobarvne črte in neki znaki. V tistem trenutku je okrog vogala prišel Jaka. Izza ušesa je snel svinčnik, pokleknil pred Vesno in na papir spet nekaj vrisal. Ko je končal, je vstal in rekel prišlekom:

»Zdravo, gospôda. Najprej sem moral vrisati oznake, da jih ne bi pozabil. Zdravo, zdravo, kako smo?«

Vsi razen Kara so vzkliknili, da so dobro. Takojci zatem so se pozanimali, kako se odvijajo arheološki dogodki.

Arheološki dogodki so se do tega trenutka odvijali dobro.

»Prišli smo pomagat,« je rekel Klemen. »A gremo dol?«

»Kajpak,« je rekel Jaka, »kajpak. Naš šef vas nestrpno pričakuje in je poln zamisli, kaj boste počeli.«

»Saj sem vedel,« je rekel Gal.

»Še dobro, da si vedel,« je rekel Klemen. »Pusti Kara tukaj. Spodaj bi bil v napoto.«

Karo se je očitno strinjal. Brez otožnosti je legel k Vesni. Ostali so odšli v coprničino bajto in se spustili v klet.

V kleti sta pred vhodom v rov stala direktor Trpin in arheolog Peter. Kadila sta, kot da bi bila tobačna industrija na tleh in bi jo bilo treba podpreti in nato dvigniti. Iz globin zemlje so prihajali zvoki. To je dokazovalo, da Borut veselo troši glavo in mišice.

»Dober dan,« so v zboru zapeli prišleki. »A je kaj dela?«

Delo je bilo. Vendar je bilo to delo v posebnih razmerah. Tu se ne sme bezljati sem ali tja. Treba je napredovati milimeter za milimetrom. Snov je treba osvojiti in jo dokumentirati. Množico rok se bo v tem primeru delilo v tri stopnje. Ena omejena množica rok, ki jo je tvoril Borut, lahko pa se mu pridruži tudi Andrej, bo izvajala groba zemeljska dela. Jaka in Klemen bosta v nadaljevanju odstranjevala odvečni material iz luknje. Direktorju Trpinu in višjemu kustosu Petru lahko pomaga Zarja. S posebnimi metlicami bodo čistili podrobnosti in jih vnašali v papirje. Papirji so vdano ležali v nadvse ustreznem Vesninem naročju gor pred cerkvijo.

»Aha, aha,« je rekel Gal z velikimi očmi.

»No,« je rekel Trpin, »in ti boš skrbel, da se ne boš preveč motal pod nogami. Obenem boš nosil izkopanine na svetlo. Takoj ko jih bomo našli.«

Gala je spreletelo vročično vznemirjenje. Samo ob največjem naporu volje se pred Trpinom ni začel važititi, da je on s kakšno najdbo že seznanjen in najdba seznanjena z njegovim žepom.

Delovni proces je stekel.

Lastnost dela je, da kar traja in traja. Niti na misel mu ne pride, da bi po krajšem uvodu hitro dalo rezultate. Pač pa se začnejo pojavljati: -žulji na nežnih dlaneh, -potne kaplje na čelu in potni potočki na hrbtu, -bolečine v križu, -odrgnine na podplatih in njim priloženih prstih, -splošna utrujenost, -pomanjkanje navdušenja za vztrajanje pri delu.

Vse to je kar hitro našlo precej prostora v mladostnih kosteh Zarje, Andreja, Klemna in Gala. Priložnosti, da bi malo pozabavljali nad usodo, niti ni bilo. Muzejski ljudje so mirno počeli svoj posel. Delali so se, da lahko to počno do konca svojih dni.

»Kaj, če bi odprli skrinje?« je sredi dela predlagal Klemen.

»Ne bi te rad razočaral,« je pojasnil Trpin. »Skrinje izgledajo dobro. Ampak v njih bi razen starih cunj težko pričakovali kaj drugega.«

»Jaz vseeno pričakujem kaj drugega,« je rekel Klemen in prislonil brado na ročaj lopate. To je povedal tako, da ni bilo čisto jasno, ali misli resno ali zafrkava.

Tik preden bi stvari lahko postale kritične, je v nekem trenutku višji kustos Peter v pospešenem tempu začel vihteti metlo. Z metle je prešel na metlico in z metlice na mokro cunjjo. Vse bolj vročično je obdeloval tla, po katerih so ostali povsem hladnokrvno hodili. Po kolenih je prelezal prostor sem in tja in nazaj in naprej. Ko je na nekem mestu še posebej pozorno gladil tla, se je v blede luči pokazal košček nejasnega mozaika. Raznobarvne drobne ploščice so se veselo držale tesno skupaj. Nobenih znakov ni bilo, da bi se tu zbrale slučajno.

»Bes me plentaj!« je končno kriknil kustos Peter. »Tu smo!«

Gal se je v razmeroma kratkem življenju že naposlušal vsakršnih kletvic. Ampak Petrovega vzklika pri najboljši volji ni razumel. Samo zazdelo se mu je, da gre za nekaj pomembnega. Peter je pohitel z zelo vznemirjenim in s tresljaji podloženim glasom:

»Gospôda, možje in ženski, mislim, da smo pri najstarejših ostankih kakšnega podzemnega svetišča v tem delu sveta!«

Veel je privleči vse luči. Veel je hoditi po skrajnem robu luknje. Veel je Galu, naj steče po gospo Vesno. Vse, kar je lezlo in šlo, je divje planilo po cigaretah. Primer je bil nadvse nevzgojen. Še več, bil je slab. Ampak, mozaik na tleh ...

Direktor Trpin, kustosa Jaka in Peter ter muzejski pomočnik Borut in malo kasneje pomožna tajnica Vesna, so popadali na kolena in skoraj z nosovi risali po tleh. Udarili so debato, kot se spodobi. Tale del zidu, obrnjen proti vzhodu in potem ploska skala tule, in v isti ravnini mozaik, kakor tudi če in v kolikor in oh in sploh...

Mlajši del odprave je sprva izdatno sodeloval z buljenjem v splošno dogajanje. Ker ga ni in ni bilo konec, so se pobrali ven na sonce gret lepo zamazane ude.

»Kaj pa jim je?« je skoraj prezirljivo vprašal Klemen.

»Nisem zaman padel v luknjo,« je takoj začel Gal.

»Če ne nehaš takoj čvekati, boš še enkrat!« se je zjezil Andrej, »samo takrat te bomo tam pustili.«

Andrej je bil zelo slabe volje. Najprej ga je od kopanja in premetavanja zemlje, peska in kamnov vse bolelo. Nekajkrat se je z občutljivimi deli glave krepko udaril v trd prenizek strop. Z Borutom se ni dalo pogovarjati, ker je fant pohlepno ril in ril pod zemljo. Želel si je zakladov in ne Andrejevega nakladanja. In potem ti v jami, ki so jo lepo odkrili in jo ljubeznivo pokazali muzejskim bitjem, ta bitja njemu pred nosom odkrijejo mozaik. Zdaj ga bodo fotografirali in risali in stokali ob njem, oni, dejanski odkritelji, pa so pozabljeni. S staro generacijo je nedvomno vse precej narobe.

Zarja je čutila, da bi bilo dobro položiti kakšen mil obkladek.

»Lepo ste garali, fantje. Zdaj boste vstopili v zgodovino,« je rekla.

»Kakšno zgodovino?« je vprašal Gal.

»Tu bodo stvari izkopali in naredili pomembno točko za milijone obiskovalcev z vseh koncev sveta. In spodaj desno bo tabla, v kateri bodo vklesana vaša imena,« je pojasnila Zarja. »Mogoče celo z zlatimi črkami.«

»He, he,« je negotovo rekel Klemen. Opazoval je, kaj bo rekel Andrej.

Andrej se je pretegnil in prikimal:

»Ja, točno tako bo. Zdaj, ko smo potrošili mišice, lahko gremo. Bi se šli malo metat v Neptunovo naročje?«

»Jaz grem domov,« je rekel Gal. »Karo tudi.«

Fantu se je zdelo smotrno, da bi se doli med odraslimi malo ustil. Brez prič bi se dalo povedati zelo veliko zelo zanimivih stvari.

»A greš z nama?« je Zarja vprašala Klemna.

Andrej je dobil novo priložnost za besnenje v lastni notranjosti. Skozi zobe je predlagal:

»No, vidva pojdita naprej. Jaz grem dol v luknjo starčkom pojasnit, da imamo mi zaenkrat arheologije dovolj.«

Ta predah brez mularije tudi muzealcem ni bil odveč. V nekem trenutku sredi divjega strokovnega razpravljanja je Borut opazil, da Andreja ni. Ozrl se je naokrog in opazil, da tudi Zarje, Klemena in Gala ni. Čeprav mu je kri zaradi mozaika po malem brbotala, je bila vseeno ustrezno občutljiva.

»Ni prav, da smo jih kar pozabili,« je rekel direktorju Trpinu. Direktor je najprej hotel spet malo pozeleneti. In pojasniti, da so tu zato, da raziskujejo, in ne zato, da gladijo naraščaj v smeri dlak. Ampak možgančki so mu prižgali nekaj rdečih lučk. Pogoltnil je slino, kolikor je je že nastrgal po vseh kotih ust. Spomnil se je, da brez mularije tudi on ne bi bil v rovu pod zemljo.

V tistem se je spet pojavil Andrej. Pomanjkljiva luč pod zemljo vseeno ni mogla skriti njegovega rahlo povešenega nosu. Trpin je pohitel.

»Glej, Andrej,« je rekel, »mislimo, da je tule osrednji del poganskega svetišča. Morda bomo naleteli na kakšno obdelano skalo. Po izkušnjah bi lahko ob straneh, kajpak precej globlje, naleteli na kakšen grob in priloženo okrasje.«

Videl je, da se je Andrej zdrznil in da je hotel nekaj reči.

»Ja,« je direktor hitel naprej, »lahko najdemo kakšno okostje. Ampak v grobiščih so pogosto predmeti, ki naj pokojnikom lepšajo življenje na onem svetu.«

Globoko je zajel malo slabega zraka, saj mu je sapa precej pošla.

»Se pravi,« je Andrej le prišel do besede, »da se vse skupaj lahko še precej napetoodvija naprej?«

»Kajpak,« je rekel upokojeni arheolog Jaka.

»Kajpak,« je rekel bivši kustos Peter.

»Kajpak,« je rekel tudi Borut.

Ker je bilo vse povedano, je Vesna molčala.

»A bomo kopali naprej ali imate kakšne druge zvijače v mislih?« je vprašal Andrej.

»Če dovoliš, bi kopali,« se je zarežal direktor Trpin. »Ampak nadvse previdno. Škoda bi bilo razbiti kakšno dragoceno najdbo. Ja, bi kopali, bi.«

»Pa dajte, no, če vas ne morem na noben način ustaviti. Jaz bom tudi,« se je zarežal še Andrej in segel po rovnici. Brez posebnega truda je v hipu pozabil prejšnjo jezo. Pozabil je tudi na kopalce in morebitno tamkaj nastalo novo jezo druge vrste.

Ostali gospodje so še malo staknili glave in določili, kako naj dela potekajo od tod dalje. Vesna se je vrnila sedet na polico pred cerkev. Peter ji je v naročje nasul še nekaj prgišč znakov in črtic. Potem je Vesna obrnila list in na novega v zgornji levi vogal z lično pisavo odslikala: faza št. 2. Pod to je napisala datum in dodala svoj lični podpis.

V tem prehodnem obdobju je Gal v Karovem spremstvu prižvižgal do Fortunove terase. Po poti navzdol je pozabil na vroče sonce. Ves čas si je namreč izmišljal junaštva, ki jih bo mimogrede nasul nedvomno hvaležnim poslušalcem. Ko je na terasi ribe pripravljajočemu Fortunu hotel nasuti v ušesa zvočno moko iz svojega brbljajočega mlinčka, je v zalivu znova zabučalo.

Sredi ropota in divjih valov se je pojavil velik motorni čoln. Ko se je ustalil ob pomolu, sta z njega skočila dva moža. Eden je bil ovešen s torbami, torbicami in fotoaparati. Drugi ni bil ovešen z ničimer. Samo vprašal je:

»Ali so že kaj našli?«

Vprašanje je padlo precej v prazno. Bilo je skoraj točno opoldne. Brane in Slavica sta malo poležavala pod senčnikom na rtu pri vhodu v zaliv in se malo namakala. Bepo je z dojenčkoma gostoval pri Aleksiju in njegovem vinu. Dojenčka sta nepredvideno zaspala na gostiteljevem ležišču. Bepo je nepredvideno, a brez odpora, obsedel ob vrču

s pijačo. Samo Fortuna je bil tu. Karo ga je z znanim nezaupanjem gledal od daleč, Gal pa bolj od blizu.

Možakoma z nove barke je postalo jasno, da sta pristala pod gostilno.

»Pozor,« je rekel višji, »izostrili bomo ušesa.«

»Sama ušesa so me,« je rekel drugi.

Začela sta z znanim vohljaškim pravilom: v gostilni lahko neopazno izveš zelo veliko. Sedla sta na klop, ki je dajala vtis največje senčnosti. Malo negotovemu in malo zmedenemu Fortunu sta naročila, naj prinese pijačo. Ozrla sta se okrog sebe. Takoj sta opazila Gala, kako ju opazuje. Opazila sta tudi, da sicer ne opazita nič posebnega.

Zato je fotoreporter kot slučajni kopalec mimogrede Fortunu navrgel vprašanje, ali je zadnje čase kaj dosti ljudi obiskalo otok.

Fortuna ni imel izkušenj z novinarji. Še nikoli ni bil podvržen zvijačam starih mačkov sedme sile. Zato je brez oklevanja vzcvetel. Povedal je vse o arheologih. Še malo je dodal in zatem pribil:

»Ko odkrijejo zaklade, bodo na otok pridrli ljudje. Postavili bomo hotele in vse živo. Pri meni bo ves svet jedel zobatca na žaru!«

Zdaj se je izkazal drugi možakar. Za kosilo čez kakšne tri ure je naročil zobatca. Če seveda je.

Fortuna je potrdil, da je. Čisto svež je in čez tri ure bo pripravljen. Takega zobatca celinci še niso jedli.

Gal je kar stal tam in gledal.

»A bi mladi mož kaj spil?« je zdaj fotoreporter še njemu namenil tehtno pozornost.

»Ja, no,« je rekel mladi mož, »bi.«

»Ana!« je zakričal Fortuna, »daj eno kokalolo!«

Mož je imel tako poredko opravka z njemu neprebavljivo rjavo brozgo, da mu je bilo že ime deveta briga. Ana se je pojavila skozi vrata in položila steklenico pred Fortuna. Takoj zatem je izginila nazaj.

»Izvoli,« je prišlek pomignil Galu.

Takoj se je pokazalo, da tudi pijača ni zastonj.

»A bi naju peljal tja, kjer kopljejo?« je zaslišal Gal, ki si je pred tem čvrsto namestil steklenico ob zelo nazaj nagnjeno glavo. Pil je in pil. Potem si je s prepoteno podlahtjo šel prek rjavih mokrih brkov in rekel:

»Ja.«

»Verjetno boš moral kmalu domov na kosilo,« je nadaljeval mož. »Zato bi bilo verjetno dobro, da gremo kar takoj, ne?«

»Ja,« je rekel Gal.

»Pa pojdimo,« sta rekla možakarja in vstala.

Gal je malo preišljeval, ali se mu ljubi riniti spet gor v hrib. Ampak hitro se je domislil svojih neprecenljivih zaslug, o katerih bi široka publika skoraj morala kaj izvedeti. Zato je pač mignil Karu in so šli. Hodil je spredaj. Od zadaj je lovil besede o senzaciji in o drugih časopisih, ki še nič ne vedo, in o naslovnici in o nagradi in malo manj strmo bi tole lahko bilo in sakra, kako je vroče.

V vseh sencah ob poti so malo počivali, si brisali pot in se oddihovali.

Potem se je izza obzorja pojavila in nato približala cerkvica. Pred njo je prislonjena ob steno rahlo dremala Vesna. Ko jo je Karo s smrčkom mokro pobožal po kolenih, je odprla oči in skočila pokonci. Ob pogledu na prihajajoče neznance si je popravila krilo in si segla v lase.

»Tu smo,« je povedal Gal.

»Dober dan,« sta družno pozdravila prišleka. »Od glavnega dnevnika so naju poslali. Slišati je, da gre za velike stvari.«

»Kajpak, kakopak, kajpak,« je zatrdila gospa Vesna. »Le pogledjte.«

Razprostrla je svoje papirje. Na njih so se izdatno nakopičile potujoče črte in črtice. Med njimi so v raznih položajih tičali razni narisani znaki.

»Le pogledjte.«

Tisti brez opreme se je sklonil in potem rekel tistemu s fotoaparati:

»Sakra, slikaj že!«

»Se razume, šefe,« je rekel fotoreporter. »A vse skupaj ali vsako posebej? A gospo tudi?«

Gal je začutil, da je v zraku določena napetost. Zato se je pobral v hišo in zaklical proti jami:

»Pozor, pozor, novinarji so tu!«

Iz odprtine je pogledala glava direktorja Trpina. Družbo ji je delal Andrej.

»A res?« je vprašal direktor in mežikal v dnevno svetlobo.

Gal ni potreboval besed. Tisti, ki je poveljeval, je bil že za njim. Pri stegovanju vratu je radovednežu spodrsnilo in v hipu je bil tudi pod njim. Do gležnjev in lepo čez čevlje se je zaril v odvečno zemljo na kupu pred vhodom v rov.

»Od dnevnika sem,« je hitro rekel, »kultura. Izvedeli smo, da gre za pomembna izkopavanja. Ali ste vi tu glavni?« je vprašal Trpina, ki je nedvoumno dajal vtis, da je tu glavni. »Lahko slikamo? Lahko natančneje poveste, za kaj gre?«

Zdaj se je tudi fotoreporter naslikal ob Gala. Gal mu je pokazal, kako naj gre, da ne bo v klet potoval tako kot njegov predhodnik. Iz rova so prišli še Borut, Jaka in Peter. Bili so lepo zamazani, kot bi jih sveže pravkar izkopali iz zemlje.

»Oho,« je vzkliknil reporter, »saj vas je kar nekaj.«

Direktor Trpin je na kratko razložil, kako in kaj.

Fotoreporter je slikal in slikal do konca filma v aparatu. Potem je šel ven. Ostali so posedli po skalah in govorili naprej. Gal je začudeno šepnil Andreju:

»A nisi na plaži?«

»Ugani,« se je zarežal Andrej.

Gal je videl, da ni zaželen, in je šel še on ven. Zalotil je fotoreporterja, kako iz vseh zornih kotov fotografira Vesno. Nekaj časa je molče opazoval, potem pa rekel:

»Če vam je mogoče vroče ... po tejle stezi se pride na nudistično plažo. Zjutraj se je tja odpravilo nekaj dobrih mačk.«

Med malomarnim govorjenjem je zavzeto božal Kara pod gobcem.

»A ja?« je vprašala Vesna, »kakšne dobre mačke?«

»Vi jih niste videli,« je razlagal Gal in še naprej zavzeto božal psa, »zjutraj so jih pripeljali s posebno ladjico naravnost tja.«

Z Vesno sta bila že globoko v pogovoru. Sploh nista opazila, da je za fotoreporterjem bliskovito zamrl hrup ob tem, ko se je s svetlobno hitrostjo spustil po poti. Vesna in Gal sta se razumevajoče in zarotniško spogledala. S fotoreporterji je pač tako.

Njegov kolega spodaj v rovu je sedel na skali in beležil in beležil. Nikakor ni smel pokazati, da ne ve, kaj beleži. Direktor Trpin je dočakal svojih pet minut. Vanje je želel zbasati vse, kar se je kdaj naučil, vse, kar je kdaj doživel, in vse, kar je ob vsem tem sklepal. Reporterju je iz hipa v naslednji hip postajalo bolj in bolj jasno, da mu je vse manj jasno. Le z največjim arheološkim naporom bo iz tega čveka izbrskal kaj koristnega. Če gre za izkopavanja, je pač treba računati z globokimi stvarmi.

Borut in Andrej sta prva začutila potrebo, da ne sodelujeta več kot poslušalca v neustavljivem predavanju. Zlezla sta ven in se vrgla v redko travo v senco k Vesninim nogam.

»Kje pa je tisti drugi tip?« je vprašal Borut.

»Dol na obalo je šel,« je hitro vskočil Gal. »Rekel je, da potrebuje kakšne dobre posnetke za revijo Playboy. Menda dobro plačajo za neznane lepotice.«

Gal ni imel časa, da bi še kaj rekel. Njegov stavek je miroljubno Andrejevo kemično sestavo spremenil v eksplozivno zmes.

Ta zmes je siknila:

»Grem plavat!«

Gal ni utegnil ničesar dodati. Tudi kakšni samokritični stavki o pretiravanju in prebujni domišljiji bi padli v prazno. Andrej je izginil tako hitro, da se je skoraj zdelo, danikoli ni bil tam.

»Ja, veš kaj?« je prizadeto rekla Vesna in gledala precej očitajoče.

»Vem,« je precej prizadeto rekel Gal in gledal zelo skesano.

Andrej je v teh trenutkih gledal precej besno. Lahko, da ga je v jami malo zeblo v glavo. Lahko, da mu je bilo po stezi navzdol proti njegovemu zalivu malo vroče v

glavo. Na noben način ta mešanica hladnega in vročega ni bila dobra. Po Andreju so sekale zdaj vroče, zdaj mrzle misli. Te koščke je držala skupaj zelo prepotena koža. Tako razdrobljeni Andrej se je vse hitreje valil proti morju. Tako nastajajoča sila se je v vseh po spisku zbranih mišicah kopičila v smeri rok. Roke so se pripravljale raztrgati vse fotoreporterje tega sveta, vse fotoreporterje tega vesolja kakor tudi in še posebej vse fotoreporterje na tem otoku.

Skozi zadnje grme je divje planil na pesek svojega zaliva. Kamni so frčali na vse strani. Komaj se je ustavil. Ampak - ustaviti se je bilo treba. Ob robu vode je namreč zelo prestrašena Zarja zbirala razne krpice oziroma kopalke. Nespretno jih je skušala razpostaviti po belih lisah svojega kar precej trepetajočega telesa.

»A, a ti si?« je izjecljala.

»A bi moral biti kdo drug?« je upehano in nadvse divje vprašal Andrej.

»To ravno ne,« je mirneje odvrnila Zarja. »Ampak slišati je bilo, kot da se vali čreda bizonov.«

Andrej je stežka odmaknil pogled. No, toliko ga je le, da je pogledal naokrog po zalivu. Nikjer nikogar.

»Kje pa je tisti fotoreporterski tip?« je bruhnilo iz njega.

»Kakšen tip?« je vprašala Zarja.

»Ma, tisti fotoreporter!« je besno pojasnil Andrej.

»Tu ni nikogar,« je rekla Zarja, »saj vidiš. Klemen se je nekaj časa kopal in nekaj časa buljil v svoje karte. Potem je rekel, da je lačen, in je šel. O čem pa govoriš?«

Andrej je povedal zgodbo o novinarskem obisku gor pri arheologih.

»Pojma nimam,« je rekla Zarja.

Nekaj časa je molčala. Potem je pogledala od strani. Šlo je za enega tistih znanih dekliških pogledov od strani, ki jih tudi čreda bizonov ne zdrži na nogah.

»Pa ne, da si ljubosumen?«

Andrej je grizel ustnice.

»Jaz?« je vprašal. »A jaz?«

Zarja je dodala še en pogled od strani.

»In ko sva že ravno pri tem: kako pa, da si utegnil priti sem? A si pustil arheologe same in nebogljene? Ali bodo zmogli sami in brez tebe žgečkat tisti pesek?«

Andrej se je sprva hotel odpraviti nazaj. Ampak ga nekako ni mikalo. Gledal in gledal je Zarjo. Vse bolj se je ukvarjal z malce drugačnimi mislimi.

»Veš kaj,« je končno rekel, »sem mislil ...«

Zarja ga je gledala. Potem je vprašala:

»Kaj si mislil?«

»Se pravi,« se je Andrej malo zmedel, »mislil sem, če, kako bi rekel, torej, v zvezi s koledarjem ... a misliš, da bi se dalo kje dobiti kakšen dan enaindvajset b?«

Zarja ga je gledala. Potem je rekla:

»Povej še enkrat.«

»Dan enaindvajset b,« je ponovil Andrej.

Zarja se je zasmejala in mu segla v lase.

»Ja,« je rekla, »bi se dalo.«

XVII.

Radovednost je spuščena na pašo. Pojavi se vse kaj hujšega. Bepo nimogel požreti svojih predavanj. Telesci se približata obloženim mizam. Pet krepkih mož se znajde na trhljih deskah. Misel o živi mumiji je odveč. Kakšnemu slučaju se ima zahvaliti človeštvo. Hitro sporočilo: s.m.r.k. Že spet srebro iz modre špilje.

Gal je zaključil kramljanje z gospo Vesno. Počasi se je začel zavedati, da je z lažnimi napotki občutno razkuril vsaj dve osebi. Po zabavnem zapletu bi se utegnil pojaviti kakšen manj zabaven razplet. Zato se je odločil, da gre domov in v varni senci skrbne mame počaka na ohladitev dneva. Vzel je pot pod noge. Tam, kjer so se steze cepile, ga je vseeno premagal napuh. Morda bo v glavnem zalivu le našel koga, ki bi lahko bil hvaležen poslušalec? Moral je odložiti breme napetih zgodb.

V poznem popoldnevu ni bilo pri Fortunu videti nikogar. Z njegovega ražnja se je rahlo kadilo. Kup žerjavice je grel poletni dan.

Pač pa se je ob pomolu zibala še ena jadrnica!

Otok, ki je stoletja in desetletja životaril bogu za hrbtom, zaliv, ki je samo izjemoma ponudil zavetje kakšnim naključnim barkam, se je očitno kar nenadoma pojavil na zemljevidu.

Gal se je približal in zlahka spustil svojo radovednost z verig na pašo. Jadrnica je bila precej velika in po palubi se je motalo nekaj mož. Gal jih je obmetaval s sumničavimi pogledi. Pri tem mu je Karo dajal potrebno moralno oporo in prikrito renčal. Nenadoma je mož s kapitansko čepico nekaj zamomljal. Vsi štirje mornarji so skupaj s šefom hitro izginili v kabino. Ven se je slišalo nejasno govorjenje. Čez čas je kapitan pogledal ven.

»Hej, mali, pridi sem! A boš sok?«

Gal je ugotovil, da naj bi bil "mali" on. Zelo in preveč mu je bilo vroče in zelo in preveč je bil žejen. Zato se ni spomnil, da mu v zadnjem času neznanci kar pogosto ponujajo pijačo. Karo je zdaj že ihtavo in divje lajal. Ampak Gal je po mostičku vseeno zlezel na barko in šel v kabino.

Karo je nehal migati z repom. Sarno lajal je še. In po njegovem mnenju je čisto predolgo trajalo, da se je Gal končno spet vrnil na pomol. Pospremil ga je mož s čepico.

»A potem drži?« je vprašal.

»Oja,« je rekel Gal. Pobožal je Kara in počasi odhajal.

Kdor je poznal Gala, bi vedel, da se zelo trudi s tem počasnim odhajanjem. V resnici bi jo zelo rad užgal med hiše. Komaj je krotil sedemnajst pospeškov, ki so eden za drugim hoteli planiti na svetlo. Enkrat se je se ozrl in pomahal. Zdaj je vseh pet gledalo za njim.

»Do večera!« je zavpil kapitan.

»Do večera!« je odvrnil Gal.

Šele ko je prišel za vogal Fortunove hiše in se ga iz luke ni več videlo, jo je Gal ucvrl. Potem se je nenadoma ustavil. Moral je pomisliti, kam naj jo sploh cvre. Nato je

švignil do Aleksija.

Treščil je v hladno lopo, da so tri kape kar pošcocile. Ena je bila na Aleksijevi, ena na ribiča Ilije in ena na glavi oficirja Bepa. Vsi trije so lepo zleknjeni srebali bevando. Dojenčka sta se pod mizo zapletala in odpletala sredi starih mrež.

»Kam pa kam, mojster?« je vprašal Aleksije. Hiša, v katero je treščil Gal nekaj sekund za Karom, je bila pač njegova. Zato je bil po naravnem redu on tisti, ki je moral izvedeti, zakaj fantu gori pod nogami. "A se je kje vžgala voda?"

»Ja, ja, ja, pa se vse kaj hujšega!« je kriknil Gal in lovil sapo, ki mu je ves čas pohajala.

»No, no,« je rekel Bepo. »Malo je stvari, ki jih naglica lahko dobro reši. Le povej!«

Bepo se je v življenju trudil stvari urejati počasi. Lahko, da je kakšne dobro uredil. Ta hip mu ena ni šla od rok. V rodnem kraju mu je mati njegovih dojenčkov odločno povedala, da na dopust na otok ne gre. Tam ni trgovin. Tam ni tekoče vode. Tam ni zdravnikov. To niso okoliščine, ki bi bile najboljše za splošen razcvet dojenčkov. Bepo je trdil, da v trdih okoliščinah vsi dojenčki postanejo krepki fantje. To je želel dokazati tudi pri svojem naraščanju. Če res tako misli, mu je rekla žena, naj gre na otok lepo sam. Bepo ni mogel pozrefii svojih predavanj.

»Prav,« je rekel in šel.

Po tednu dni je kazalo, da se njegova dojenčka v načelu dobro razvijata. Tisti, ki mu je šlo vse slabše, je bil njun oče. Opravila v zvezi z otrokoma je začel poenostavljati če v taki meri, da je celo sam opazil, da to ni povsem v redu. Zato je rad zavil k Aleksiju, Tam se mu po treh hektolitrih bevande stvari niso več zdele tako kritične. Obe-mu je bila mati njegovih dojenčkov nečakinja kapitana Aleksija. Bepo je delal na tem, da bi Aleksije odigral vlogo posrednika. Vlogo naj bi odigral tako, da bi vsi vpleteni moralno zmagali. Bepo in dojenčka bi bili tako reseni, mama njihove družine pa do vratu v delu.

V to visoko politiko je brez trkanja priletel Gal.

Gal je z določeno naglico poročal o svojih pogovorih z neznanci na neznani barki v luki. Može v Aleksijevi bajti so znova tehtno staknili glave in sprejeli določene sklepe.

»Stvari so resne,« je rekel Bepo.

»Ves svet je prihrumel na naš otok,« je rekel Ilija.

»Nihče se ne bo norčeval iz nas,« je pribil Aleksije.

V zaselku so se začele goditi nekatere stvari. Na videz so le Aleksije, Ilija in Bepo nekam veliko hodili od hiše do hiše. Gal in Karo sta pasla razi-grana dojenčka. Dan je bil sicer monoton, kot se za vroče poletno popoldne spodobi. Ko se je Bepo vrnil, sta Gal in Karo znova vzela pot pod noge. Najprej sta odhitela do Andrejevih staršev in nato k svojim.

Zgodba, ki jo je Gal pravil, je bila iz trenutka v trenutek daljša in bolj napeta. Gala je mama skrbno napolnila s hrano in pijačo. Tudi Karo je dobil svoje. Potem sta Gal in Karo morala nazaj k arheološki odpravi. Sreča je na strani srečnežev in Gal in Karo sta v tem hipu bila srečneža.

»Ups,« je vzdihnil Gal.

Gal je zagledal fotoreporterja in njegovega kolega, ki sta se precej brezvoljno in utrujeno vračala po poti navzdol. Skril se jima je in tiščal Karu čeljusti skupaj. Karu se je to sicer zdelo neumno, ampak tega ni mogel povedati. Ko sta novinarja izginila iz vidnega polja, sta jo Gal in Karo spet ubrala proti vrhu.

Pri cerkvici sta brez besed švignila mimo Vesne, ki se ni imela časa niti začuditi. V jami je arheološka odprava še kar kopala in kopala. Začasno so zapečatili stranski rov, kjer se je pokazalo staro svetišče. Hrabro so rili po glavnem rovu, ki se je spuščal in spuščal ...

Gal je oddrdral navodila, kot mu jih je naložil Bepo po posvetu z Aleksijem in Ilijo.

»Ha!« je kriknil direktor Trpin. »Tako torej!« «Ha!« je kriknil Borut, ki je vedel, da se je z direktorjem dobro strinjati.

Jaka in Peter nista nič kriknila. Ni se jima ljubilo. Obenem sta v akciji sodelovala honorarno in je bil zanju red do neke mere ohlapnejši.

V skladu z navodili so uredili vse potrebno.

Nato je počasi padel mrak. Ker je bila vidljivost bolj slaba, se je tudi noč spotaknila in padla čez otok.

Zdaj se je začela zrežirana predstava.

»Ojoj,« je čivknil Gal, »kaj pa, če se kaj zalomi? «

Ampak, zdaj se ni dalo nič več spremeniti.

XVIII.

Radovednost je spuščena na pašo. Pojavi se vse kaj hujšega. Bepo ni mogel požreti svojih predavanj. Telesci se približata obloženim mizam. Pet krepkih mož se znajde na trhljih deskah. Misel o živi mumiji je odveč. Kakšnemu slučaju se ima zahvaliti človeštvo. Hitro sporočilo: s.m.r.k. Že spet srebro iz modre špilje.

Gal je zaključil kramljanje z gospo Vesno. Počasi se je začel zavedati, da je z lažnimi napotki občutno razkuril vsaj dve osebi. Po zabavnem zapletu bi se utegnil pojaviti kakšen manj zabaven razplet. Zato se je odločil, da gre domov in v varni senci skrbne mame počaka na ohladitev dneva. Vzel je pot pod noge. Tam, kjer so se steze cepile, ga je vseeno premagal napuh. Morda bo v glavnem zalivu le našel koga, ki bi lahko bil hvaležni poslušalec? Moral je odložiti breme napetih zgodb.

V poznem popoldnevu ni bilo pri Fortunu videti nikogar. Z njegovega ražnja se je rahlo kadilo. Kup žerjavice je grel poletni dan.

Pač pa se je ob pomolu zibala še ena jadrnica!

Otok, ki je stoletja in desetletja životaril bogu za hrbtom, zaliv, ki je samo izjemoma ponudil zavetje kakšnim naključnim barkam, se je očitno kar nenadoma pojavil na zemljevidu.

Gal se je približal in zlahka spustil svojo radovednost z verig na pašo. Jadrnica je bila precej velika in po palubi se je motalo nekaj mož. Gal jih je obmetaval s sumničavimi pogledi. Pri tem mu je Karo dajal potrebno moralno oporo in prikrito renčal. Nenadoma je mož s kapitansko čepico nekaj zamomljal. Vsi štirje mornarji so skupaj s šefom hitro izginili v kabino. Ven se je slišalo nejasno govorjenje. Čez čas je kapitan pogledal ven.

»Hej, mali, pridi sem! A boš sok?«

Gal je ugotovil, da naj bi bil »mali« on. Zelo in preveč mu je bilo vroče in zelo in preveč je bil žejen. Zato se ni spomnil, da mu v zadnjem času neznanci kar pogosto ponujajo pijačo. Karo je zdaj že ihtavo in divje lajal. Ampak Gal je po mostičku vseeno zlezal na barko in šel v kabino.

Karo je nehal migati z repom. Samo lajal je še. In po njegovem mnenju je čisto predolgo trajalo, da se je Gal končno spet vrnil na pomol. Pospremil ga je mož s čepico.

»A potem drži?« je vprašal.

»Oja,« je rekel Gal. Pobožal je Kara in počasi odhajal.

Kdor je poznal Gala, bi vedel, da se zelo trudi s tem počasnim odhajanjem. V resnici bi jo zelo rad užgal med hiše. Komaj je krotil sedemnajst pospeškov, ki so eden za drugim hoteli planiti na svetlo. Enkrat se je še ozrl in pomahal. Zdaj je vseh pet gledalo za njim.

»Do večera!« je zavpil kapitan.

»Do večera!« je odvrnil Gal.

Šele ko je prišel za vogal Fortunove hiše in se ga iz luke ni več videlo, jo je Gal ucvrl. Potem se je nenadoma ustavil. Moral je pomisliti, kam naj jo sploh cvre. Nato je švignil do Aleksija.

Treščil je v hladno lopo, da so tri kape kar poskočile. Ena je bila na Aleksijevi, ena na ribiča Ilije in ena na glavi oficirja Bepa. Vsi trije so lepo zleknjeni srebali bevando. Dojenčka sta se pod mizo zapletala in odpletala sredi starih mrež.

»Kam pa kam, mojster?« je vprašal Aleksije. Hiša, v katero je treščil Gal nekaj sekund za Karom, je bila pač njegova. Zato je bil po naravnem redu on tisti, ki je moral izvedeti, zakaj fantu gori pod nogami. »A se je kje vžgala voda?«

»Ja, ja, ja, pa še vse kaj hujšega!« je kriknil Gal in lovil sapo, ki mu je ves čas pohajala.

»No, no,« je rekel Bepo. »Malo je stvari, ki jih naglica lahko dobro reši. Le povej!«

Bepo se je v življenju trudil stvari urejati počasi. Lahko, da je kakšne dobro uredil. Ta hip mu ena ni šla od rok. V rodnem kraju mu je mati njegovih dojenčkov odločno povedala, da na dopust na otok ne gre. Tam ni trgovin. Tam ni tekoče vode. Tam ni zdravnikov. To niso okoliščine, ki bi bile najboljše za splošen razcvet dojenčkov. Bepo je trdil, da v trdih okoliščinah vsi dojenčki postanejo krepki fantje. To je želel dokazati tudi pri svojem naraščaju. Če res tako misli, mu je rekla žena, naj gre na otok lepo sam. Bepo ni mogel požreti svojih predavanj.

»Prav,« je rekel in šel.

Po tednu dni je kazalo, da se njegova dojenčka v načelu dobro razvijata. Tisti, ki mu je šlo vse slabše, je bil njun oče. Opravila v zvezi z otrokoma je začel poenostavljati že v taki meri, da je celo sam opazil, da to ni povsem v redu. Zato je rad zavil k Aleksiju. Tam se mupo treh hektolitrih bevande stvari niso več zdele tako kritične. Obenem je bila mati njegovih dojenčkov nečakinja kapitana Aleksija. Bepo je delal na tem, da bi Aleksije odigral vlogo posrednika. Vlogo naj bi odigral tako, da bi vsi vpleteni moralno zmagali. Bepo in dojenčka bi bili tako rešeni, mamanjihove družine pa do vratu v delu.

V to visoko politiko je brez trkanja priletel Gal.

Gal je z določeno naglico poročal o svojih pogovorih z neznanci na neznani barki v luki. Možje v Aleksijevi bajti so znova tehtno staknili glave in sprejeli določene sklepe.

»Stvari so resne,« je rekel Bepo.

»Ves svet je prihrumel na naš otok,« je rekel Ilija.

»Nihče se ne bo norčeval iz nas,« je pribil Aleksije.

V zaselku so se začele goditi nekatere stvari. Na videz so le Aleksije, Ilija in Bepo nekam veliko hodili od hiše do hiše. Gal in Karo sta pasla razigrana dojenčka. Dan je bil sicer monoton, kot se za vroče poletno popoldne spodobi. Ko se je Bepo vrnil, sta Gal in Karo znova vzela pot pod noge. Najprej sta odhitela do Andrejevih staršev in nato k svojim.

Zgodba, ki jo je Gal pravil, je bila iz trenutka v trenutek daljša in bolj napeta. Gala je mama skrbno napolnila s hrano in pijačo. Tudi Karo je dobil svoje. Potem sta Gal in Karo morala nazaj k arheološki odpravi. Sreča je na strani srečnežev in Gal in Karo sta v tem hipu bila srečneža.

»Ups,« je vzdihnil Gal.

Gal je zagledal fotoreporterja in njegovega kolega, ki sta se precej brezvoljno in utrujeno vračala po poti navzdol. Skril se jima je in tiščal Karu čeljusti skupaj. Karu se je to sicer zdelo neumno, ampak tega ni mogel povedati. Ko sta novinarja izginila iz vidnega polja, sta jo Gal in Karo spet ubrala proti vrhu.

Pri cerkvici sta brez besed švignila mimo Vesne, ki se ni imela časa niti začuditi. V jami je arheološka odprava še kar kopala in kopala. Začasno so zapečatili stranski rov,

kjer se je pokazalo staro svetišče. Hrabro so rili po glavnem rovu, ki se je spuščal in spuščal ...

Gal je oddrdral navodila, kot mu jih je naložil Bepo po posvetu z Aleksijem in Ilijo.

»Ha!« je kriknil direktor Trpin. »Tako torej!«

»Ha!« je kriknil Borut, ki je vedel, da se je z direktorjem dobro strinjati.

Jaka in Peter nista nič kriknila. Ni se jima ljubilo. Obenem sta v akciji sodelovala honorarno in je bil zanju red do neke mere ohlapnejši.

V skladu z navodili so uredili vse potrebno.

Nato je počasi padel mrak. Ker je bila vidljivost bolj slaba, se je tudi noč spotaknila in padla čez otok.

Zdaj se je začela zrežirana predstava.

»Ojoj,« je čivknil Gal, »kaj pa, če se kaj zalomi?«

Ampak, zdaj se ni dalo nič več spremeniti.

Pri Fortunu je bila hrupna večerja. Predvidoma je sodelovala celotna arheološka odprava. Sodelovali so vsi dosegljivi turisti. Sodelovala sta tudi oba novinarja. Z dodatnimi namigi o bodočih dogodkih je Gal pred tem sklenil začasno premirje s fotoreporterjem. Zarja in Andrej tisti hip nista sodelovala. S preverjeno tehniko sta predvidevala v različnih časih in iz različnih koncev prinesiti svoji telesci k obloženim mizam. Problem bi utegnilo biti le to, da nista vedela, kaj vse se je godilo čez dan.

Ko je bilo vzklikanje in nazdravljanje na terasi najglasnejše, je Gal trikrat potrkal ob bok velike jadrnice ob pomolu.

V kabini je vstal šum. Zatem so temne postave iz kabine poskakale na kopno. Obložile so se z nahrbtniki in kupi dodatnih stvari. Gal se je postavil na čelo skrivnostne peterice. Napravil je ovinek, tako da jih svetloba luči in plamenov od Fortune ni dosegla. So se pa zato v temi malo bolj spotikali po kamnih. Potem so krenili navzgor po stezi proti cerkvici in arheološkemu najdišču.

Ob gruči hiš na vrhu otoka se je Gal ustavil in šepnil:

»Pozor, previdno! Tu smo!«

Prišli so do coprničine bajte. Gal je odsunil vrata, ki so izdatno zaškripala. Noč je bila sicer solidno polna čričjega prepevanja.

Možje so sopli. Pot navkreber jih je malo zdelala.

»Huda reč,« je šepnil eden od mož.

»To je torej tukaj?« je vprašal kapitan. »Kaj pa v teh hišah naokrog? A tu sploh kdo živi? Psov ne slišim nobenih.«

»Na otoku ni psov,« je rekel Gal. »Samo mačke so. Kar precej jih je. Pozimi, ko ni hrane, žrejo celo polivinilne vrečke, če jih najdejo.«

Očitno ob misli na polivinil v ustih je Gal glasno zakašljajal.

»Bi šli dol?« je potem skoraj preglasno vprašal.

»Ja, se razume,« je odločno odgovoril kapitan.

Možje so prižgali baterije. Gal je segel po roki vodje odprave in z baterijo posvetil v kot.

»Tamle,« je rekel, »tamle vidite luknjo. Ob njo zložite opremo in se spustite noter. Rov se začne v kleti in teče proti cerkvi. Ko boste tam, bo vse jasno.«

Možje so se spogledali.

»Previdno!« je vzkliknil Gal.

»Se razume,« je nestrpno rekel kapitan.

Gal je hitro stopil nekaj korakov nazaj na hišni prag. Pet krepkih mož, obloženih z opremo, je hitro stopilo naprej. Znašli so se na trhlih deskah. Deske so strahovito zahreščale. Vse se je zamajalo. Vmes so se mešali prestrašeni kriki in sočne kletvice. Kričanje se je spuščalo z grli vred lepo dol, ko so se tla treskoma vdrla. Potem so sefantje znašli globoko v kleti.

V temo so gledali lepo zavozlani s seboj, opremo in podrtijo. Vsak v svojo smer so jo rezali snopi žarkov iz razmetanih baterij.

»Kaj je zdaj to?« je zastokal eden od padalcev brez padala. Skrivnega izkopavanja in iskanja zakladov si ni predstavljal tako boleče.

Izkazalo se je, da na hudi dan nisi nujno vedno sam.

»Tako torej!« je vzkliknil direktor Trpin. Priskakljal je iz rova, kjer je v Borutovi družbi že kar nekaj časa šklepetal z zobmi. Malo od vlažnega mraza in malo od suhe negotovosti, kako se bo vse skupaj izteklo.

»Kaže, da vas zanimajo izkopanine !« je grozeče dodal.

Možje v kleti niso imeli kaj ugovarjati. Težko bi trdili, da so šli na nočno plavanje s polnimi rokami krampov, motik in podobnega. Malo so jih ovirale deske iz sesutega poda, ki so jim mestoma napolnile naročja in poklonile nekaj podplutb.

»He, he, živa mumija,« je ob pogledu na direktorja Trpina skušal duhovičiti eden od mož. Vprašujoče se je ozrl po ostalih.

Najprej jih je popadla misel, da bi možičku malo izprašili vest in zatem še organ vrh vratu. Vendar so misel opustili takoj potem, ko se je pojavila. Od zgoraj je blisnila močna svetloba. Spremljal jo je zelo odločen glas. Oddajal ga je Bepo.

»Tule spuščam vrv! Po eden zlezite lepo ven!«

To so fantje tudi storili.

Kakor so prihajali ven, tako sta jim dva postavna policista natikala lisice. Razvrščala sta jih pred vhodna vrata.

Policisti so bili sicer trije. Aleksije jih je o dogodkih obvestil s pomočjo svoje zaprašene radijske postaje. Pozno popoldne so prihrumeli s posebnim čolnom in pristali v zalivu na drugi strani otoka. Nato so se povzpeli k coprničini bajti in se odložili v senco. Tam so z arheologi in Bepom sestavili lep program in lepo pričakali skrivnostne gospode z nelepimi načrti.

Nesojeni arheologi se seveda niso mogli posloviti čisto brez besed. Pravim, pa tudi ljubiteljskim arheologom, se pravi Galu, so navrgli nekaj stavkov.

»Mulc, ko te naslednjič srečam ...«

»Pokovec, le čakaj, ...«

Vendar je bila noč prelepa in tudi otok je bil že od nekdaj lep. Zato tega lepega vzdušja zdaj res ne moremo umazati s takimi izjavami. Besede niso bile v čast ne tistim, ki so jih izrekli, ne njihovemu daljnemu, kaj šele bližnjemu sorodstvu. In ker je ponavljanje

mati znanja, bi ponavljanje omenjenih besed po nepotrebnem našlo mesto v kakšnih uka željnih ušesih.

»Gospodje, raje umolknite,« je svetoval največji in najmočnejši policist.

Govorjenje se je res kaj hitro pokazalo kot precej odvečno. Kolona je krenila nazaj proti Fortunu.

Tam sta Ilija in Brane vodila zavajalno večerjo in seveda se je bilo treba malo pogovoriti.

Pokazalo se je, da se je novica o odkritju na malem otoku vendarle širila. Razširila se je tudi do ušes, ki je niso znala prav oceniti. Glave, na katerih so ta ušesa rasla, so imele prav posebne poglede na arheološka odkritja. Menile so, na primer, da imaš dragocene stare predmete lahko doma ali jih pa prodaš, ker ni treba, da bi se prašili po muzejih. Od tod do ideje, da bi bilo dobro iti na otok in neopazno kaj suniti, ni bilo daleč.

»No, ja,« je razlagal Gal, ko so policisti izpluli s tatinsko barko in njenimi uklenjenimi lastniki v noč, »no, ja, slučajno sem šel mimo barke. Pa so me poklicali noter. Silili so me s sokom. Potem so me vprašali, ali bi jim zvečer malo pokazal, kje se koplje. Takoj mi je bilo jasno, koliko je ura. Sklenil sem uporabiti zvijačo. Stopil sem do Aleksija. Dal sem mu nekaj predlogov. Po premisleku smo vso stvar organizirali. V redu, ne?«

Galova mama in oče sta sijala. Vedela sta, da njun mlajši hudo naklada. Ampak kazalo je, da bo sem ter tja kdo vseeno tudi kaj odpeljal. Klemen seveda ne. On je kdaj pa kdaj le glasno in podcenjevalno prhnil iz nosu. Ni se mu zdelo vredno izgubljeni besed. Tale mlajši brat ga je občasno zelo najedal. Zato je raje izmenoma jedel in izmenoma prekladal svoje karte.

»Živeli!«

Ljudje, ki so pri vsem skupaj sodelovali, in tisti, ki so samo gledali, so nazdravljali arheologom, sreči, samim sebi, poletju in počitnicam. Resnici na ljubo, počitnice se prej ali slej iztečejo.

Škljoc! Škljoc!

V veselo družčino je občasno blisnil fotoaparati. Fotoreporter je potreboval zaključne srečne posnetke za svojo izjemno reportažo. Prav rad je naročal tudi vino za vse. Vedel je, da mu posebna nagrada za enkratni prispevek v časopisu ne uide.

Prav na sredo takega bliska je vstopil Andrej. Andrej starejši ga je brez težav opazil. Zamisel o neopaznem pojavljanju tokrat ni uspela. Še več. Sprevršla se je v zelo opazno pojavljanje.

»Oho, oho!« je zaklical Andrej starejši. »Dober večer, sine! Malo si plaval in potem si čuval dragoceno arheološko najdišče, ne? Se razume. In zdaj si tukaj, ne?«

Andrej je bil v zadregi. Jasno mu je bilo, da mu je oče na široko nastavil zanko, a ni vedel kakšno. Skušal se je izvleči s svežo idejo.

»Bil sem v špilji na drugi strani otoka. Prišla je plima in nisem mogel ven,« je povedal.

Zdaj se je moral vleči iz zadrege Andrejev oče. Odločil se je za odločen poseg. Zaigral je na vse ali nič. Lasje so se mu postavili pokonci in s tresočim glasom je rekel:

»Poslušaj, smrkavec, hitro se spomni, kaj od tega, kar si rekel, je res, sicer ti primažem tako, da ...«

Vsa terasa se je zdrznila. Veseljaško in razposajeno vzdušje se je za hip sprevrгло v nepotrebno napetost.

Andrej starejši svoje grožnje ni uspel izreči do konca. Nevarnost, ki se je pojavila v zraku, je pognala Andrejeve možgane v tek. Odločno je rekel:

»Res je prišla plima.«

Vsa terasa je sproščeno treščila v odrešujoč krohot. Oče ni imel nobene možnosti več, da bi ostril pogovor s sinom. V nove razmere je z druge strani terase vstopila Zarja.

»Oho,« je hotel skočiti Brane. Pa se je pravi čas ustavil. Malo je pogledal naokrog in rekel še en majhen »aha«. Imel je zelo prav.

Zarja je spet sedla h Galu. Gal se je obnašal kot kralj večera. Razigrano jo je udaril po rami in vprašal:

»Vse v redu?«

»Mislim, da ja,« je rekla Zarja. »Pa ti?«

»Vem, da ja!« je vzkliknil Gal in se režal. Potem je svoje videnje zgodbe nič hudega sluteči ženski duši začel praviti od ustreznih zapletov naprej. Pri tem se seveda ni mogel izogniti glavni vlogi, ki jo je pri vsem tem moral skromno odigrati.

»Tako je torej bilo?« se je ljubeznivo čudila Zarja.

»Tako, tako,« je ponosno potrdil Gal.

Noč je počasi začela izvajati svojo moč. Zdaj eden, zdaj drug so veseljaki namerili svoje podplate in tik za njimi še sebe proti odrešujočim ležiščem. Dan je bil dolg in naporen. Spanec bo kot običajno prekratek. Novi dan pa ne bo imel nobenega posebnega usmiljenja do tistih, ki bi ga želeli prešpricati z opravičilom o glavobolu.

Kar zjutraj se je življenje vrnilo v običajne tire. Slavja ni bilo več. Premalo ljudi je bilo za kaj takega in preveč dela je prežalo na vsakem koraku. To je veljalo za ribiče, za arheologe in za vse, ki so prišli na skale in pesek raztegovat svojo mlečno kožo.

Gal je kljub temu dvignil nos za kakšnih sedemnajst metrov. Fotoreporter ga je pozorno in z veseljem poslikal od spredaj, zadaj, od spodaj in od strani. Direktor Trpin mu je v trajen spomin na slavo poklonil nekakšne črepinje. Bile so menda nekaj posebnega. Ampak fant jih je vseeno misli treščiti v valove. Samo slučajju, da je mimo prišla Andrejeva mama, se ima človeštvo zahvaliti, da jih zdaj neka obupana snažilka občasno čisti na nekih muzejskih policah, obdane z modrimi napisi. Gal je o svojem talismanu pred drugimi uspel molčati.

»Verjamem, da mi bo prinesel srečo, če ne bo nihče vedel zanj,« si je govoril. Bil je prepričan, da je Klemenu vse skupaj zletelo iz glave. Skrivnosti mlajših bratov so za to, da jih pozabljamo.

Zjutraj je direktor Trpin izvedel predavanjce za mlade arheološke kandidate. Ustrezno jih je pohvalil. Spregovoril je o arheologiji kot o znanosti. Naslikal je zgodovino kot našo skupno stvar in odgovornost. Od njegovih besed je še največ odnesel veter.

Arheološka izkopavanja so potem tekla naprej. Oviralo jih je visoko poletje. Za delo pa so bile razmere idealne. Le delavcev zaradi dopustov ni bilo dovolj. Vrnili se bodo z jesenskim deževjem in sklenili z oblaki ustrezen sporazum. Sodelovanje z vremenom ima dve možni obliki: -zaradi dežja izkopavanje odpade in -zaradi pomanjkanja dežja izkopavanje odpade.

Obe obliki so v nadaljevanju po malem tudi izvajali.

Očitno je bilo, da se rov iz coprnice bajte spušča proti morju. Najkrajša črta do vode se je po načrtu končala v modri špilji. Hej!?

»Jasno,« je rekel Andrej. »Če je človek tu, je prav, da gre v modro špiljo.«

»A si postal vodja reklamnega oddelka za luknje po otokih?« je vprašal Gal in pestoval Karov dremajoči smrček.

»Ne,« je odkimal Andrej in si začel ogledovati desnico, »lahko pa zamašim kakšno luknjo, ki ti preveč veselo miglja pod nosom. A bi rad kaj takega?«

»Ne bi rad kaj takega,« je odkimal Gal, »ne bi.«

Zarja, Gal, Klemen in Andrej so sedeli na pomolu in stegovali prste na nogah proti vodi. Plime še ni bilo, zato so z nogami bingljali po zraku. Klemen niti ne. Ležal je na pomolu in razpostavljal svoje karte. Šel se je neke divje bitke s sovražnikom, ki ga sicer na drugi strani ni bilo. Sonce je bilo v svoji najvišji točki vsakodnevnega popotovanja.

»Vidva,« se je zdaj oglasila Zarja, »a nimata kosila?«

Klemen je postal lačen ob vsakem času, če je le kdo omenil hrano. Gala to ni vleklo. Raje bi vlekel na ušesa vse, kar bi govorila Andrej in Zarja.

»Kaj se bosta pa šla, da morava midva stran?« je naravnost in nesramno vprašal.

»Poslušaj pameten nasvet,« je Andrej siknil med zobmi, »poslušaj, če ti kdo kaj lepo reče.«

Gal se je užaljeno postavil na noge. Karo je sanjal najslajše sanje. Z vseh strani so mu ponujali krasne neobrane kosti. Zdaj mu je glava omahnila v prazno in prestrašeno je padel v kruto resničnost. Zacvilil je. Tudi Klemen je vstal. Pred tem si je karte naložil v že precej razvlečen žep na kratkih hlačah. Vsi so po otoku hodili v kopalkah, le on ne. Potreboval je žep, in ker je bil žep na hlačah, je uporabljal hlače. Vročina ga pri tem ni motila. Karte so le karte.

Zarja in Andrej sta ostala sama. Andrej je čakal kakšen stavek. Jasno mu je bilo, da Zarja paglavcev ni kar tako poslala stran.

»Jutri odplujemo,« je čez čas počasi rekla Zarja. »Brane je dobil telegram, da se bo podrl svet, če se ne vrne v službo. In Taja je dobila neke izpuščaje. Konec filma.«

»Opa!« je vzkliknil Andrej in takoj tiho dodal, »smrk, smrk.«

»S.m.r.k.?« je vprašala Zarja, »s.m.r.k.? Kaj to pomeni?«

»Kaj to pomeni?« je vzdihnil Andrej. »Hitro sporočilo: srce mi rahlo krvavi.«

Vrgel je nekaj kamnov v vodo.

»A res?« je vprašal čez čas.

»Res,« je prikimala Zarja.

»A imaš kakšno idejo v zvezi s tem?« je vprašal Andrej.

»Jaz imam vedno zelo veliko idej. Občasno izbruhne kakšna težava, kadar jih želim uresničiti,« je rekla Zarja.

Posegla je po pogledu od strani in Andrej je za hip posegel po zardevanju. V naslednjem hipu ga je odložil.

Do pomola je priropotal Šime.

»A greš res jutri domov?« je vprašal Zarjo brez posebnega ovinkarjenja.

Zarja je molčala in gledala tja v en dan.

»Ja,« je rekel Andrej. »Gre.«

»Eh,« je vzdihnil Šime. »Ker sem že tu, sem mislil, da bi vas še enkrat potegnil do špilje. Kje je pa ostala vojska?«

»Tamle otožno odhaja,« je Zarja zamahnila z roko proti hribu.

Andrej je skočil na noge. Vtaknil je dva prsta v usta in divje zažvižgal. Gal in Klemen sta se sredi brega ustavila in pogledala nazaj. Andrej jima je pomahal, naj se vrneta. Najprej se je obrnil Karo, zalajal in se zaprašil navzdol. Precej hitro za njim je priteknel Gal. Klemen se je bližal dostojanstveno in nejevoljno.

»Kaj je?« je vprašal Gal. Bilo je, kot da nadvse prijazno in pohlevno miga z repom.

»Če imaš kaj časa, bi te Šime peljal v modro špiljo. Če dovoliš, bi naložil še Klemena in naju,« je rekel Andrej.

»Hi, hi,« je rekel Gal in se režal kot vsi otoški mački skupaj, »hi, hi.«

»A to pomeni, da greš zraven?« je vprašala Zarja.

»Hi, hi,« je nadaljeval Gal, ki se nikakor ni mogel ustaviti. Skočil je v čoln in Karo za njim. Sledili so jima še ostali. Gal je hitro sedel spredaj na kljun in zrl v daljavo.

Hihital se je v brado in modroval, kaj ena takale Zarja naredi iz enega zoprnega Andreja. Prijazen je in se slini okrog mulčkov, ki bi jih sicer utegnili pogosto nadreti.

Motor je zaropotal. Odpluli so. Šime je stal sredi čolna. Klemen je sedel h Galu. Zarja in Andrej sta sedela zadaj ob krmilu.

»Nenavadne počitnice,« je Zarja začela kričati Andreju v uho. Zaradi ropota motorja je bilo treba. »Trije tedni so švignili mimo. Kaj vse se je godilo: Gal je izginil in se našel, Klemen je skoraj utonil, Ilija je zabluzil, pa arheologi v tisti cerkveni luknji in lopovi ... Saj ni res!«

»Seveda je res!« se je zadril Andrej. »Stvari se ves čas godijo. Samo mi nismo vedno poleg. Tokrat smo izjemoma bili in srečno smo jo odnesli. Milijon dogodkov je, kjer se konča drugače. To je vsa filozofija.«

»Neverjetno!« je kriknila Zarja. »Vse od Aristotela do Žižka imaš v malem prstu!«

»Ja,« je rekel Andrej, »in to v levem.«

Čoln je drsel ob otoku. Morje je bilo iz modrega olja. Skale so se ogledovale v njem. Nekaj galebov je jadralo po nebu. Nekaj se jih je gugalo v daljavi na vodi. Niti en oblak se ni upal sončiti. Čoln je s svojimi nekaj vozli delal vetrič in se je dalo dihati. Bil je tako komaj še znosno lep dan, da so ga že zdaj vsi štirje z zlatimi žebli pribijali na največjo steno svojih spominov.

Šime je zakrmaril okrog visoke otoške pečine. Odprtina v njej jih je čakala. Pripluli so do nje in motor je ugasnil. Z rokami so se odrivali od sten in se obenem poganjali proti notranjosti.

»Eeee,« se je kot prebudil Šime, »tu smo.«

Karo je bil prvič v votlini. Prestrašeno je otrpnil in mežikal v modro svetlobo. Podzemna dvorana s skalnim stropom in vodnim podom je bila kot vedno veličastna.

Zarja je položila svojo roko na Andrejevo. Klemen je to opazil, a ni rekel nič. Še on je začel božati Kara.

»Vzemite si zdaj vsak po eno pest sreče s seboj. Ko se boste potepali po svetu in vam bo kdaj težko, pogledjte v dlan. Spomnite se na ta mir in na to tišino. Pa na vse to srebro!« je rekel Šime.

Ploskoma je z dlanjo udaril po vodni površini. Srebrne kapljice so švignile na vse strani. Potem je zajel vodo v dlan in gledal, kako svetli biseri padajo nazaj na gladino.

»A je to res srebro?« je vprašal Gal in zabrozgal po vodi.

»Seveda,« je puhnil Klemen. »Butec.«

»Bi kdo skočil noter?« je vprašal Šime.

»Bi,« je rekel Klemen in skočil noter. Čoln se je silovito zamajal. Fanta je le bilo nekaj skupaj. Težek padec je vzvalovil površino in na skalnem nebu sprožil slapove polkrožnih srebrnih odsevov.

Zarja je zajela pest vode in z njo poškopila Andreja.

»To bo kar malo preveč,« je rekel Andrej in še sam z rokama pobredel po vodi.

Gal je zajemal vodo in jo spuščal. Ni bilo čisto gotovo, da mu je jasno, ali se igra z vodo ali srebrom.

»Jutri,« je šepnil Andrej, »jutri, ko boste šli, me ne bo na pomol.«

Zarja ga je pogledala zelo naravnost in z zelo velikimi očmi. V njih so se lovile srebrne kapljice.

»A boš zaspal?« je vprašala.

»Niti ne,« je odkimal Andrej. »Samo, da veš.«

Klemen se je naškropil in napotapljal in prilezel nazaj v čoln. Šime mu je podal veslo, da mu je šlo bolje.

»Kako?« je vprašal Šime, »a gremo nazaj?«

»Ja,« je rekel Klemen.

»Prav,« je rekel Gal.

»Mhm,« je rekel Andrej.

Zarja je molčala.

Šime je zaveslal. Okrog vesel so se narisali srebrni krogi. Za čolnom je ostajala srebrna sled. Posadka v čolnu je imela srebrne poglede. Pretipali so se skozi ozko grlo izhoda in se znova znašli v zalivu pod najvišjo skalo južnega dela otoka. Šime je prižgal motor in zapluli so nazaj proti Fortunovemu kraljestvu.

»Še nekaj je,« je Andrej znova začel kričati. Prav vesel je bil, da ga razen Zarje nihče ne more slišati in razumeti. »Samo vprašati sem hotel. Zdaj greva vsak na svoj konec. Ampak v zvezi s tistima dvema dnevoma, torej, se pravi, hm, devetnajst a in enaindvajset b ...«

»Kaj je z njima?« je kriknila Zarja.

»Enkrat takrat sva se pogovarjala. Rekla sva, da se bova morda nekoč spet srečala v kakšnem domu za upokojence. Takrat bi si povedala, kako nama je šlo skozi življenje. A ta dogovor še drži?« se je drl Andrej.

Zarja ga je pogledala z velikimi očmi. Pogled je spominjal na pogled od strani. Potem je natančno pregledala obzorje. Skoraj preštela je vse valove, ki jih je bilo videti ali slutiti. Resno se je pomudila pri meji, ki jo je v nebo risal otok. Potem je bruhnila v smeh in vprašala:

»A misliš, da se ne bi dalo kaj prej?«

Andrej je natančno pregledal obzorje. Skoraj preštel je vse valove, ki jih je bilo videti ali slutiti. Resno se je pomudil pri meji, ki jo je v nebo risal otok. Potem je bruhnil v smeh in vprašal:

»A misliš?«

Motor je nadvse ropotal in težka bi zatrdili, ali je s tem v zvezi prišlo do kakšnih odgovorov ali ne.

XIX.

Bepo tolče po ramah. Recepti proti bruhanju so seveda zanič. Vračajo se utečeni časi divje glasbe. Oče je bil vedno priden in je vedno ubogal. Andrej nedvoumno znova škrtal z zobmi. Kaj se človeku zbaše v dobro skrito srce. Odsev srebra v gubah. Šime se nasmija. Hja, konec zgodbe.

Ob pomolu se je gugala redna barka in se pripravljala, da odpluje proti kopnemu.

Klemen in Gal sta zlagala družinsko prtljago v podpalubje. Zunaj v prelivu so valovi objubljali lep cirkus občutljivim želodcem. Fortuna se je drl od svoje žerjavice in dajal splošna navodila.

Slavica, Brane, Zarja in Taja so odpluli že pred dnevi.

Bepo je dočakal svojo ženo. Vnaprej se je strinjal z vsem, kar je rekla. Rekla je precej in rekla je glasno. Potem je popokala dojenčka in terjala odhod. Bepo je srebnil bevando ali dve, malo tolkel po Aleksijevih in Ilijinih ramah, Mariji je samo pomolil roko, vrgel Fortunu nekaj pripomb o ražnju ter vdan v usodo dvignil sidro.

Andrej starejši je pred jutranjim tekom čez drn in strn sklenil stresati splošne duhovitosti ob slovesu. Andrejeva mama je odložila knjige in na kraju samem iz petnih žil vlekla recepte proti bruhanju. Vsem je bilo jasno, da so zanič. Ampak, lajšali so slovo.

Gal je prilezel iz ladje. Čez ušesa je imel nataknjene slušalke. Za pas si je zataknil žepno glasbo. Gibal se je v poudarjenem plesnem ritmu in napol miže mrmral besedilo.

»Nehaj!« je rekel oče.

Gal ga je pogledal in migljaj naprej.

»Nehaj!« je kriknil oče.

Gal je snel slušalke.

»A si kaj rekel?« je vprašal.

»Ja,« je divje pojasnil oče. »Nehaj s tem in se poslovil od ljudi tule.«

»Nisem te slišal,« je pojasnil Gal. »Glasbo poslušam.«

Očetu je postalo jasno, da se vrača v utečene čase divje glasbe. Počitnic in miru je bilo konec. Zdaj se bo začel klasični boj:

»Gal, utišaj ta kraval!«

»To ni kraval, to je rap!«

»Utišaj ta rap!«

»Ne slišim, kaj govoriš, očka.«

Oče si otre potne srage. Ampak pristopi mati ljubkega otročiča in reče:

»Ne bodi vendar tak, kot so bili tvoji starši s teboj!«

»Jaz se nikoli nisem šel takega hrupa,« besno reče oče.

»Seveda, seveda, ti si bil priden in si vedno ubogal,« reče mama.

»Jasno,« reče oče.

V te misli je posegel Ilija:

»No, pa pridite še kaj. Pa brez zamere.«

»Kakšna zamera neki?« se je upirala mama. »Hvala vam za vse.«

»Le za kaj? Saj nimamo nič,« je rekla Marija.

»A zdaj pa greš?« je rekel Aleksije Galu. »Moj osel je bil zjutraj zelo žalosten. No, saj tudi meni ni vseeno.«

Aleksije je bil izsušen in dolgočasen mož. Ampak Gal se mu je malce usedel v srce. Ni bil vesel tega poslavljanja.

Pri Fortunu se je na vratih pokazala Ana. Klemen jo je opazil in ji pomahal. Pomahala je nazaj in spet izginila v hišo.

»Odhod!« je kriknil kapitan.

Potniki so skočili na krov in ladja je med vesplošnim mahanjem izplula iz zaliva. Ko je zavila okrog rta, je Gal nedaleč stran proti odprtemu morju opazil čoln s Šimetom in Andrejem. Dvigovala sta mreže.

»Andreeeeeej!« se je zadrl Gal. Kapitan je na kratko sprožil ladijsko trobljo.

Andrej se je v čolnu vzravnal in pomahal potnikom. Potem se je sklonil in si dal opravka z mrežo.

»Noro,« je zamrmral in škrtnil z zobmi, »noro.«

Ves svet se je šel zabavat na počitnice, je pomislil. Jaz sem prišel v miru gnit na tale otok. Pa se ti naslika družčina, in se ti nič hudega slutečemu zbaše v predvidoma dobro skrito srce.

Jezno je pogledal v dlan. Zazdelo se mu je, da je v gubah zagledal odsev srebra. Dvignil je glavo in potem opazil Šimeta, kako ga z nasmehkom opazuje.

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](http://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Ancheq
- MZaplotnik
- Janezdrilc
- Smihael
- 86.61.73.101
- 213.157.231.182

-
1. [↑ http://wikisource.org](http://wikisource.org)
  2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)
  3. [↑ http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
  4. [↑ http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)